

USAID

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ УЧАСТІ
У ПРИЙНЯТТІ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ

у 30-ти територіальних громадах
Житомирської, Закарпатської та
Львівської областей

Ця публікація була створена ГО «Європейський діалог» в межах проєкту «Посилення залученості громадян і впливу громадянського суспільства» та стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА».

Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ЗМІСТ

Резюме	5
Загальний контекст проведення дослідження	7
Мета та завдання оцінки	9
Додатки	15
Основні результати дослідження	16
Аналіз стратегічних та планувальних документів громад	17
Аналіз стратегій розвитку громад	17
Аналіз програм соціально-економічного розвитку	18
Аналіз інших місцевих програм розвитку	19
Результати опитування та інтерв'ю з посадовими особами місцевого самоврядування	21
Блок питань щодо наявності основних нормативно-правових актів, які стосуються залучення громадян»	22
Блок питань щодо використання органами місцевого самоврядування каналів для інформування громадян	24
Блок питань щодо доступності публічної інформації	26
Блок питань, які стосуються відкритості влади	27
Блок питань, які стосуються активності мешканців	32
Результати опитування та інтерв'ю з громадськими організаціями	36
Загальні висновки та рекомендації	45
Висновки	46
Рекомендації	50

Основні результати дослідження у розрізі громад.....	53
Житомирська область.....	54
Гришківська ТГ.....	55
Ємільчинська ТГ.....	61
Звягельська ТГ.....	67
Іршанська ТГ.....	73
Коростенська ТГ.....	79
Любарська ТГ.....	85
Тетерівська ТГ.....	92
Хорошівська ТГ.....	98
Черняхівська ТГ.....	104
Чуднівська ТГ.....	110
Закарпатська область.....	116
Білівська ТГ.....	117
Буштинська ТГ.....	123
Великобичківська ТГ.....	129
Виноградівська ТГ.....	135
Горінчівська ТГ.....	141
Довжанська ТГ.....	147
Іршавська ТГ.....	153
Міжгірська ТГ.....	160
Полянська ТГ.....	167
Ясінянська ТГ.....	173
Львівська область.....	179
Бродівська ТГ.....	180
Городоцька ТГ.....	186
Добровірська ТГ.....	192
Жидачівська ТГ.....	198
Жовківська ТГ.....	204
Золочівська ТГ.....	210
Козівська ТГ.....	217
Оброшинська ТГ.....	223
Рава-Руська ТГ.....	229
Сокільницька ТГ.....	235

— РЕЗЮМЕ

У рамках проєкту «Посилення рівня залучення громадян та впливу громадянського суспільства», що реалізовує ГО «Європейський діалог» за підтримки Проєкту USAID «ГОВЕРЛА», проведено емпіричне дослідження рівня громадянської участі, залучення громадян до прийняття рішень у 30-ти громадах, що є партнерами Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» у Житомирській, Закарпатській, Львівській областях.

Емпіричне дослідження проводилось як складова частина аналітичного дослідження громадянської участі у прийнятті політичних рішень на рівні територіальних громад на основі розробленої ГО «Європейський діалог» Методології оцінки громадянської участі на рівні територіальної громади.

Дослідження складалося із кількох етапів:

- Вступні ознайомчі онлайн та офлайн зустрічі із представниками органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства у 30 громадах;
- Розробка та заповнення анкет окремо представниками органів місцевого самоврядування та представниками організацій громадянського суспільства;
- Контент-аналіз офіційних сайтів та сторінок у соціальних мережах органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства;
- Аналіз офіційних документів, опублікованих у відкритому доступі – рішення, проєкти рішень, розпорядження, стратегії, програми, статuti, регламенти, положення, порядки тощо;

- Групові інтерв'ю із представниками органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства (здебільшого окремо з представниками ОМС, окремо – з представниками ОГС, у кількох громадах проведено спільні інтерв'ю), під час яких було уточнено результати анкетування;
- Розробка висновків та рекомендацій щодо механізмів підвищення рівня громадянської участі у кожній із 30 громад на основі зібраної та проаналізованої інформації.

У ході дослідження було проведено 30 вступних ознайомчих зустрічей, до яких долучилися спільно представники ОМС та ОГС у 30 громадах – загалом 232 учасника та учасниці. Представники усіх 30 органів місцевого самоврядування заповнили анкети, представники ОГС заповнили 50 анкет (здійснено цільове надсилання анкет на електронні адреси 30 місцевих рад – партнерів Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» у Житомирській, Закарпатській, Львівській областях. Місцеві ради своєю чергою здійснювали цільову розсилку анкет для громадських організацій, які зареєстровані на їхній території). Було проведено 30 інтерв'ю із представниками органів місцевого самоврядування (близько 40 учасників) та 20 інтерв'ю із представниками громадських організацій (у частині громад немає активно діючих громадських організацій, або ж ці організації не відгукнулися на пропозицію щодо інтерв'ю).

— ЗАГАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Модель учасницької (партисипаторної) демократії пропонує механізми не тільки активної участі громадян в обговоренні важливих політичних рішень у період між виборами, але й прямого впливу на прийняття цих рішень. Незважаючи на недоліки даної моделі, світова практика свідчить про все ширше використання процедур участі громадян у різних сферах суспільної життєдіяльності – від вирішення місцевих проблем освіти і екології, медицини і місцевого бюджету до прийняття законодавчих актів. Модель учасницької демократії є формою правління, за якої вільні і рівні громадяни обґрунтовують рішення, надаючи один одному аргументи для досягнення зважених висновків, що мають бути покладені у рішення органів влади, а особливо – на місцевому рівні.

Організації громадянського суспільства (ОГС) становлять найважливішу складову процесу участі у відкритому, демократичному суспільстві завдяки залученню великої кількості громадян. Відповідно до Кодексу кращих практик громадянської участі цей термін використовується для позначення організованого громадянського суспільства, у тому числі об'єднань волонтерів, некомерційних організацій, асоціацій, фондів, благодійних організацій, а також громад або груп активістів за географічним положенням або за інтересами. ОГС мають унікальну довіру своїх членів і суспільства в цілому в озвучуванні проблем, представленні їх інтересів та залученні до участі у процесах, забезпечуючи тим самим вирішальний внесок у розробку політичних рішень.

Керуючись засадами належного врядування та ефективності діяльності органів влади, необхідно виокремити цінності та принципи взаємодії ОГС / громадськості і влади (принципи громадянської участі).

Принципи громадянської участі:

- 1) **самоврядність громадянського суспільства** – органи державної влади, ОМС поважають право громадян на самоорганізацію, утворення та участь у діяльності ОГС які є вільні у визначенні своїх цілей, прийнятті рішень, провадженні діяльності, за винятком обмежень, установлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей;
- 2) **рівність можливостей** – органи державної влади, ОМС створюють рівні можливості для реалізації громадянських прав незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак;
- 3) **участь та інклюзивність** – рішення приймаються відповідними органами державної влади, ОМС за результатами вивчення інтересів та потреб громадян, територіальних громад, ОГС. При цьому створюються умови для рівноправної громадянської участі, вживаються заходи для подолання перешкод для представлення інтересів тієї чи іншої суспільної групи;
- 4) **партнерство** – органи державної влади, ОМС, ОГС та бізнес використовують можливості співпраці для досягнення позитивних змін у суспільстві та створення публічного блага;
- 5) **прозорість та підзвітність** – діяльність у суспільних інтересах вимагає відкритості, відповідальності, ясності, підзвітності як від органів державної влади, ОМС, так і ОГС, із забезпеченням прозорості на всіх етапах.

Інформація є відкритою для громадськості і дає можливість громадянам, міжнародним організаціям, науковим установам, експертам брати участь у моніторингу та оцінці результатів;

- 6) **взаємної відповідальності усіх суб'єктів** – органи державної влади, ОМС та ОГС, що долучаються до діяльності у суспільних інтересах, у межах своїх повноважень, можливостей та ресурсів докладають необхідних зусиль для їх ефективного виконання.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОЦІНКИ

Мета оцінки

Визначення стану та дієвості взаємодії органу місцевого самоврядування із громадськістю на рівні територіальної громади та подальше розроблення рекомендацій і планування практичних заходів щодо вдосконалення методів співпраці сторін у напрямку підвищення рівня громадянської участі в процесі прийняття політичних рішень та спільної відповідальності за результати.

Завдання оцінки

1. Визначити результативність співпраці органу місцевого самоврядування з громадськістю за такими параметрами: інформування громадськості, консультації з громадськістю, участь громадськості у виробленні та реалізації місцевої політики (діалог), партнерство громадськості, місцевих організацій громадянського суспільства та органу місцевого самоврядування
2. Розробити рекомендації щодо вдосконалення механізмів співпраці місцевих організацій громадянського суспільства/громадськості та органів місцевого самоврядування

3. Планування практичних заходів щодо вдосконалення механізмів співпраці місцевих організацій громадянського суспільства/громадськості та органу місцевого самоврядування на рівні територіальної громади

Процес оцінки та методи оцінки

Об'єкт оцінки – взаємодії органу місцевого самоврядування з громадськістю у територіальній громаді

Предмет оцінки – ступінь реалізації функцій органів місцевого самоврядування (ОМС) та організованого громадянського суспільства (неурядові організації та громадськість) (ОГС /громадськість) у територіальній громаді щодо взаємодії відповідно до вимог законодавства України та зобов'язань Уряду України із впровадження принципів учасницької демократії.

Методи проведення оцінки:

- Аналіз нормативно-правових актів, ухвалених ОМС для реалізації функції взаємодії з ОГС /громадськістю

- Аналіз офіційних звітів, листів, протоколів зустрічей та засідань
- Аналіз статистичних даних
- Аналіз публічних звітів та відкритих даних місцевих ОГС
- Контент-аналіз офіційного веб-сайту та офіційних сторінок у соціальних мережах ОМС
- Контент-аналіз веб-сайтів та соціальних мереж ОГС та громадськості
- Анкетування представників ОМС та ОГС / громадськості
- Групові інтерв'ю за участю представників ОМС та ОГС /громадськості

Джерела інформації для збору даних

- Офіційний веб-сайт та соціальні мережі ОМС
- Онлайн платформи та бази даних – Edem, Prozorro, Open Budget тощо
- Веб-сайти та соціальні мережі місцевих ОГС та груп місцевих мешканців
- Матеріали анкетування представників ОМС та ОГС /громадськості
- Матеріали групових інтерв'ю за спільною участю представників ОМС та ОГС/громадськості

Примітка. Оцінку дуже складно здійснювати без отримання надійної інформації. Задля забезпечення такої надійності до уваги братимуться офіційні дані із відкритих джерел інформації. Окрім того, у ході групових інтерв'ю із

представниками цільових груп була уточнена інформація, отримана з відкритих джерел інформації.

Обмеження оцінки

Фактори (ускладнення), які виникли у процесі проведення оцінки, зокрема – обмеження військового стану: проведення мирних зборів, інших масових заходів; обмеження доступу до публічної інформації з міркувань безпеки тощо.

Ускладнювало процес аналітичних досліджень особливості статистичного обліку в Україні. Так, статистична інформація про функціонування громадянського суспільства, активність населення та його залучення є обмеженою. Вона не є системною та комплексною, базується на вибіркових обстеженнях державних органів статистики, опитуваннях, які не є регулярними та часу від часу проводять органи державної влади, місцевого самоврядування або громадські організації.

Матриця оцінки громадянської участі на рівні громади

Матриця оцінки громадянської участі побудована на основі принципів громадянської участі і поєднує різні рівні участі ключових суб'єктів процесу прийняття політичних рішень на місцевому рівні – ОМСВ та ОГС/громадськість (згори вниз: «Інформування» – «Консультації» – «Діалог» – «Партнерство») на основі відповідних показників (індикаторів) оцінки.

Критерії базової оцінки (показники/індикатори)

1. ІНФОРМУВАННЯ

ОМС

1. Доступ до ключових документів	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1.1. Стратегічні документи (стратегія розвитку, план заходів, CEO) 2. 1.2. Програма Соціально-економічного розвитку (СЕР) та місцеві програми розвитку 3. 1.3. Регламент ради 4. 1.4. Статут громади 5. 1.5. Бюджет громади 6. 1.6. Офіційні документи (рішення сесій, розпорядження голови, рішення виконавчого комітету), результати поіменного голосування 7. 1.7 Проекти офіційних документів 8. 1.8. Звітність (звіти голови, звіти з реалізації стратегій, програм, бюджету, звіти старост, депутатів, керівників структурних підрозділів тощо)
2. Забезпечення публічності процесів в громаді	<ol style="list-style-type: none"> 9. 2.1. . Спектр повідомлень про важливі заходи в громаді 10. 2.2. Спектр повідомлень про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо) 11. 2.3. Альтернативні джерела розповсюдження інформації (онлайн-трансляції засідань ради, депутатських комісій та виконкому, ЗМІ, платформи е-демократії, дошки оголошень, групи у соціальних мережах тощо) 12. 2.4. Інформація про відповідальних осіб (склад виконавчого комітету, депутатського корпусу, апарату виконавчих органів, старост, контактів та графіки прийому) 13. 2.5. Інформація про публічні закупівлі
3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	<ol style="list-style-type: none"> 14. 3.1. Функціонування системи запитів на публічну інформацію та звернень громадян

1. ІНФОРМУВАННЯ	ОГС	1. Публічність ОГС	15. 1.1. Використання веб-сайтів та сторінок у соціальних мережах
			16. 1.2. Наявність інформації про організацію (керівництво, стратегія, процедурні документи, історія проектної діяльності)
		2. Проведення інформаційних кампаній	17. 2.1. Активне інформування громадян (інформування та роз'яснення про місцеві політики, пропозиції, практики вирішення проблем в інших громадах тощо)
2.. КОНСУЛЬТАЦІЇ	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	18. 1.1. Доступність інформації про інструменти залучення громадян, електронної демократії
			19. 1.2. Доступність нормативних документів, що регулюють застосування інструментів залучення громадян та електронної демократії (положення, програми тощо)
			20. 1.3. Створення інфраструктури системи електронних петицій
			21. 1.4. Практика функціонування системи електронних петицій
			22. 1.5. Створення інфраструктури системи публічних консультацій
			23. 1.6. Практика функціонування системи публічних консультацій
			24. 1.7. Створення інфраструктури системи громадських слухань
			25. 1.8. Практика функціонування системи громадських слухань
		2. Відкритість влади	26. 2.1. Відкритість сесій ради
			27. 2.2. Відкритість засідань постійних комісій, виконавчого комітету
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку ОГС / громадськості	28. 3.1. Функціонування системи подачі скарг (на якість та доступність комунальних послуг, щодо питань благоустрою тощо)
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	29. 4.1. Стратегічні та планувальні документи розроблені із врахуванням пропозицій мешканців

2.. КОНСУЛЬТАЦІЇ	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	30.	1.1. Кількість ОГС у громаді, охоплення різних сфер життя громади
		2. Активність місцевих ОГС	31.	2.1. Здійснення ОГС проектів та заходів на території громади
			32.	2.2. Здійснення ОГС проектів та заходів, орієнтованих на окремі категорії мешканців (молодь, жінки, ВПО, люди з інвалідністю)
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	33.	3.1. Участь ОГС у консультативно-дорадчих структурах при ОМСВ
			34.	3.2. Участь ОГС в засіданнях сесій, комісій, виконавчого комітету
			35.	3.3. Проведення громадської експертизи політик ОМС з боку ОГС
		4. Співпраця ОГС з громадянами	36.	4.1. Проведення навчань, семінарів, тренінгів для мешканців щодо залучення до суспільно-політичного життя громади
3. ДІАЛОГ	ОГС	1. Забезпечення діалогу з ОГС /громадянами	37.	1.1. Створення можливостей для проведення загальних зборів громадян
			38.	1.2. Практика проведення загальних зборів громадян
			39.	1.3. Відкриті зустрічі посадових осіб ОМС з громадянами (обміну інформацією щодо поточних політичних ініціатив, роз'яснення, звіти)
			40.	1.4. Затвердження програм сприяння розвитку громадянського суспільства та фінансова підтримка громадських організацій з місцевого бюджету
	ОМС	2. Взаємодія з дорадчими органами	41.	2.1. Створення правових умов для функціонування громадської ради
			42.	2.2. Створення правових умов для функціонування молодіжної ради
			43.	2.3. Створення правових умов для функціонування інших дорадчих структур (комісії, ради, комітети тощо)
		3. Взаємодія з вразливими групами	44.	3.1. Створення умов для співпраці з вразливими групами (ВПО, молодь, жінки, ветерани, люди з інвалідністю, люди похилого віку)
			45.	3.2. Спільне планування (розробка планів чи програм по забезпеченню самозайнятості, забезпеченню прав дітей та молоді, інтеграції ВПО тощо).

3. ДІАЛОГ	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	46.	1.1. Проведення тренінгів та семінарів для ОГС та ОМС за конкретними питаннями, пов'язаними з процесом реалізації місцевих політик
		2. Адвокація проектів місцевих політик	47.	2.1. Проведення ОГС заходів адвокації проектів місцевих політик
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	48.	3.1. Істотність ролі громадської ради (ГР) у виробленні політик
			49.	3.2. Істотність ролі молодіжної ради у виробленні політик
		50.	3.3. Практика функціонування інших консультативно-дорадчих структур (ради ВПО, підприємців, жінок, ветеранів, людей з інвалідністю, людей похилого віку)	
4. Залучення шкільної молоді	51.	4.1. Розвиток шкільного самоврядування		
5. Залучення органів самоорганізації населення	52.	5.1. Дієвість органів самоорганізації населення (ОСН)		
4. ПАРТНЕРСТВО	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	53.	1.1. Функціонування бюджету участі
			54.	1.2. Функціонування громадського шкільного бюджету
		2. Постійні робочі групи	55.	2.1. Постійно діючі робочі групи в рамках процесу стратегічного планування
	56.	2.2. Постійно діючі робочі групи поза рамками процесу стратегічного планування		

ДОДАТКИ

1. Деталізована шкала оцінки громадянської участі
2. Аналітичні записки за результатами дослідження у кожній із 30-ти територіальних громадах (Додатки 2.1-2.30)
3. Додатки 3.1-3.4 – Аналіз стратегій розвитку 30-ти громад, планів соціально-економічного розвитку, інших місцевих програм розвитку, заходи яких торкаються питань залучення громадян, підвищення рівня громадянської участі, розвитку громадянського суспільства

— ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНИХ ТА ПЛАНУВАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ГРОМАД

У рамках дослідження було проведено контент-аналіз офіційних сайтів 30-ти громад у Житомирській, Закарпатській та Львівській областях. У тому числі було проаналізовано наявні у відкритому доступі стратегії розвитку громад, програми соціально-економічного розвитку, інші місцеві

програми розвитку на предмет наявності у цих документах заходів, які торкаються питань посилення громадянської участі, залучення громадян до прийняття рішень, розвитку громадянського суспільства.

АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ГРОМАД

Важливість питання посилення рівня громадянської участі, залучення громадян та розвитку громадянського суспільства підкреслюється тим, що серед стратегічних цілей у проаналізованих стратегіях розвитку громад у трьох документах озвучена ця тема. Зокрема, у двох громадах – згуртованість мешканців, в одній громаді – підвищення громадянського суспільства.

На рівні операційних цілей у 19-ти стратегіях у тому чи іншому контексті згадується зазначена проблематика. Зокрема, у 9-ти стратегіях в операційних цілях йдеться про підвищення активності мешканців, у 6-ти стратегіях в операційних цілях йдеться про відкритість та прозорість влади, у 2 йдеться про підвищення залучення мешканців до прийняття рішень, у 2 – про згуртованість громади, у 2 – про розвиток громадянського суспільства, в одній громаді – про посилення комунікаційної складової.

Що стосується конкретних проєктів, то у стратегіях 25-ти громад з-поміж 30 громад, які були об'єктом аналізу, передбачено реалізацію заходів, які посилення громадянської участі, розвитку громадянського суспільства, налагодження діалогу між місцевою владою та мешканцями. Зокрема, у 14 громадах передбачено запровадити громадський бюджет (бюджет участі), у 8 громадах – посилити комунікаційну політику, у тому числі розробити комунікаційну стратегію, у 7 громадах – створити молодіжні ради, у 6 громадах – налагодити функціонування тих чи інших електронних сервісів («Відкрите місто», геоінформаційна система, електронна система картування проблем громади, «Універсам послуг») у 6 громадах – надавати підтримку створенню та функціонуванню громадських організацій, у 5 громадах – створити молодіжні центри, у 5 громадах – розвивати електронні інструменти громадянської участі (електронні петиції, онлайн-консультації), у 4 громадах – створити громадські ради, у 3 громадах –

да – проводити опитування мешканців, також у 3 громадах – запровадити гендерно орієнтоване бюджетування, у 2 громадах – запровадити онлайн-трансляції засідань рад, також у 2 – посилити присутність ОМС у соціальних мережах, і проводити громадські слухання, а також створити раду підприємців, і налагодити діалог із мешканцями. По одному проєкту передбачено у таких сферах: створення учнівського парламенту громади, створення школи молодіжного лідерства, ознайомлення мешканців зі статутом територіальної громади, запровадження шкільного громадського бюджету, створити раду з питань

ВПО, посилення громадянської участі ветеранів, посилення громадянської участі людей з інвалідністю, створити волонтерський хаб, стимулювати розвиток волонтерство, створити координаційну раду з питань фізкультурно-спортивної діяльності формувати актив села у кожному населеному пункті.

Детальний аналіз стратегій громад у розрізі стратегічних, операційних цілей, завдань та проєктів/заходів наведено у додатку 3.1. Аналіз стратегій громад у розрізі опису проєктів наведено у додатку 3.2.

АНАЛІЗ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Серед 30 громад, які були об'єктом дослідження, на офіційному сайті 9 програми соціально-економічного розвитку відсутні у відкритому доступі. В 11 громадах програми СЕР не передбачають реалізації заходів, які стосуються теми аналізу, ще у 4 програми СЕР не передбачають окремих заходів і реалізуються через інші місцеві програми.

У 6 програмах СЕР передбачено заходи, які стосуються питання залучення громадян до прийняття рішень, посилення громадянської участі, розвитку громадянського суспільства. Зокрема, передбачено такі заходи:

- посилення інформування мешканців, проведення інформаційних кампаній,

організація проведення громадських консультацій, запровадження громадського бюджету, сприяння у створенні молодіжних громадських організацій, впровадження електронної демократії (Гришковецька громада);

- налагодження роботи електронних звернень, електронних петицій, підтримка роботи «Ради ветеранів», налагодження співпраці з співпрацю з благодійними, громадськими організаціями, волонтерами, координація роботи з молодіжними громадськими організаціями, підтримка молодіжних ініціатив, проведення круглих столів із активом громади, співпраця із громадськими організаціями, реалізація спільних

- проєктів, запровадження бюджету участі (Іршанська громада);
- підтримка молодіжних ініціатив (Хорошівська громада);
- запровадження бюджету участі та залучення громадських організацій до здійснення контролю за розвитком житлово-комунального господарства, ціноутворенням у сфері житлово-комунальних послуг (Черняхівська громада);
- підготовка учнів як активних громадян демократичного суспільства (Оброшинська громада);

- запровадження бюджету участі, запровадження онлайн-трансляцій засідань сесій, постійних депутатських комісій, запровадження днів відкритих дверей у публічних установах, запровадження публічного звітування керівників комунальних підприємств та установ, сприяння розвитку молодіжної ради, молодіжних громадських організацій, ознайомлення молоді із діяльністю ОМС (Рава-Руська громада).

Детальна інформація щодо аналізу програм соціально-економічного розвитку наведена у додатку 3.3.

АНАЛІЗ ІНШИХ МІСЦЕВИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ

Ті чи інші заходи щодо питань посилення громадянської участі, залучення громадян до прийняття рішень, розвитку громадянського суспільства передбачені програмами:

Гришковецька ТГ – «Молодь. Сім'я. Діти» на 2023-2027 роки;

Ємільчинська ТГ – «Молодь Ємільчинщини» на 2021-2025 роки

Звягельська ТГ – Програма взаємодії з малим та середнім підприємництвом на 2022-2026 роки, Програма сприяння розвитку волонтерства на 2023-2027 роки, Програма розвитку молодіжної політики та національно-патріотичного виховання дітей на 2022-2026 роки;

Іршанська ТГ – Програма національно-патріотичного виховання та підтримки молоді на 2021-2025 роки;

Коростенська ТГ – Програма по реалізації Стратегічного плану розвитку міста Коростеня на 2020-2024 роки, Програма розвитку органів самоорганізації населення на 2021-2024 роки, Програма розвитку автоматизованої інформаційної системи на 2021-2023 роки, Програма розвитку місцевого самоврядування на 2024-2026 роки, Програма «Молодь» на 2021-2025 роки;

Любарська ТГ – Програма забезпечення відкритості та розвитку інформаційної сфери на 2024-2026 роки, Програма розвитку молодіжної політики на 2022-2026 роки;

Тетерівська ТГ – «Розвиток молодіжної політики на 2021-2025 роки»;

Хорошівська ТГ – Програма підтримки молодіжних ініціатив та створення умов для самореалізації молоді на 2024-2026 роки;

Черняхівська ТГ – «Молодь Черняхівщини» на 2021-2025 роки;

Чуднівська ТГ – «Ефективна влада-конкурентна громада» на 2024-2027 роки;

Великобичківська ТГ – Програма сприяння розвитку молоді на 2024-2027 роки; «Цифрова Великобичківська громада» на 2023-2025 роки;

Виноградівська ТГ – «Програма сприяння розвитку молоді на 2023 – 2025 роки», «Цифрова Виноградівська громада» на 2023-2025 роки;

Горінчівська ТГ – Програма підтримки розвитку місцевого самоврядування в на 2023-2025 роки, Програма інформатизації на 2024-2026 роки;

Іршавська ТГ – Програма підтримки молоді на 2023-2025 роки, «Цифрова Іршавська громада» на 2023-2025 роки;

Міжгірська ТГ – Програма Цифрового розвитку на 2022-2023 роки, Програма Сталого розвитку території громади, її популяризації, забезпечення повноцінного функціонування систем обслуговування громади і зв'язків з громадськістю, підтримки діяльності районної організації Товариства Червоного Хреста, підтримка інформаційної політики на 2022-2023 роки, Програма цифрового розвитку на 2021-2023 роки;

Ясінянська ТГ – Програма розвитку малого та середнього підприємництва на 2024

рік, Програма сприяння розвитку волонтерської діяльності на 2023-2025 роки, Програма сприяння розвитку молоді на 2023-2026 роки, Програма «Громадський бюджет» на 2023-2025 роки, Програма «Шкільний громадський бюджет» на 2023-2025 роки;

Бродівська ТГ – Програми розвитку молоді на 2024-2026 роки, «Цифрова громада» на 2022-2024 роки, Програма сприяння розвитку громадянського суспільства та волонтерської діяльності на 2024-2026 роки;

Городоцька ТГ – «Молодь Городоччини» на 2021-2024 роки, «Цифрова Городоччина» на 2022-2024 роки;

Добровірська ТГ – «Цифрова Добровірська громада» на 2022-2024 роки;

Жовківська ТГ – «Цифрова Жовківська громада» на 2022-2024 роки;

Козівська ТГ – «Цифрова Козівська сільська рада» на 2022-2024 роки;

Рава-Руська ТГ – Програма підтримки учнівської молоді «Діти прикордоння» на 2023 рік;

Сокільницька ТГ – Місцева програма інформатизації «Цифрова Сокільницька територіальна громада» на 2022 – 2024 роки.

Детальніша інформація щодо місцевих програм розвитку наведена у додатках 2.1-2.30 (аналітичні звіти за результатами дослідження по кожній із 30 громад) та у додатку 3.4.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ТА ІНТЕРВ'Ю З ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Участь в анкетуванні взяли представники усіх 30 партнерських громад Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» у Житомирській, Закарпатській та Львівській областях. З посадовими особами, відповідальними за залучення громадян, усіх громад було проведено інтерв'ю. У переважній більшості громад інтерв'ю проводились із фахівцями відділу, відповідального за економічний розвиток та/або відділу, відповідального за інформаційне забезпечення. Саме на ці відділи, в основному, покладені (офіційно, а частіше – неофіційно) обов'язки щодо комунікацій із громадськістю та розвитку інстру-

ментів залучення населення. Також до інтерв'ю долучалися заступники місцевих голів, секретарі ради, керуючі справами виконавчого комітету, які мають у своєму підпорядкуванні відділи, що здійснюють комунікацію із громадськістю.

Слід звернути увагу, що сільські громади через брак кадрів та фінансових ресурсів можуть не мати окремого фахівця, який займається комунікаціями з громадськістю, тоді ці функції розподілені між різними відділами, що позначається на якості цих комунікацій.

БЛОК ПИТАНЬ ЩОДО НАЯВНОСТІ ОСНОВНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН»

Майже усі громади мають затверджені Регламенти ради (рис. 1). Лише 2 громади вказали, що не

мають, а керуються Регламентом ради попереднього скликання.

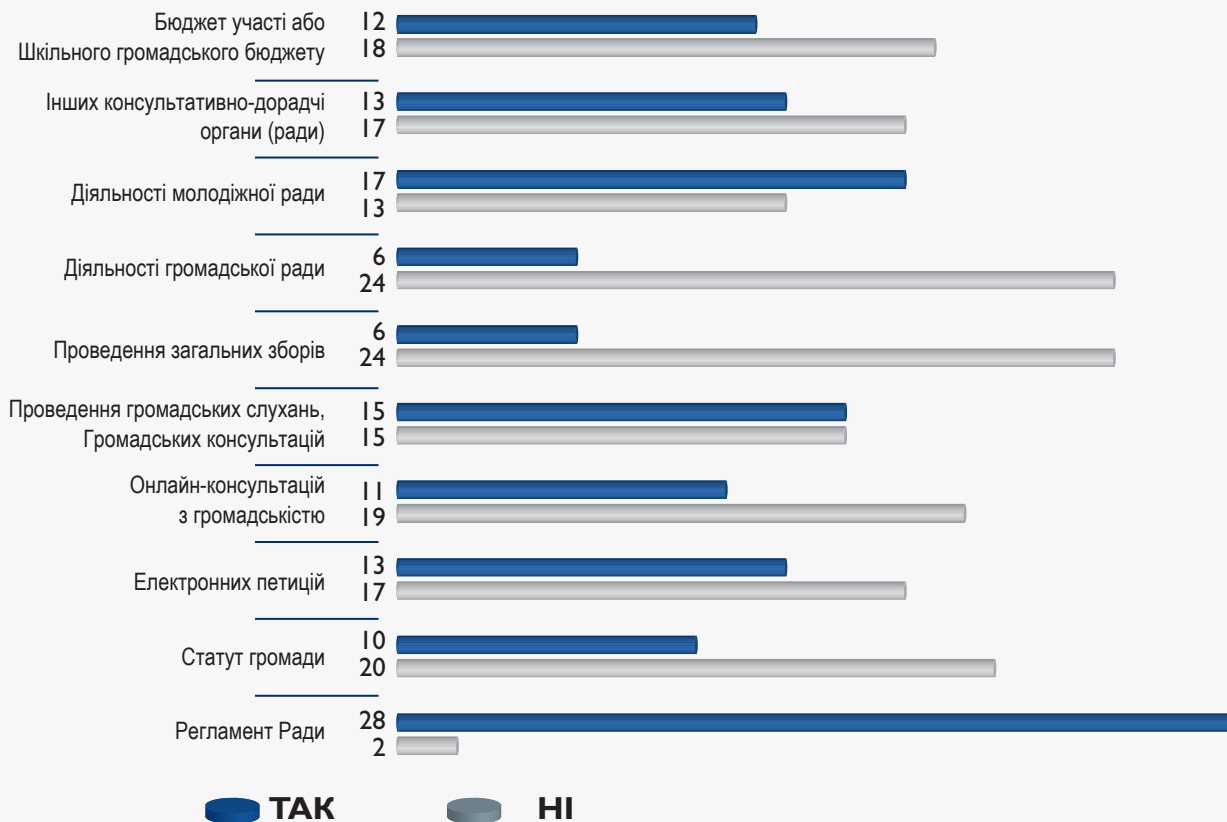

Рис. 1 Розподіл відповідей респондентів на блок питань щодо наявності основних нормативно-правових актів, які стосуються залучення громадян, од.

Статут громади мають 10 громад, решта – у переважній більшості розпочали роботу щодо його розробки. Проте зустрічається серед громад думка, що Статут: може «зарегулювати» процеси залучення громадян або він не потрібен – достатньо дотримуватися законодавства України.

Наявність Статуту звільняє громади від необхідності розробляти для кожного інструменту залучення громадян окремий нормативно-правовий документ. Це підтвердили посадові особи місцевих рад під час інтерв'ю.

Громадські ради створені лише у 6-ти опитаних громадах, здебільшого ці консультативно-дорадчі органи не працюють ефективно. Як правило, вони неактивні, неконструктивні, не виконують ті функції, які на них покладені. Громади, в яких відсутні громадські ради, в переважній більшості не планують створювати ці органи.

Молодіжні ради створені та функціонують у 17-ти громадах. Ситуація є різною: від активності та ініціативності до повної пасивності цього органу. Молодіжні ради, які створені до 2019 – 2020 років, потребують оновлення складу. Решта громад, у яких відсутні молодіжні ради, перебувають у процесі їх створення. Значну увагу та підтримку цьому процесу надає Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Лише окремі з громад вказали, що зовсім не мають ініціативної молоді та у зв'язку із цим не планують створювати молодіжні ради.

Інші консультативно-дорадчі органи створено у 13-ти громадах. Це переважно ради з питань ВПО. Громади проявляють зацікавленість у створенні та розвитку Рад підприємців. Відбувається становлення ветеранських хабів. Проте більшість громад, у яких відсутні такі консультативно-дорадчі органи, вказують на пасивність та відсутність ін-

тересу у громадськості. Крім того, сільські невеликі громади зазначають, що вони не вбачають доцільності у тому, щоб створювати багато консультативно-дорадчих органів за різними напрямками.

Лише 20 % громад, які взяли участь в анкетуванні, вказали, що фінансово підтримують громадські організації із коштів місцевого бюджету. Така підтримка здійснюється через цільові програми (рис. 2). Найчастіше таку допомогу отримують спортивні та молодіжні організації.

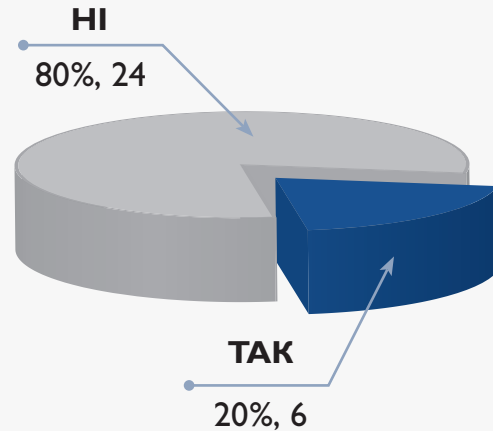

Рис 2. Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи передбачена фінансова підтримка організацій громадянського суспільства у місцевих програмах?», %

Місцеві ради звернули увагу на те, що не усі організації можуть вести активну проєктну діяльність та залучати кошти, наприклад, ветеранські організації. Проте такі організації можуть бути ефективними виконавцями місцевих програм.

БЛОК ПИТАНЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ КАНАЛІВ ДЛЯ ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯН

Усі 30 громад мають офіційні сайти, які наповнюють офіційною інформацією, новинами (рис. 3). У зв'язку із війною з міркувань безпеки частина інформація була закрита в окремих громадах. Особливо це стосується громад, на території

яких розташовані об'єкти критичної або військової інфраструктури Також сайти зазнавали чи досі зазнають хакерських та DDOS-атак. Громадам, в основному, вдається впоратися із цими атаками, які не призводять до втрати даних.

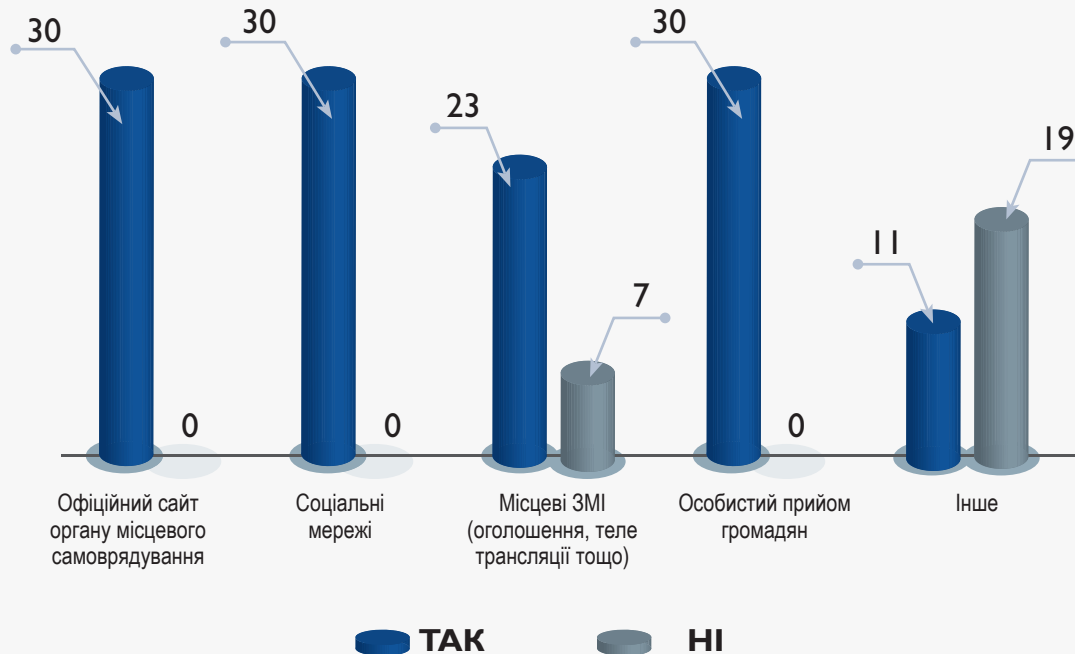

Рис. 3. Розподіл відповідей респондентів на блок питань щодо використання органами місцевого самоврядування каналів для інформування громадян

Під час інтерв'ю було запропоновано посадовим особам місцевих рад та представникам громадських організацій оцінити їхні сайти з позиції зручності для пересічного мешканця. Переважна більшість зазначила, що пошук інформації може викликати труднощі. Відвідувачі офіційних сайтів, в основному, далі головної сторінки чи першої сторінки у рубриці новин не йдуть.

Усі громади у різний спосіб говорили про те, що офіційний сайт – це скоріше своєрідний архів, де зберігаються офіційні документи, і мешканці використовують їх для пошуку цих документів або офіційної інформації. Основним та дієвим каналом інформування усі 30 громад назвали сторінку місцевої ради у facebook. Саме там мешканці вільно коментують та обговорюють важливі для громади питання, зокрема і з анонімних акаунтів. Через сторінку facebook мешканці також безпосередньо звертаються до місцевої влади. Реакція на такі звернення у місцевих рад різна: одні реагують та намагаються оперативно вирішувати проблему, інші ігнорують.

Серед інших соціальних мереж окремі громади використовують telegram-канали, в основному, для швидкого оперативного інформування мешканців, наприклад, про безпеку. Рідше використовується Instagram та Youtube. Viber-групи створюються мешканцями в межах окремих населених пунктів, як правило сільських, місцева

влада там присутня та може отримати інформацію про проблеми та настрої мешканців. Мешканці звертаються через такі групи до посадових осіб у разі виникнення невідкладної ситуації, а влада, своєю чергою, має змогу швидко відреагувати на такі звернення.

Проблемою є те, що у більшості громад facebook використовують люди середнього та старшого віку, молодь цим інструментом користується рідше, натомість використовує Instagram. Під час інтерв'ю з молодіжними громадськими організаціями з'ясовано, що, як результат, молодь відчуває, що не отримує інформацію про життя громади, про можливості, ініціативи, заходи.

Місцеві засоби інформації – це зазвичай колишні районні газети, рідше – місцеве телебачення, радіо. Серед інших каналів комунікацій громади вказали дошки оголошень.

Щодо особистого прийому, то це – один із найпопулярніших серед мешканців каналів комунікацій, особливо у невеликих сільських громадах. Переважна більшість опитаних громад практикує виїзні прийоми головою та посадовими особами місцевої ради, рідше – виїзні засідання виконкомів, комісій. Проте є поодинокі випадки, коли місцева рада повністю делегує вирішення проблем старостам. Це зустрічається у гірських громадах Закарпатської області.

БЛОК ПИТАНЬ ЩОДО ДОСТУПНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У 24 громадах із 30, за словами представників ОМС, на офіційному сайті можна знайти інформацію про перелік головних розпорядників бюджетних коштів, повну інформацію про публічні закупівлі (рис. 4). З 24 лише 4 не надали посилання. Решта 6 громад під час інтерв'ю зазначили, що уся інформація є на Prozorro або розпорядники коштів мають окремі сторінки, сайти, де розміщується ця інформація. (Втім, контент-аналіз засвідчив, що переліки головних розпорядників коштів відсутні на більшості сайтів громад, ще менше громад опублікували ці переліки разом із кодами ЄДРПОУ, також зазвичай відсутні річні план публічних закупівель та звіти щодо проведених публічних закупівель).

Під час анкетування 25 громад вказали, що на сайті можна знайти повну інформацію про програми соціально-економічного розвитку, 30 – про стратегію, 26 – про бюджет (рис. 5). Посилання на ці документи надали 24 громади.

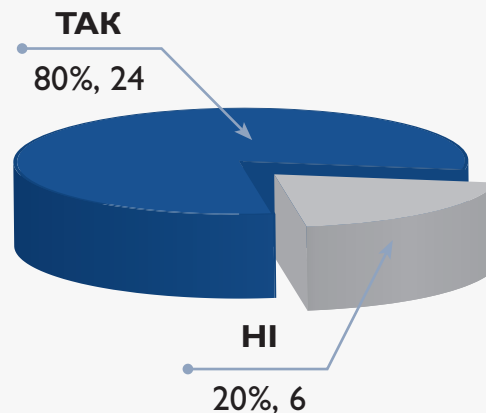

Рис. 4. Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи на сайті громади можна знайти: перелік головних розпорядників бюджетних коштів, повну інформацію про публічні закупівлі – оголошення, тендерну документацію, перелік учасників торгів, інформацію про переможця?»

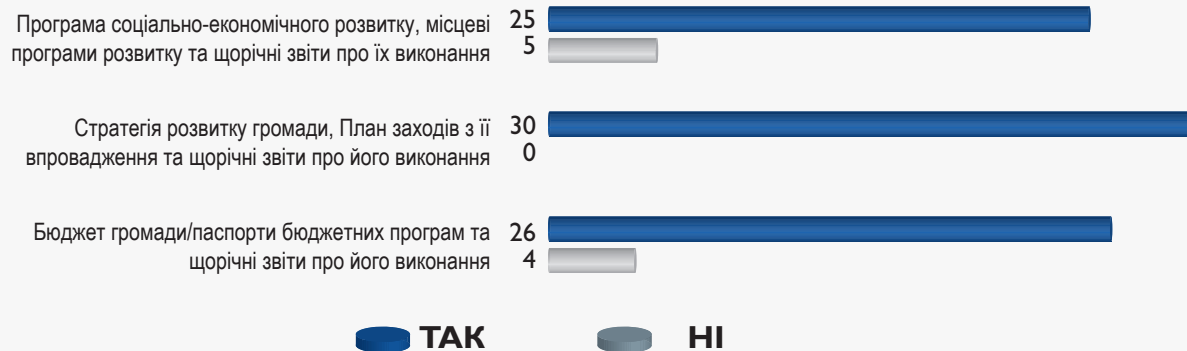

Рис. 5. Розподіл відповідей респондентів «Чи на сайті громади можна знайти повну інформацію про окремі документи?», од.

Проте контент-аналіз сайту виявив незручності з пошуком цих документів для пересічного мешканця, зокрема на сайтах є відповідні вкладки,

проте вони можуть виявитися порожніми. Натомість документ розміщується серед рішень ради або у рубриці новин.

БЛОК ПИТАНЬ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ВІДКРИТОСТІ ВЛАДИ

Найбільше громад – 17 – зареєстровано на платформі місцевої електронної демократії e-Dem (рис. 6). Лише 3 громади – у системі електронного голосування «ГОЛОС» та 1 – у «Взаємодії». Серед інших платформ, якими користуються

громади вказали [«DREAM»](#), [Interreg Europe](#), ЄДССБ, «Мегаполіс», «Інтерактивна карта укриттів міста», «Дозор – міський транспорт».

Рис. 6. Розподіл відповідей на питання «На яких платформах зареєстрована громада?», од.

Громади, які не користуються вищевказаними платформами, як причину цьому називають, що вони їм не потрібні або вони про них не знають.

Мешканці найчастіше можуть вільно відвідувати засідання сесій, це регулюється в Регламентах рад (рис. 7). Громади, які вказали під час анкетування, що не мають затверджених відповідних

правил, у процесі інтерв'ю також пояснювали, що вони прописані у Регламенті. Громадськість лише в окремих громадах повною мірою користується своїм правом. Більшість громад зазначали, що на засідання мешканці та громадські організації приходять, якщо розглядаються їх особисті питання або дуже болюча для громади проблема, наприклад, закриття шкіл.

Рис. 7. Розподіл відповідей на питання щодо відкритості засідань сесій місцевої ради, од.

Порядок денний сесій заздалегідь публікують майже усі громади, крім двох, а протоколи засідань сесій – лише 18 громад.

Щодо трансляції засідань сесії, то їх ведуть або вели до війни 14 громад. Наразі лише окремі з

них зберегли пряму трансляцію, решта громад роблять відеозапис, який зберігають у своїх архівах. Таке рішення місцевих рад вимушене з міркувань безпеки.

Громади, які ніколи не вели трансляцію сесій,

готові до такого кроку. Деяким з них потрібне технічне переоснащення сесійної зали або відповідний фахівець, який технічно супроводжуватиме цей процес.

Щодо відкритості засідань виконкому та постійних депутатських комісій, то лише у 2 громадах мешканці не можуть вільно відвідувати ці засідання (рис. 8). Правила участі регламентуються відповідними регламентами (ради, діяльності виконавчого комітету ради). Інтерес громадськості до засідань виконкому та депутатських комісій ще нижчий, ніж до засідань сесій, крім випадків, коли розглядаються особисті питання мешканців.

Порядок денний засідань виконкому та постійних депутатських комісій заздалегідь публікують 17 громад, протоколи оприлюднюють лише 10 із 30.

Трансляція засідань виконкому та депутатських комісій велася до повномасштабної війни або ведеться зараз лише у 6 громадах. У разі прийняття відповідного Закону громади готові до ведення трансляцій, але мають певні застереження, оскільки на засіданнях виконкому розглядається багато питань, які містять чутливу персональну інформацію, зокрема стосовно дітей, військоволужбовців та їх сімей.

Рис. 8. Розподіл відповідей на питання щодо відкритості засідань депутатських комісій, виконавчого комітету, од.

У 28 з 30 громад функціонує система подачі скарг (рис. 9). Найпопулярнішим способом подачі скарг залишається письмовий варіант під час особистих прийомів, меншою мірою – онлайн через офіційну електронну пошту місцевої ради та у телефонному режимі.

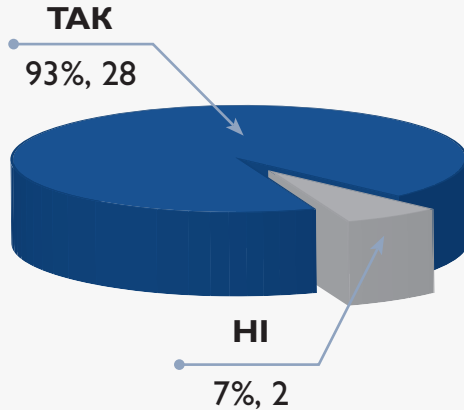

Рис. 9. Розподіл відповідей на питання «Чи функціонує у громаді системи подачі скарг?»

Реєстр скарг ведеться лише у 21 громаді (рис. 10). Публікують скарги та реакції відповідальних осіб відповідно 2 та 1 громада.

Також у 28 з 30 громад функціонують системи запитів на публічну інформацію та звернення громадян (рис. 11).

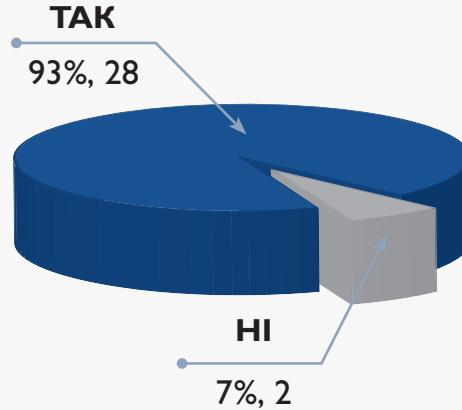

Рис. 11. Розподіл відповідей на питання «Чи функціонує у громаді система запитів на публічну інформацію та звернення громадян?»

Рис. 10. Розподіл відповідей та питання «Якщо у громаді функціонує система подачі скарг, то...», од.

У 16 громадах на сайті створені механізми подачі запитів на публічну інформацію та звернення громадян (рис. 12). Проте мешканці не користуються такими онлайн можливостями. Публікують

інформацію про запити 5 громад, відповіді на них – 1 громада. Гаряча телефонна лінія працює у 10 громадах.

Рис. 12. Розподіл відповідей та питання «Якщо у громаді функціонує система запитів на публічну інформацію та звернення громадян, то...», од.

БЛОК ПИТАНЬ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ АКТИВНОСТІ МЕШКАНЦІВ

Ситуація з активністю мешканців у різних громадах кардинально відрізняється: у частині громад мешканці є достатньо активними, а в деяких – взагалі пасивними. Проте усі респонденти зійшлися на тому, що активність залежить від питання, яке розглядається. Якщо це щось особисте, то мешканці надзвичайно активні, якщо справа стосується питання розвитку громади, надання пропозицій, то далі критики влади в соціальних мережах справа не йде. З повномасштабним вторгненням населення активувалося, зокрема вікова група 25 – 45-50 років. У частині громад молодь є активною та ініціативною, це переважно учні старших класів. Активність людей старшого віку є ситуативною та залежить від того, наскільки проблема стосується їх особисто. Серед представників ВПО – активні окремі особи, які були активними і у своїх громадах до того часу, як були вимушені покинути свої помешкання. Активність людей з інвалідністю відрізняється залежно від громади.

Найбільш суперечливі відповіді було отримано на питання щодо кількості громадських організацій: дані з різних джерел могли відрізнитися у декілька разів. За результатами дослідження зроблено висновок, що місцеві ради не володіють повною інформацією про громадські організації, які діють на їх території. Лише 1 громада провела «аудит» наявності громадських організацій – це Бродівська громада Львівської області.

Інформація, яка була проаналізована, вказує, що кількість громадських організацій коливається залежно від розміру громади та кількості населення від 7-10 до більше ніж 100 організацій. Переважно вони зосереджені в адміністративному центрі

громади та найбільших населених пунктах. Міста, які були центрами районів, у більш вигідному становищі, оскільки на їх території залишилися колишні районні громадські організації, частина яких є організаційно спроможними та має досвід громадської діяльності.

Серед громадських організацій активними є спортивні організації. Молодіжні організації, особливо ті, які утворилися нещодавно, потребують організаційної, менторської підтримки, оскільки їх члени не мають досвіду громадської діяльності. Активувалися організації, які працюють із соціально незахищеними верствами населення, внутрішньо переміщеними особами, з родинами військовослужбовців. З'явилося багато волонтерських організацій, діяльність яких спрямована на допомогу ЗСУ. Ветеранський рух має власні організації, але вони не настільки активні, адже багато їх членів зараз відбувають військову службу. Серед інших напрямів слід відзначити організації мисливців та рибалок, яких дуже багато на Житомирщині та пасічників, які є активними у своїх громадах, працюють у робочих групах, реалізують заходи тощо.

Місцеві ради співпрацюють із громадськими організаціями через реалізацію та співфінансування спільних проектів, надання матеріальної та фінансової допомоги, надання приміщень для статутної діяльності. Проте місцеві ради майже ніколи не відмовляють громадським організаціям у допомозі, але й не виступають ініціаторами у налагодженні співпраці з ними. Винятком є окремі громади, де керівництво місцевої ради є вихідцями із громадського сектору.

На питання «Чи беруть громадські організації участь у роботі консультативно-дорадчих органів (громадські ради, робочі групи) при органах місцевого самоврядування?» 23 громади відповіли, що так (рис. 13). У більшості випадків – це участь у діяльності робочих груп зі стратегічного планування. Іншими робочими групами вказані групи з просторового планування, з безбар'єрності тощо. Окремі громади вже мають затверджені відповідні документи, які регламентують правила розробки місцевих програм і передбачають створення робочих груп із залученням громадськості.

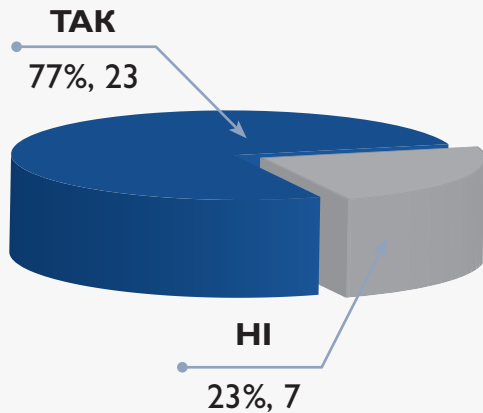

Рис. 13. Розподіл відповідей на питання «Чи беруть громадські організації участь у роботі консультативних органів (громадські ради, робочі групи) при органах місцевого самоврядування?»

Під час анкетування 5 громад вказали, що мають зареєстровані органи самоорганізації населення, але при цьому мали на увазі ОСББ (рис. 14). Насправді лише в одній громаді зареєстровано

орган самоорганізації населення. Окремі громади як органи самоорганізації вказують релігійні організації (Львівщина та північна частина Житомирщини).

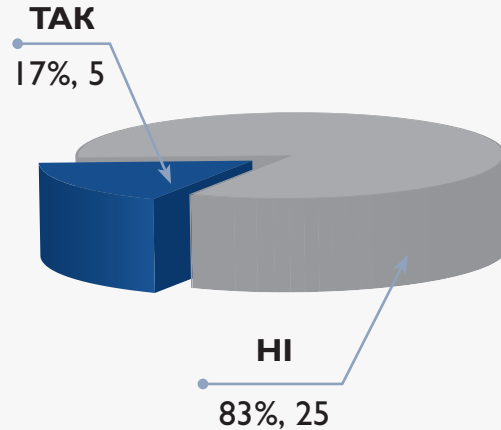

Рис. 14. Розподіл відповідей на питання «Чи зареєстровані у громаді органи самоорганізації населення?»

В усіх 30 громадах діють органи учнівського самоврядування, у 18 громадах вони співпрацюють з органами місцевого самоврядування (рис. 15). Така співпраця відбувається через відділ освіти, який доводить до місцевої ради пропозиції учнів. Поодинокими випадками є те, коли учнівська молодь йде зі своїми ідеями безпосередньо до місцевого голови або приходять на сесію ради. Окремі громади запровадили стажування учнівської молоді у місцевій раді.

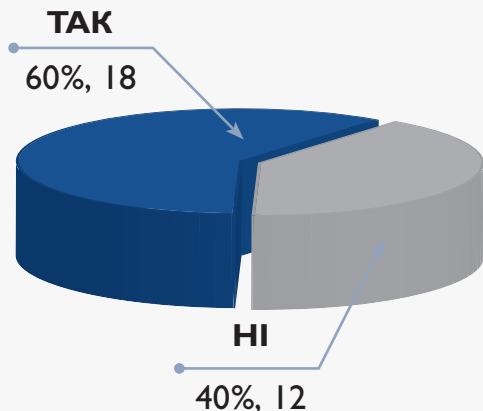

Рис. 15. Розподіл відповідей на питання «Чи співпрацює учнівське самоврядування з органами місцевого самоврядування, чи надають свої пропозиції до рішень, варіанти вирішення суспільно важливих проблем?»

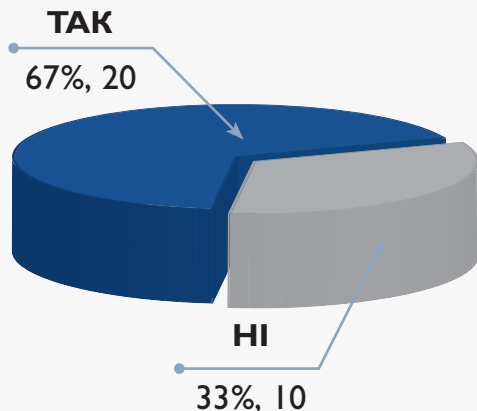

Рис. 16. Розподіл відповідей на питання «Чи діють на території Вашої громади неформальні ініціативні групи?»

Представники 20 громад з 30 вказали, що на їхній території діють неформальні ініціативні групи, які замаються, в основному, волонтерською діяльністю (рис. 16).

У деяких громадах самоорганізуються митці. Окремі місцеві ради, наприклад Звягельська, активно сприяють перетворенню таких ініціативних груп на громадські організації.

ДОДАТКОВО ПІД ЧАС ІНТЕРВ'Ю БУЛО ДОСЛІДЖЕНО ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ, ЗОКРЕМА ВСТАНОВЛЕНО НАСТУПНЕ:

- органи місцевого самоврядування використовують громадські слухання, громадські консультації. Активність населення залежить від питання, яке розглядається, часу та місця проведення та обраних місцевими каналів інформування про проведення громадських слухань;
- опитування мешканців місцеві ради використовують в основному в межах проектів. Активність населення у цьому випадку також залежить від того, через які канали комунікацій доносять до них інформацію про опитування. Окремі громади використовують опитування на постійній основі, особливо поширеним є практика проведення опитування під час формування молодіжної політики;
- ефективними є діалогові заходи різних форматів: діалогові сесії (Закарпатська область), діалогові зустрічі з місцевим головою, донорами (Львівська та Житомирська області);
- поштовхом для активізації населення є якийсь успішний кейс, де громадськість

змогла вплинути на рішення місцевої влади. Прикладом є Звягельська громада, де після перейменування міста, громадськість зрозуміла, що вона може брати участь в управлінні громадою та що до неї дослухаються;

- у більшості громад мешканці поки що не дуже активно використовують онлайн інструменти, зокрема електронні петиції;
- нерозуміння причин місцевими радами, чому той чи інший інструмент не працює. Прикладом є випадки, коли мешканці не могли скористатися онлайн інструментами через технічний збій у системі, натомість місцева влада була впевнена, що люди не долучаються до голосування за проєкти бюджету участі або опитування через свою пасивність;
- навчання жителів проводять лише деякі місцеві ради.

Окремо було досліджено **стратегії розвитку громад**, з'ясовано що достатньо багато громад

не мають жодного заходу, що стосується розвитку громадянського суспільства. У тих стратегіях, де є окрема операційна ціль, що стосується розвитку громадянського суспільства, залучення населення зведене до впровадження окремих інструментів, особливо електронних, створення громадських організацій, просторів, покращення інформування тощо. Майже не зустрічаються цілі та заходи щодо розвитку діалогу та співпраці з громадянським суспільством.

Також в процесі інтерв'ю **ставилися питання щодо розвитку компетенцій посадовими особами місцевого самоврядування**. Майже усі опитані відповіли, що підвищують власну кваліфікацію, проте висловили побажання поглибити свої знання у сфері комунікацій з громадськістю, технічними аспектами онлайн-інструментів, отримати дорожні карти із чітким алгоритмом та зразками документів у сфері залучення. Багато громад цікавило досвід інших громад та кращими практиками у залученні громадян.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ТА ІНТЕРВ'Ю З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

За результатами анкетування отримано 50 відповідей від 48 громадських організацій (від 2 організацій отримано 2 відповіді, решта – по 1 відповіді від організації). Анкети заповнювали керівники громадських організацій. 20 громадських організацій із 50 погодилися на інтерв'ю.

40% від загальної кількості респондентів зареєстровані та ведуть свою діяльність у Львівській області, 34 % – у Закарпатській, 26 % – у Житомирській області (рис. 17).

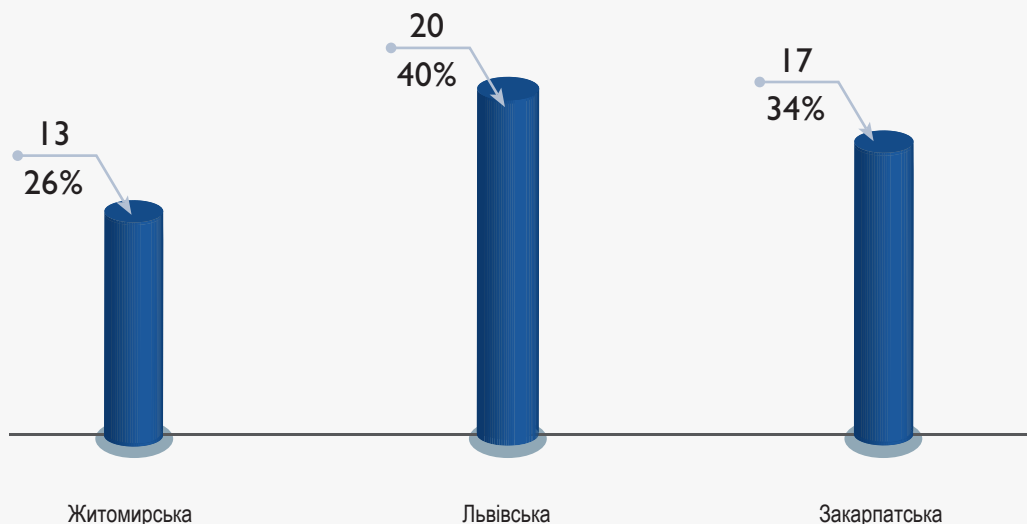

Рис. 17. Розподіл респондентів за областями

Найбільше відповідей отримано від громадських організацій Коростенської (6); Золочівської (5); Великобичківської та Жидачівської громад (по 4). В 5 громадах жодна з громадських організацій не заповнила анкету. Це – Довжанська громада Закарпатської облас-

ті; Іршанська, Звягельська та Гришківська громади Житомирської області; Жовківська громада Львівської області.

Найбільше громадських організацій мають 11 – 20 членів – 36 %; 1 – 10 членів – 32 % (рис. 18).

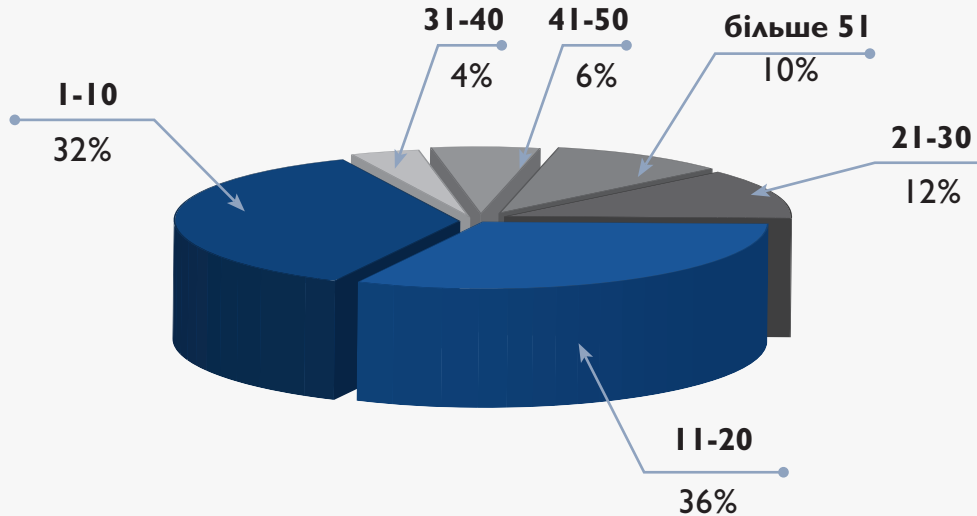

Рис. 18. Розподіл респондентів за орієнтовною кількістю членів, %

Найбільшу кількість членів має ГО «Апостольська чота» (Городоцька громада) – 220 та Асоціація “Рада керівників” підприємств та організацій міста (Коростенська громада) – 180. Найменша орієнтовна кількість членів, яка вказана в анкетах, – 2.

Лише 7 громадських організацій мають свій веб-сайт, з них 6 мають додатково facebook сторін-

ку (рис. 19). Загалом 15 ГО не мають сторінки у facebook (чи інших соціальних мережах), із них 3 мають офіційний сайт. 12 ГО не мають ні facebook сторінки, ні сайту, одна організація створила Viber-групе, 1 організація веде блог. На своїх онлайн-ресурсах, громадські організації публікують інформацію про власні заходи, проекти. У більшості випадків публікації здійснюються нерегулярно.

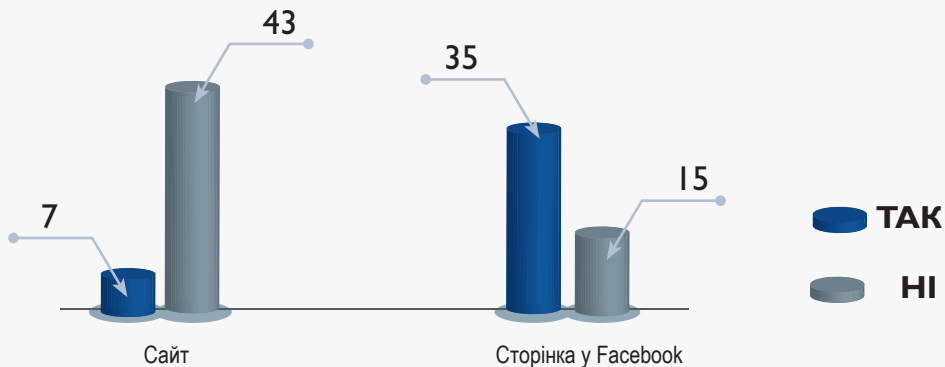

Рис. 19. Розподіл відповідей респондентів на питання щодо наявності веб-сайту та сторінки у соціальних мережах

90 % громадських організацій знають про інші організації, які працюють на території громади (рис. 20). 72% – співпрацюють з ними (рис. 21). У

процесі інтерв'ю з'ясовано, що найбільш охочіше об'єднують свої зусилля та ресурси волонтерські організації.

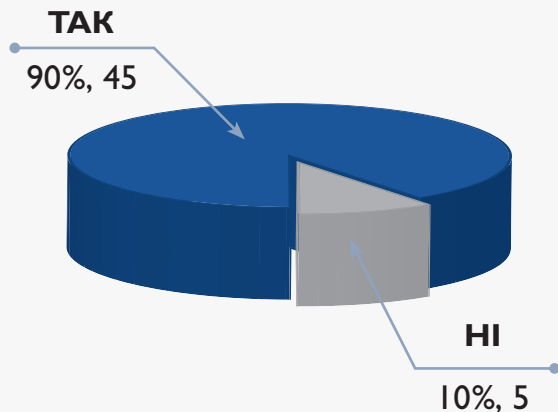

Рис. 20. Розподіл відповідей на питання «Чи знаєте про інші громадські організації?»

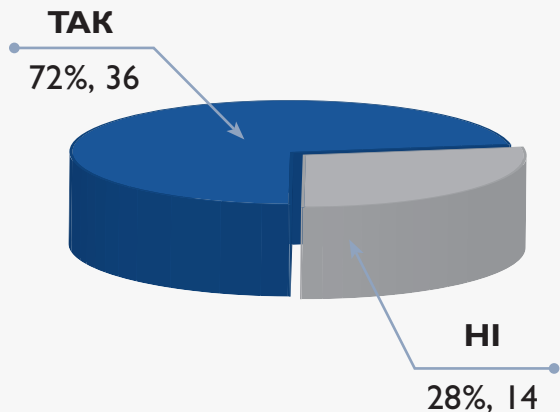

Рис. 21. Розподіл відповідей на питання «Чи співпрацюєте Ви з іншими громадськими організаціями на території громади?»

45 з 50 організацій реалізовували впродовж останніх років проекти та заходи на території громади, решта – це, в основному, новостворені організації, які ще не мають досвіду проектної діяльності (рис. 22). Найчастіше організаціями реалізуються проекти, які мають соціальне, культурне та екологічне спрямування, рідше – безпекові проекти. Заходи найрізноманітніші, у тому числі щорічні, які вже стали традиційними для громад.

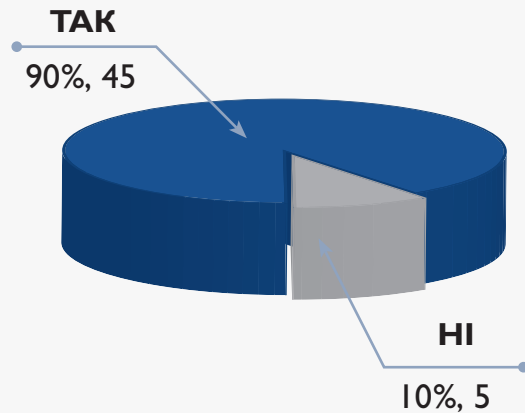

Рис. 22. Розподіл відповідей на питання «Чи здійснювала Ваша організація впродовж останніх років заходи на території громади? Чи реалізовувала проекти?»

Лише 60 % громадських організацій беруть участь у діяльності консультативно-дорадчих органів, комітетів для внесення пропозицій щодо вироблення політик громади, зокрема щодо соціальних, екологічних питань, благоустрою, молодіжної політики (рис. 23). Такий низький показник можна пояснити відсутністю у багатьох громадах консультативно-дорадчих органів.

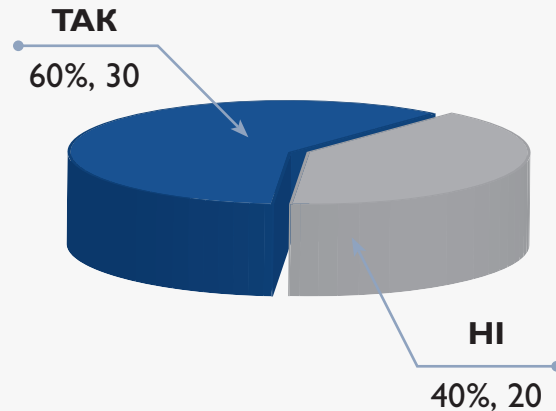

Рис. 23. Розподіл відповідей на питання «Чи бере Ваша організація участь у діяльності консультативно-дорадчих органів, комітетів для внесення пропозицій щодо вироблення політик громади?»

Беруть участь у засіданнях сесій місцевої ради, постійних депутатських комісій, виконавчого комітету представники 52% громадських організацій, найчастіше – якості депутатів або членів виконкому (рис. 24). Ініціювання громадськими організаціями розгляду питань на засіданнях або активна участь у обговореннях та виробленні рішень є поодинокими випадками.

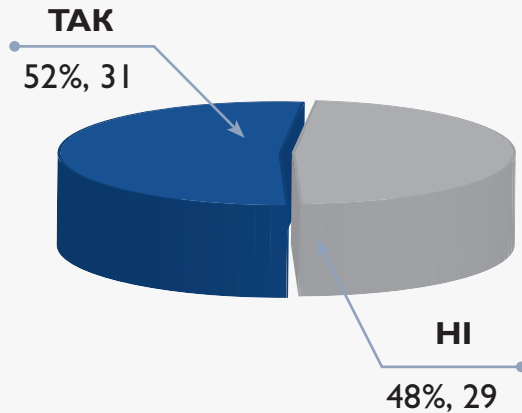

Рис.24. Розподіл відповідей на питання «Чи бере Ваша організація участь у засіданнях сесій місцевої ради, засіданнях депутатських комісій, виконавчого комітету?»

Більшість із опитаних громад не здійснює громадську експертизу рішень органів місцевого самоврядування (експертне припущення – наявність двох відповідей «здійснювали» може пояснюватися нерозумінням респондентом того, що таке процедура громадської експертизи рішень органу місцевого самоврядування, і насправді така експертиза ймовірно не здійснювалася) (рис. 25). Проте у дослідженні брали участь декілька організацій, які мають достатній експертний ресурс для проведення таких експертиз.

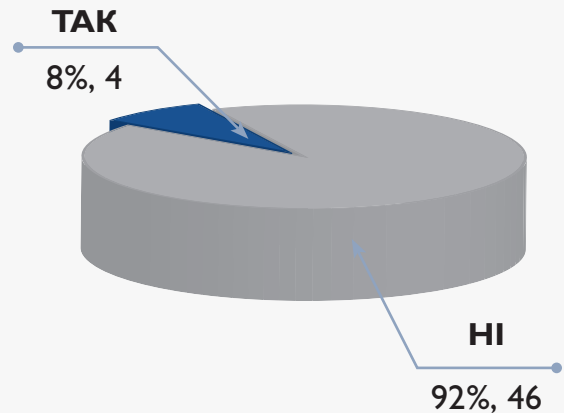

Рис. 25. Розподіл відповідей на питання «Чи здійснювала Ваша організація громадську експертизу рішень органу місцевого самоврядування?»

Брали участь у тренінгах для громадських організацій та органів місцевого самоврядування за конкретними питаннями, пов'язаними з процесом реалізації політики 48 % респондентів (рис. 26), зокрема, це: тренінги, організовані за підтримки Проєкту USAID «ГОВЕРЛА», також тренінги щодо налагодження комунікації, інституційної підтримки місцевого розвитку, управління громадськими організаціями, розвитку освітньої мережі, формування бюджету, гендерних питань, протидії насильству та торгівлі людьми, допомозі ВПО, прикордонного співробітництва.

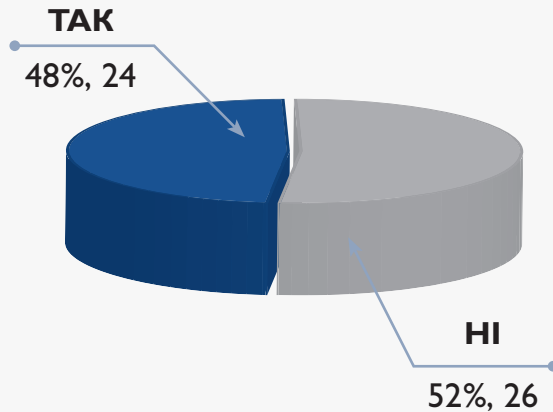

Рис. 26. Розподіл відповідей на питання «Чи брала Ваша організація участь у тренінгах для громадських організацій та органів місцевого самоврядування за конкретними питаннями, пов'язаними з процесом реалізації політики?»

Входять або входили до громадських рад 20 % респондентів (рис. 27).

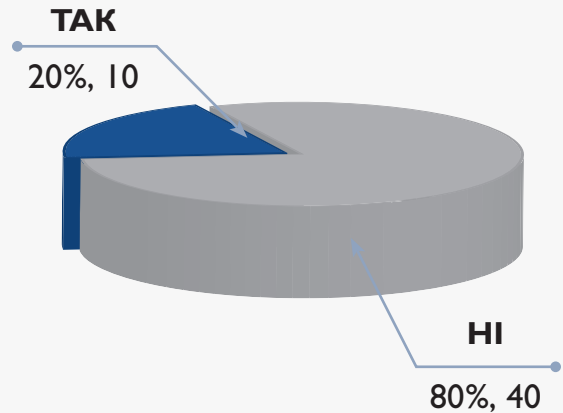

Рис. 27. Розподіл відповідей на питання «Чи входять представники Вашої організації до громадської ради?»

Беруть участь у роботі інших консультативно-дорадчих органів представники 26 організацій, в основному, це Ради з питань ВПО, Ради підприємців, рідше – молодіжні ради (рис. 28).

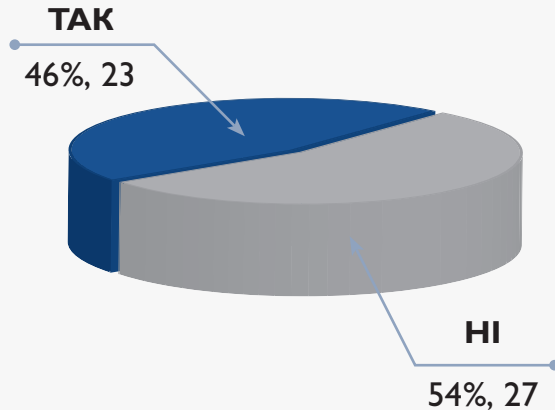

Рис. 28. Розподіл відповідей на питання «Чи бере Ваша організація участь у роботі інших консультативно-дорадчих органів (рада ветеранів, рада ВПО, рада підприємців, молодіжна рада тощо)»

До складу робочих груп із розробки стратегій розвитку громад входили 72 % громадських організацій (рис. 29), з них 97 % відповіли ствердно на питання «Чи були враховані їх пропозиції?» (рис. 30).

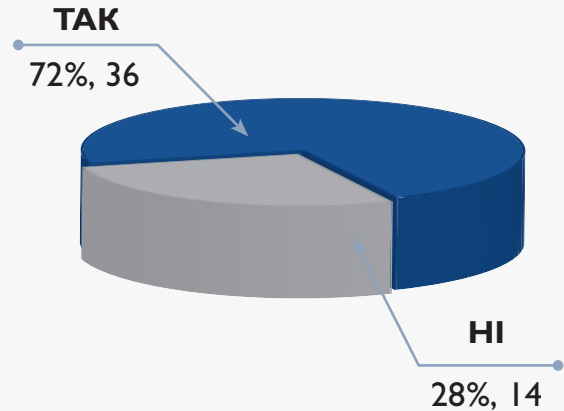

Рис. 29. Розподіл відповідей на питання «Чи входили представники Вашої організації до складу робочої групи із розробки Стратегії розвитку Вашої громади?»

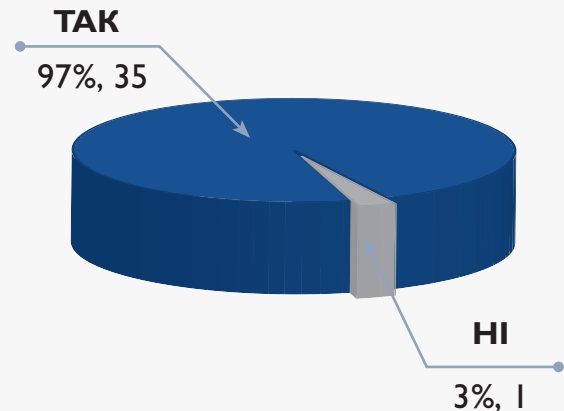

Рис. 30. Розподіл відповідей на питання «Якщо ТАК, то чи були враховані Ваші пропозиції?»

Входили до складу інших робочих груп із напрацювання документів і вироблення політик представники 38 % громадських організацій, це в основному робочі комісії з просторового планування та безбар'єрності (рис. 31).

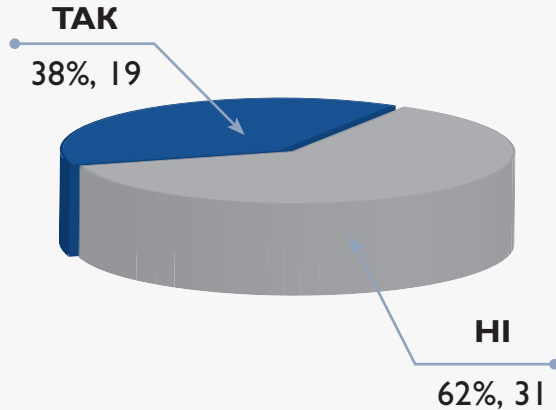

Рис. 31. Розподіл відповідей на питання «Чи входили представники Вашої організації до складу інших робочих груп із напрацювання документів і вироблення політик?»

Запрошували до заходів, організованих органами місцевого самоврядування, представників 82 % організацій, зокрема, це тренінги, семінари, громадські слухання, участь у делегаціях, благодійних акціях, культурно-мистецьких заходах (рис. 32).

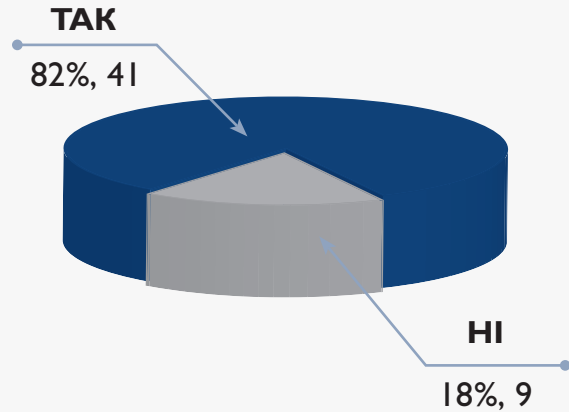

Рис. 32. Розподіл відповідей на питання «Чи запрошували представників вашої організації до заходів, організованих органом місцевого самоврядування?»

З 50 респондентів 24 зверталися до органів місцевого самоврядування з запитом на отримання публічної інформації або із зверненнями чи пропозиціями, з них 5 незадоволені отриманими відповідями (рис. 33, 34).

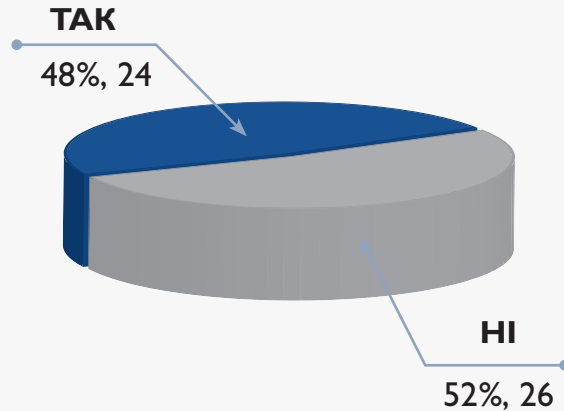

Рис. 33. Розподіл відповідей на питання «Чи звертались ви до органів місцевого самоврядування із запитом на отримання публічної інформації або із зверненнями чи пропозиціями?»

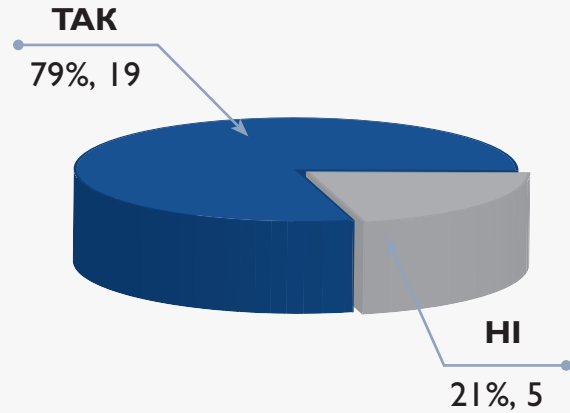

Рис. 34. Розподіл відповідей на питання «Якщо ТАК, чи задоволені отриманими відповідями»

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

— ВИСНОВКИ

1. Рівень активності населення коливається від достатньо активного до повної пасивності. Часто активність є ситуативною та спрямована на вирішення особистих проблем. Із початком повномасштабного вторгнення активізувалася вікова група 25 – 45-50 років. Жінки проявляють більшу активність, ніж чоловіки. ВПО, люди з інвалідністю лише в окремих громадах активні та ініціативні.

2. Кількість громадських організацій залежить від розміру територіальної громади. Їхня діяльність сконцентрована в адміністративному центрі. Найпоширенішими напрямками діяльності активних громадських організацій є спорт, молодь, культура, допомога ЗСУ, соціально незахищеним верствам населення, збереження навколишнього середовища, мисливство та рибальство. Ветеранський рух має власні організації, але вони не настільки активні, оскільки багато їх членів на фронті.

3. В результаті дослідження встановлено, що місцеві ради не володіють повною інформацією про кількість громадських організацій, які зареєстровані на їх території, напрями їх діяльності. Це ж стосується і неформальних ініціативних груп.

4. Органи місцевого самоврядування рідко є ініціаторами у комунікаціях з громадськими організаціями, але й не відмовляють у разі звернення до них за допомогою. Співпраця органів місцевого самоврядування та громадських організацій зводиться до реалізації спільних проектів, заходів, надання приміщень, фінансова підтримка передбачена лише в декількох громадах.

5. 90 % громадських організацій знають про інші організації, які працюють на території громади. 72 % співпрацюють з ними. В процесі інтерв'ю з'ясовано, що найбільш охоче об'єднують свої зусилля та ресурси волонтерські організації.

6. Більшість громад не має повного пакету розроблених та затверджених документів, які стосуються залучення громадян. Тривалий час вони керувалися лише законодавством України в цих питаннях. Проте наразі громади перебувають у процесі розробки чи оновлення своїх статутів, що врегулює усі прогалини в громаді.

7. В процесі проведення інтерв'ю також встановлено, що місцеві ради не розуміють важливості та функцій консультативно-дорадчих органів. Вкрай негативним є досвід та ставлення до громадських рад.

8. Громадські організації в основному були долучені до діяльності робочих груп щодо розробки стратегій розвитку громад, наразі часто залучаються до діяльності робочих груп щодо розробки комплексного плану просторового планування. Щодо вразливих верств населення, то представників цих категорій населення майже не залучають до розробки планів та програм, які їх стосуються, хоча в окремих громадах створені робочі групи з безбар'єрності.

9. Громади відзначали, що **активною та ініціативною є учнівська молодь, на противагу молоді 20+**. Проте, на їх думку, вона потребує менторської підтримки. Наразі формується або оновлюється склад Молодіжних рад, особливо активно – у Закарпатській області, зокрема, завдяки Проєкту USAID «ГОВЕРЛА». Окремі місцеві ради запроваджують стажування для молоді, створюють молодіжні простори. Учнівське самоврядування вже створене в усіх громадах, його координує відділ освіти, який є посередником між місцевою радою та учнівськими лідерами.

10. **Реалізація бюджетів участі на сьогодні призупинена через війну та брак фінансових ресурсів.** Громади готові їх відновити, тільки як з'явиться можливість. Шкільні громадські бюджети в більшості випадків не були впроваджені, але громади виявляють інтерес до цього інструменту.

11. Усі громади відзначають **непопулярність онлайн-інструментів, зокрема електронних петицій.** Мешканці продовжують звертатися письмово до органу місцевого самоврядування під час особистих прийомів. Водночас ефективними є діалогові заходи різних форматів: діалогові сесії (Закарпатська область), діалогові зустрічі з місцевим головою, донорами (Львівська та Житомирська області).

12. Успішність громадських консультацій, громадських слухань, опитувань мешканців залежить від того, як вони організовані, як ведеться комунікація місцевої ради та громадськості.

13. Усі 30 громад мають офіційні сайти, які наповнюють офіційною інформацією, новинами. Усі громади у різний спосіб говорили про те, що офіційний сайт – це скоріше своєрідний архів, де зберігаються офіційні документи. Мешканці використовують цей інструмент для пошуку цих документів або офіційної інформації. Основним та дієвим каналом інформування громад назвали сторінку місцевої ради у Facebook. Проблемаю є те, що Facebook використовують люди середнього та старшого віку, молодь там майже відсутня, натомість використовує Instagram. Під час інтерв'ю з молодіжними громадськими організаціями з'ясовано, як результат, що молодь не отримує інформації про громаду, про можливості, ініціативи, заходи.

14. Лише 7 громадських організацій, які взяли участь в анкетуванні, мають свій веб-сайт, із них 6 також мають Facebook-сторінку. 15 ГО не мають сторінки у соціальних мережах, з них 3 мають офіційний сайт. 12 ГО не мають ні сторінок у соціальних мережах, ні сайту. На своїх онлайн-ресурсах, громадські організації розміщують інформацію про свої заходи, проекти. В більшості випадків публікації нерегулярні.

15. В усіх громадах у регламентах ради передбачене право мешканців вільно відвідувати засідання сесій, виконкому та постійних депутатських комісій. Проте користуються вони таким правом лише в деяких громадах, в більшості випадків їхня активність залежить від того, чи розглядаються їхні особисті приватні питання. Не є також поширеною практикою участь громадських організацій у засіданнях сесій, виконкомів та депутатських комісій або виробленні рішень. Трансляції засідань в більшості громад, які їх вели їх до війни, призупинені з міркувань безпеки.

16. У переважній більшості громад на фахівців відділу, відповідального за економічний розвиток та/або відділу, відповідального за інформаційне забезпечення, покладені (офіційно, а частіше неофіційно) обов'язки щодо комунікацій з громадськістю та розвитку інструментів залучення населення. Слід звернути увагу, що сільські громади через брак кадрів та фінансових ресурсів можуть не мати окремого фахівця, який займається комунікаціями з громадськістю, а ці функції розпоршені між різними відділами, що позначається на якості цих комунікацій.

17. Щодо регіональних особливостей у залученні населення, то суттєвих відмінностей немає. Більша різниця спостерігається між міськими та сільськими громадами. Міста – це, як правило, колишні центри районів, які сконцентрували на своїй території громадські організації, що мають досвід громадської діяльності. Крім того, міські ради мають більше фінансових та кадрових ресурсів для розвитку інструментів залучення громадян.

— РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Першим кроком для органів місцевого самоврядування має стати повний аудит наявності громадських організацій, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форумом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці з громадськими організаціями.
- 3.** Органам місцевого самоврядування варто здійснювати виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до діяльності консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями, так щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатки до нього, які врегульовують питання використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Актуалізувати Стратегії та інші стратегічні документи в частині розвитку громадянського суспільства у відповідності із викликами воєнного часу (врахування потреб ветеранів, внутрішньо переміщених людей, сімей військовослужбовців, необхідності їх залучення до громадського життя).
- 8.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 9.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.

10. Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу (кейсів), коли громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близька багатьом мешканцям, згуртувала їх (приклад – перейменування міста Звягель). Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.

11. Вчасно реагувати органам місцевого самоврядування на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

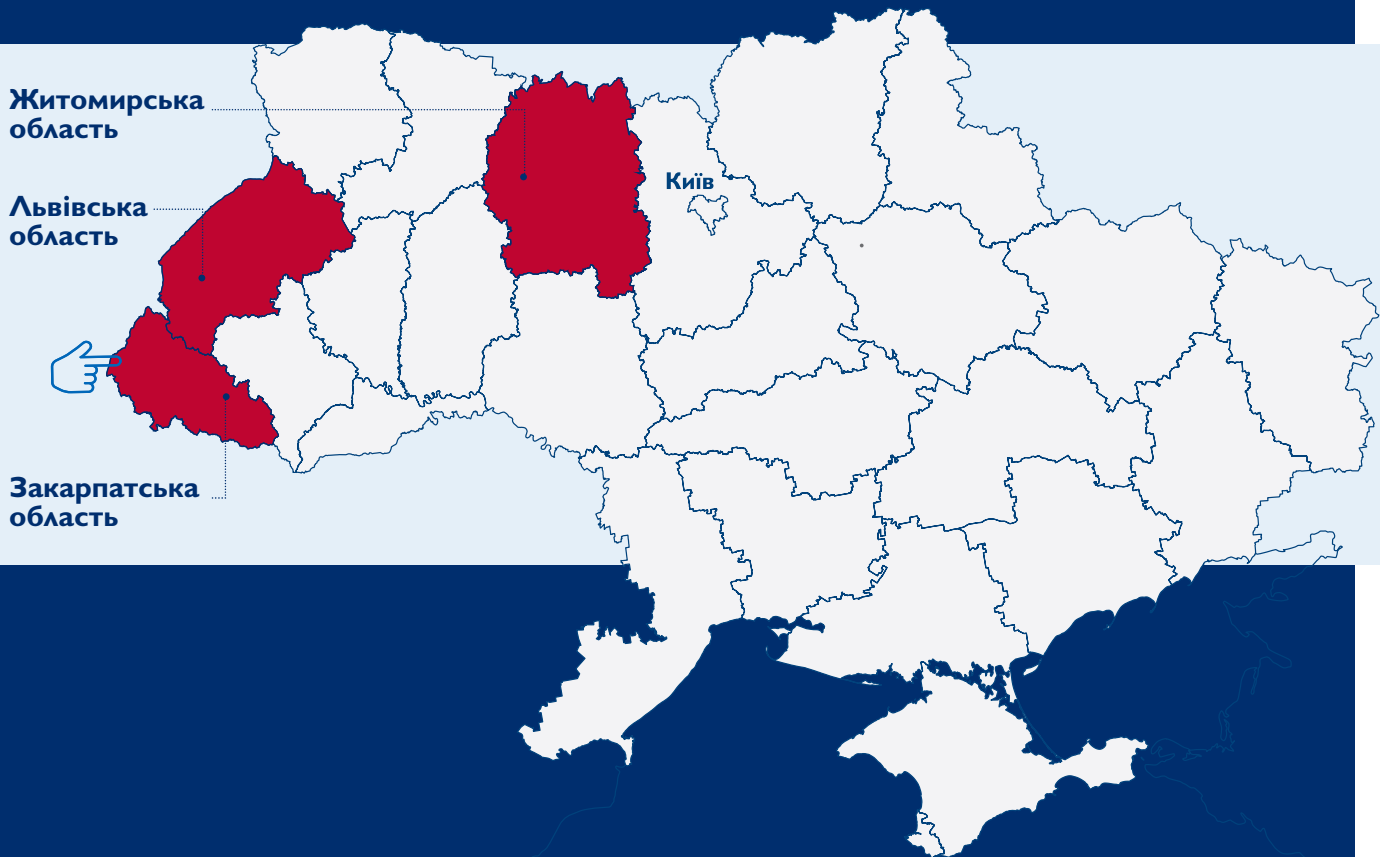
12. Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.

13. Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

14. Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є **дискусійним**. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проектів, зокрема щодо допомоги соціально вразливим верствам населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

15. Для того, щоб **краще залучати населення та реагувати на його запити**, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи та координувати його.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ У РОЗРІЗІ ГРОМАД

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ

Гришковицька ТГ

Ємільчинська ТГ

Звягельська ТГ

 Іршанська ТГ

Коростенська ТГ

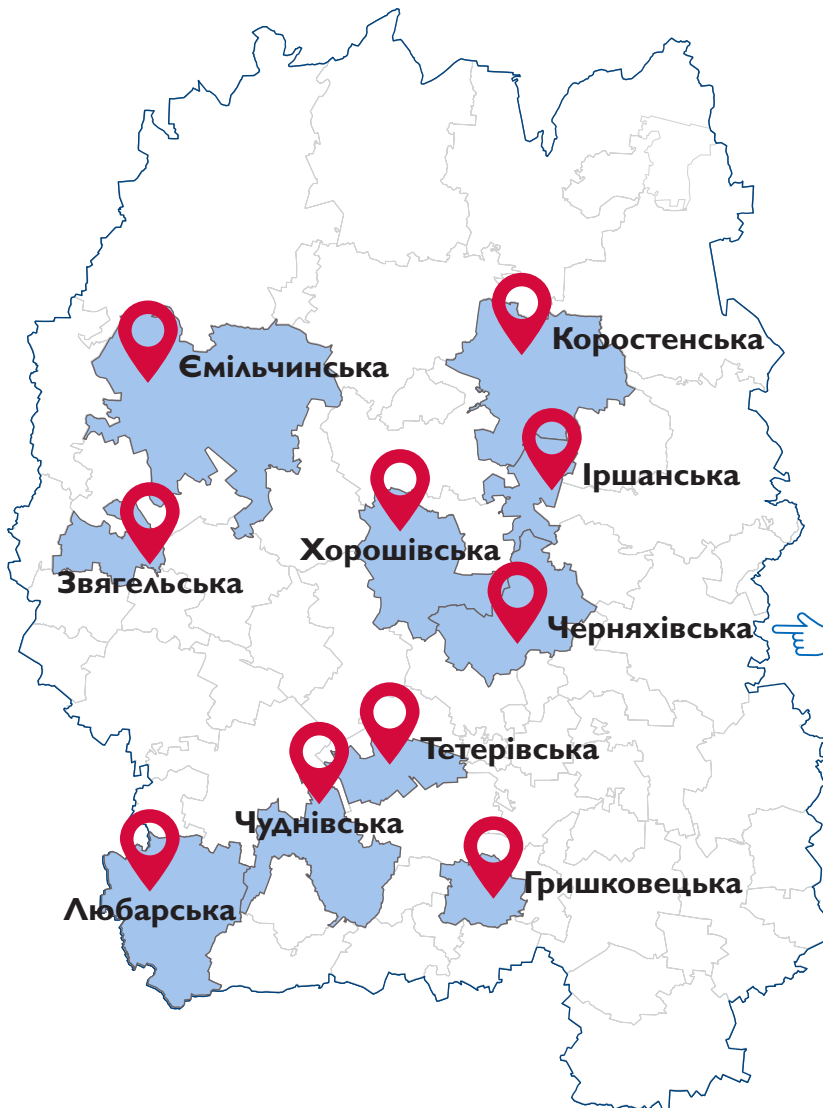
Любарська ТГ

Тетерівська ТГ

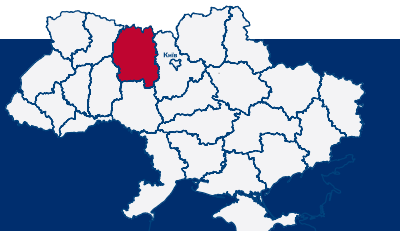
Хорошівська ТГ

Черняхівська ТГ

Чуднівська ТГ

Повернутись до мапи

ГРИШКОВЕЦЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	6,5	x1	6,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,5		3,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0	0	
		2. Проведення інформаційних кампаній	0	0	
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	2,25	x2	4,5
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75	1,5	
		2. Активність місцевих ОГС	0	0	
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	0	2	
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,25	0,5	

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1	X3	3		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0		0		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,25		0,75		
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи		1		4
Всього					44		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськістю
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.1**

ВИСНОВКИ

- 1.** Гришковецька селищна територіальна громада створена 3 січня 2019 року шляхом добровільного об'єднання однієї селищної та 7 сільських рад. Територія громади входить до складу Бердичівського району Житомирської області та розташована у південно-східній частині області. Площа громади складає 217,119 кв. км. Відстань до м. Бердичів – 3,3 км, що проходить автошляхом М21. Загальна кількість мешканців громади станом на 01.01.2023 – 10 408 осіб. Найбільше мешканців проживає у селищі міського типу Гришківці – 4685 осіб. Станом на 01.08.2023 р. у громаді проживає 172 ВПО.

- 2.** В цілому в громаді налагоджується активність саме молодій категорії населення, віком від 18 до 35 років, створено молодіжну групу, до якої можуть долучитись усі бажаючі та в цілому сприяти розвитку громади. Жителі громади після повномасштабного вторгнення стали більш активними, проте лише стосовно деяких питань, ця активність зберігалась до 2023 року, оскільки допомога у подоланні єдиної загрози згуртовує, однак активність в подальшому падає з ряду причин: 1) втома; 2) зневіра; 3) відсутність мотивації, яка була на початку.

3. Селищна рада відзначила як активні: ГО «Крок в Європу», ГО «Рейська», ГО «Рибалок любителів «Левада», ГО «Бердичівська районна асоціація інвалідів», «Бердичівська районна спортивна громадська організація «Бердичівська федерація хокею на траві», ГО «Солотвинське товариство мисливців та рибалок», ГО «Не бійтеся». Селищна рада з ними не співпрацює. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють з органом місцевого самоврядування, подавали спільні проекти. В громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

4. На офіційному сайті систематично висвітлюється інформація про діяльність ради та заходи, які проходять на території громади. Крім того інформація про діяльність громади висвітлюється на у facebook, де створена група «Гришковецька територіальна громада» та у міськрайонній газеті «Земля Бердичівська». Інформація про життя громади публікується у facebook-спільнотах «Підслухано в ОТГ Гришківці», «Підслухано ОТГ Гришківці!».

5. У громаді більшість нормативно-правових документів щодо залучення громадян відсутні. **Статут розробляється.**

6. Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жите-

лів. Мешканці відвідують сесії, засідання виконкому, громадські організації – зазвичай ні. Трансляції засідань сесій ради, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться і не велися до війни.

7. Громадські організації не беруть участі у роботі консультативно-дорадчих органів (громадські ради, робочі групи) при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входила громадськість. Більш активними були громадські активісти, ніж громадські організації.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно **провести повний аудит наявності громадських організацій** у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати **місцева рада**. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є **виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб**, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** **Перегляд каналів комунікацій з мешканцями**, так щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 5.** **Організація інформаційно-просвітницької кампанії** серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 6.** **Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення:** це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 7.** **Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу**, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 8.** Для органу місцевого самоврядування **важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності**, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 9.** **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм.** Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 10.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.**

Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

11. Для того, щоб **краще залучати населення та реагувати на його запити**, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.

12. Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми», періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.

13. Впорядкувати рубрику «Бюджет», своєчасно оновлювати її ухваленими рішеннями про бюджет за змінами до них, звітами щодо виконання бюджету.

14. Створити окрему рубрику «Публічні закупівлі» на головній сторінці сайту, де розмістити посилання на Prozorro, перелік головних розпорядників бюджетних коштів, річні плани публічних закупівель, звіти щодо проведених публічних закупівель.

15. Розглянути можливість **завчасного оприлюднення оголошень про проведення засідань** сесій ради, виконавчого комітету, постійних депутатських комісій.

16. Розглянути можливість **оприлюднення контактів депутатів ради на сайті громади**. Оприлюднити інформацію про працівників виконавчого апарату, вказати контакти відділів, оновити графіки прийому громадян, які не оновлювалися із 2021 року.

17. «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.

18. Впорядкувати рубрику «Звернення до посадовця». При натисканні на це поле користувача «викидає» в поле для внесення логіну і пароля посадової особи, а не у поле, яке дає можливість поставити запитання.

19. Розглянути можливість **створення на сайті рубрики для онлайн-консультацій із громадськістю**.

20. Посилити інформаційну присутність **Молодіжної ради**. Дати можливість її представникам надсилати короткі новини про свою діяльність. Можливо, доцільно також надати таку можливість представникам громадських організацій – час від часу висвітлювати на офіційних сайті і facebook новини про важливі проєкти, які реалізують місцеві громадські організації.

ЄМІЛЬЧИНСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	6,5	x1	6,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,75		4,75
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	0		0
		2. Проведення інформаційних кампаній	0		0
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	6	x2	12
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	1,25		2,5
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	2		4
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,25		0,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	2	X3	6		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,75		2,25		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,25		0,75		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,5		1,5		
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0	X4	0
			2. Постійні робочі групи		2		8
Всього					66,75		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськістю
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.2**

ВИСНОВКИ

- 1. Ємільчинська селищна територіальна громада Новоград-Волинського району Житомирської області розташована у північно-західній частині області.** Перші вибори відбулися 29 жовтня 2017 року. Тепер Ємільчинська громада налічує 72 населених пункти й 21 старостинський округ. Площа Ємільчинської громади – 1470,9 км². Населення громади – 22058 осіб.
- 2. Мешканці громади не проявляють високої активності, але це залежить від контексту та від того, наскільки справа стосується особисто їхніх інтересів.** На початку повномасштабного вторгнення мешканці активізувалися, допомагали переселенцям.

- Активність ВПО, людей з інвалідністю, ветеранів війни, сімей загиблих проявляється через громадські організації. Люди з інвалідністю, матері дітей з інвалідністю не організовані в якийсь рух. Зважаючи на те, що громада в економічному плані депресивна, активні люди після закінчення школи намагаються її покинути. Частина мешканців із початком повномасштабного вторгнення переїхала закордон.
- 3. У громаді налічується 26 громадських організацій та об'єднань громадян.** Серед них – ветеранські, спортивні, жіноча, професійні, суспільно-політичні, національна. Тобто представлений доволі широкий спектр

інтересів. Разом із тим зазначені громадські організації переважно діють в адміністративному центрі громади, старостинські округи охоплені епізодично. Багато організацій у громаді мисливсько-рибальського спрямування, створені для того, щоб отримати мисливської угіддя. Під час інтерв'ю представники селищної ради зазначили, що керівники 14 ГО на зв'язку із селищною радою і до яких можна звернутися для співпраці.

4. У 2019 р. створений орган самоорганізації населення – Громадське формування з охорони громадського порядку «Межирічка». У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють з відділом освіти стосовно організації навчання, дозвілля, підвезення учнів, укриттів. У громаді або в окремих населених пунктах діють неформальні ініціативні групи, які займаються допомогою ЗСУ. Це ініціативи матерів, сестер, дружин військовослужбовців. Селищна рада, підприємці, заклади освіти всіляко підтримують цей неформальний рух. Кілька впливових соціальних груп (фермери, підприємці) своїх об'єднань не створювали. Переважна більшість мешканців залишається поза діяльністю громадських організацій.

5. Новини про життя громади висвітлюються на сторінках видання «Народна трибуна» (друкована газета, інтернет-видання та instagram-сторінка), у facebook-спільнотах «Ємільчине», «Підслухано в Ємільчине». Також регулярно публікуються новини про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо). Офіційний сайт не користується такою популярністю

як сторінка у Facebook. У соціальній мережі Facebook створено кілька популярних сторінок та груп, що висвітлюють життя громади: селищна рада, відділ освіти, молоді та спорту, відділ культури і туризму, та інші.

6. У громаді затверджені усі основні нормативно-правові акти щодо громадянської участі.

7. Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів. Громадськість відвідує сесії, засідання депутатських комісій, виконавчого комітету, особливо ті, на яких розглядаються питання, які зачіпають їх інтереси. На офіційному YouTube-каналі «Ємільчинська селищна рада» доступні записи засідань сесії селищної ради, але останній запис сесії викладений 2 роки тому. Наразі трансляції засідань сесій ради, депутатських комісій, виконавчого комітету не ведуться у зв'язку з війною. Але робиться відеозапис.

8. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування. Це підтвердила ГО «Спілка пасічників Ємільчинщини», яка бере участь у діяльності робочих груп із питань співпраці пасічників і аграріїв.

9. Обов'язки щодо залучення громадськості покладені на заступника селищного голови з питань діяльності виконавчих органів. В апараті селищної ради є головний спеціаліст, який серед інших обов'язків веде сторінку у соціальних мережах, взаємодіє із громадськими організаціями.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** **Активізація роботи з молоддю:** місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 4.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Варто звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 5.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 6.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 7.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 8.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 9.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкрити доступ органу місцевого самовряду-

вання до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

комітету та постійних депутатських комісій.

10. Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.

Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

16. В інформації про апарат та структурні підрозділи вказати контакти (хоча б робочі) ключових працівників апарату. Також опублікувати контакти депутатів, старост.

11. Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися та координувати цей напрям роботи.

12. Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.

13. Публікувати проєкти рішень виконавчого комітету.

14. Публікувати на сайті звіти старост, якщо такі звіти готуються у письмовому вигляді.

15. Розглянути можливість оприлюднення оголошень про засідання виконавчого

ЗВ'ЯГЕЛЬСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	7,25	x1	7,25
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,5		4,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	2		2
		2. Проведення інформаційних кампаній	1		1
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	6,75	x2	13,5
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	2		4
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,25		0,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,75	X3	5,25
		2. Взаємодія з дорадчими органами	3		6
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		4
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	1		3
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	2,75		8,25
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0
4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,75	X4	3
		2. Постійні робочі групи	1		4
Всього					82,5

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.3**

ВИСНОВКИ

- 1. Звягельська міська територіальна громада утворена 1 листопада 2018 року.** До складу громади входять місто Звягель та 14 сіл. Громада розташована в центральній частині українського Полісся, у західній частині Житомирської області. Адміністративний центр громади – місто Звягель. Площа території громади – 249 км², кількість населення – 61 603 особи, ВПО – 2100 осіб.
- 2. До повномасштабного вторгнення мешканці громади у суспільній сфері були більш пасивними.** Протягом останніх двох

років мешканці почали активно долучатися до вирішення проблем громади. Найбільш обговорюваною подією стало перейменування міста, коли жителі зрозуміли, що вони можуть впливати на прийняття рішень. Найбільш активними у громаді є мешканці у віці після 25 – 30 років.

- 3. У громаді зареєстровано 115 громадських організацій** (з них активними є до 10 організацій), які, у тому числі, здійснюють заходи для вразливих категорій населення. Представники міської ради відзначають, що міська рада намагається «підштов-

хувати» різні активні ініціативні групи до створення громадських організацій. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони не співпрацюють з органом місцевого самоврядування та не надають свої пропозиції до рішень, варіанти вирішення суспільно важливих проблем. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

4. **Рубрика новин на офіційному сайті регулярно оновлюється важливою для мешканців інформацією** – про важливі події та заходи, відео звернення голови, анонси та оголошення, у тому числі оголошення про засідання виконавчого комітету, проведення сесій міської ради. Офіційна Facebook-сторінка міської ради регулярно наповнюється важливою для мешканців інформацією. Також на головній сторінці сайту громади розміщено рубрику «ЗМІ про громаду», у якій розміщуються матеріали незалежних ЗМІ, які висвітлюють важливі аспекти життя громади та політик, які реалізовує міська влада.

5. **У громаді розроблено та затверджено усі нормативно-правові акти щодо громадянської участі.**

6. **Міська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів**, Мешканці останнім часом почали цікавитися сесіями, засіданнями виконкому, постійних депутатських комісій, слідкувати за ними, частіше приходять на сесії та

засідання виконкому, рідше – на засідання депутатських комісій. Представники громадських організацій також відвідують засідання. На YouTube-каналі «Звягельська міська рада» доступні онлайн-трансляції та записи засідань сесій міської ради, депутатських комісій, засідань виконавчого комітету.

7. **Члени громадських організацій включені до низки робочих груп**, зокрема щодо безбар'єрності, розробки стратегії розвитку громади та здійсненні моніторингу її реалізації. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації і до якої могли доєднатися усі бажаючі. Надходило багато пропозицій, які наразі опрацьовуються. Прийнято новий порядок розробки місцевих програм, який передбачає обов'язкове залучення громадськості.

8. **Для посадових осіб, які займаються залученням громадськості, цей напрямок роботи не входить до переліку їхніх основних обов'язків.**

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями. .
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями із тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 7.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 8.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 9.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та

реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

10. Для того, щоб **краще залучати населення та реагувати на його запити**, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати й.

11. На офіційному сайті рубриці «Економіка» підрубрика «Програми розвитку» **порожня**. Потрібно наповнити її чинними місцевими програмами.

12. У рубриці «Громадянам» підрубрика «Бюджет» підрубрика «Рішення про місцевий бюджет» – **опубліковане лише рішення про бюджет на 2023 рік**, немає про бюджет на 2024 рік.

13. **Внести до Статуту** (можна окремим додатком) **Положення про електронні петиції та консультації** з громадськістю – так вимагає чинне законодавство.

14. Розглянути можливість **створення на офіційному сайті окремої рубрики про діяльність місцевих громадських організацій**, дати їм можливість надсилати короткі новини про проєкти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті. Наразі є підру-

брика «Громадські організації», але вона порожня.

15. Розглянути можливість **розроблення та затвердження Програми сприяння розвитку громадянського суспільства**.

ІРШАНСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	8	x1	8
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,5		4,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,75		0,75
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,25		0,25
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	6,25	x2	12,5
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	1,5		3
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,75		3,5
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	2,25	X3	6,75
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1,5		3,5
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1		3
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0
4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
		2. Постійні робочі групи	2		8
Всього					74,75

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.4**

ВИСНОВКИ

- 1. Иршанська селищна територіальна громада утворена у 2015 році.** У 2020 році до громади приєдналися ще 3 сільські ради. Наразі до складу громади входять 14 населених пунктів: одне селища та 13 села, утворено 3 старостинські округи. Займає площу 245,2 км². Відстань від адміністративного центру до м. Житомира – 65 км, до м. Коростень – км. На території громади проживає 9460 осіб (з них жінок – 55,7%), 6873 осіб проживає у селищі Иршанськ.
- 2. Населення зазвичай поводить себе пасивно у суспільному житті, існують**

проблеми з комунікаціями селищної ради та активістів. На початку повномасштабного вторгнення активність жителів зросла. Серед молоді проявилися ініціативні групи, які здатні самоорганізовуватися. Учні старших класів об'єдналися у межах одного з проектів і облаштували молодіжний простір, створюється Молодіжна рада.

- 3. У громаді зареєстровано близько 15 громадських організацій.** Найактивнішими селищна рада вказала громадські організації: Футбольно-Спортивний клуб «Іршанськ», «Спілка ветеранів «Патріот», «Іршанський актив». Органи самоорганіза-

ції населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони не співпрацюють з органом місцевого самоврядування. У громаді або в окремих населених пунктах діють неформальні ініціативні групи.

4. На офіційному сайті регулярно публікуються новини про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо). Новини про громаду публікуються на сторінках facebook-спільноти «Іршанськ: рідне селище».

5. У громаді відсутні затверджені основні, крім Регламенту ради, нормативно-правові акти щодо громадянської участі.

6. Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів. На YouTube-каналі громади доступні записи частини сесій селищної ради. Трансляції сесії ведуться також на сторінці facebook-спільноти «Іршанськ: рідне селище». Трансляції засідань депутатських комісій та виконавчого комітету відсутні, є проблеми з її запуском під час війни, оскільки на засіданні виконкому часто оголошують персональні дані, наприклад військовослужбовців.

7. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування, зокрема беруть участь у засіданнях гро-

мадської ради. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації і до якої могли доєднатися усі бажаючі. Але активність була низькою, надійшла лише 1 пропозиція від громадськості. Моніторинг стану реалізації стратегії здійснює відповідний відділ селищної ради без залучення громадськості. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їхні потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.

8. Залучення громадян покладено на заступника селищного голови з діяльності виконавчих органів та керуючої справами виконавчого комітету, які мають у підпорядкуванні відповідні відділи. Але працівники перевантажені та не встигають відслідковувати всі зміни.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно **провести повний аудит наявності громадських організацій** у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати **місцева рада**. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення **неформальних ініціативних груп**, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** **Активізація роботи з молоддю:** місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** **Перегляд каналів комунікацій із мешканцями** з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** **Розробити Статут громади** та додатки до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** **Організація інформаційно-просвітницької кампанії** серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** **Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення:** це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** **Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу**, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо **вчасно реагувати на прояви громадської активності**, давати публіч-

но зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

11. Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.

12. Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

13. Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

14. Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.

15. Оновити рубрику «Бюджет» на головній сторінці сайту (станом на 1 червня

ще не має підрубрики «2024»).

16. Продовжити практику публікації звітів депутатів (є за 2020 і 2021, немає за 2022 і 2023).

17. Розглянути можливість оприлюднення контактів депутатів ради та старост.

18. Розглянути можливість створення окремої рубрики «Звіти», де публікувати всі звіти – голови, з виконання бюджету, депутатів, старост, керівників структурних підрозділів, за результатами виконання стратегії, програми соціально-економічного розвитку, за результатами роботи зі зверненнями громадян тощо.

19. Висвітлювати діяльність Молодіжної та Громадської ради.

20. Розглянути можливість створення на офіційному сайті окремої рубрики про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати короткі новини про проєкти, які вони реалізують на території громади, і публікувати їх на сайті.

КОРОСТЕНСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	7,75	x1	7,75
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,5		4,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	2		2
		2. Проведення інформаційних кампаній	1		1
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	6,75	x2	13,5
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	2		4
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,25		0,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	2,5	X3	7,5		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	2		6		
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	1		3		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,5		4,5		
		4. Залучення шкільної молоді	1		3		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0,75		2,25		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,5	X4	2
			2. Постійні робочі групи		2		8
Всього					90,5		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.5**

ВИСНОВКИ

- 1. Коростенська міська територіальна громада входить до складу Коростенського району Житомирської області та має у своєму складі 44 населені пункти.** Географічно територія Коростенської громади розташована у північній частині Житомирської області. Коростенська громада має привабливе розгалужене транспортне сполучення. Загальна площа громади складає 807,3 км² із чисельністю населення 72 797 жителів, у тому числі у місті Коростень – 62 285 жителів, у сільських населених пунктах – 10 512 жителів. Розселення населення громади неоднорідне. У громаді переважає міське населення, частка якого становить 85,6%.

Частка сільського населення складає 14,4%.

- 2. Громадська активність населення громади органами місцевого самоврядування охарактеризована як поляризована** – наявні як дуже активні мешканці, так і повністю пасивні, які проявляють активність лише у тому випадку, якщо питання стосується їх особисто. Активність залежить від населеного пункту, якщо він більш заселений, то населення більш активне.

- 3.** У громаді зареєстровано 136 громадських організацій, у тому числі діють організації, чия діяльність спрямована на вразливі категорії населення. Активними, за оцінками міської ради, є 15 – 20 організацій. Допомога організаціям з боку міської ради надається ситуативно, на запит організації. У громаді активно діє учнівське самоврядування, пропозиції учнівського самоврядування доносяться до органу місцевого самоврядування. Органи самоорганізації населення в громаді – 2 Спілки ОСББ, також зареєстровано 99 ОСББ, які дуже активні та надають допомогу. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.
- 4.** Сайт регулярно наповнюється важливими для мешканців новинами, повідомленнями та оголошеннями, у тому числі про засідання сесій, засідання депутатських комісій. Facebook-сторінка міської ради регулярно наповнюється важливою для мешканців інформацією. Також регулярно публікуються новини про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо). Громада використовує telegram та instagram-канали для інформування мешканців, діяльність органу місцевого самоврядування висвітлює телеканал «Коростень ТВ». Також функціонують спільноти у соціальних мережах, де висвітлюється інформація про ОМС та важливі для громади рішення.
- 5.** У громаді затверджені усі основні нормативно-правові акти щодо громадянської участі.
- 6.** Міська рада та її виконавчий комітет відкриті та доступні для жителів. Мешканці регулярно приходять на сесії, на засідання виконкому – рідше. Трансляції засідань сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій ведуться.
- 7.** Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування, зокрема залучаються до складу робочих груп, засідань, круглих столів, відвідують спільно з представниками ОМС виїзні форуми, навчання. Засідання Робочої групи щодо розробки Стратегії розвитку були відкритими, до них долучалися не лише члени Робочої групи, а й всі бажаючі.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 5.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртовувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 6.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 7.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.
- 8.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 9.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

10. Оновити Статут (охопити всіх мешканців громади, а не лише жителів міста), привести його у відповідність до законодавства (питання функціонування системи електронних петицій та онлайн-консультацій мають регламентуватися Статутом, а не окремими положеннями (або ці положення мають бути додатками до Статуту).

11. Розглянути можливість розроблення та затвердження Програми сприяння розвитку громадянського суспільства.

12. Розглянути можливість створення на офіційному сайті окремої рубрики про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати короткі новини про проекти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті. Наразі є підрубрика «Громадські організації», але там опубліковано лише перелік ГО.

13. Висвітлювати на офіційному сайті новини про діяльність Молодіжної ради.

ЛЮБАРСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	3,25	x1	3,25
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,25		3,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,5		0,5
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,75		0,75
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	3,5	x2	7
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	1,5		3
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1		2
		4. Співпраця ОГС з громадянами	1		2

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1	X3	3		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1,25		3,75		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,25		3,75		
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи		1		4
Всього					55,25		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.6**

ВИСНОВКИ

1. Любарська селищна територіальна громада утворена 29 жовтня 2017 р., до її складу входить одинадцять старостинських округів, утворених у результаті об'єднання 24 сільських рад і Любарської селищної ради та включає 48 населених пунктів. Любарська селищна рада знаходиться у південно-західній частині Житомирської області. Площа території громади складає 757,0 км². У 2022 р. чисельність населення становила 26 281 особа. У 2022 р. кількість жіночого населення становила 13742 особи – 52% та чоловічого 12539 осіб – 48%. ВПО – близько 300 осіб.

2. Громадська активність є достатньо невисокою. На території громади майже половина мешканців – це особи пенсійного віку, ці люди не звикли до проявів активності. Серед молоді є активні люди, але їх не багато. Більш активні жінки. З повномасштабним вторгненням активність жителів зросла, в першу чергу, вона спрямована на допомогу ЗСУ. Соціально незахищені верстви населення неактивні, внутрішньо переміщені особи долучилися до формування Ради з питань ВПО, яка проводить свої засідання, але нерегулярно.

3. Зареєстровано до 10 громадських організацій, проте активними є 2: громадські організації учасників АТО та ветеранів війни (ще II Світової). Новостворена громадська організація «Незламна громада» проводить заходи для соціально вразливих верств населення. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють із органами місцевого самоврядування. Учні старших класів долучаються до військово-патріотичного виховання. У громаді або в окремих населених пунктах діють неформальні ініціативні групи, спрямовані на волонтерську діяльність.
4. Для активного інформування мешканців громада використовує сторінку «Прес-центр Голос Любара» (публікуються трансляції засідань селищної ради). Також на сайті регулярно публікуються новини про події, важливі для громади. Новини про громаду публікуються на сторінках facebook-спільнот «Любарська селищна територіальна громада», Також публікує новини про життя громади інтернет-видання «Любар online» та його facebook-сторінка та газета «Новий день» і її facebook-сторінка «Новий день» Любар». Інші сторінки у facebook – група «Підслухано Любар».
5. У громаді нормативно-правові акти щодо громадянської участі перебувають на стадії розробки.
6. Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів. Мешканці та громадські організації нечасто, але приходять на засідання сесій, виконавчого комітету. Деякі сесії, на яких розглядаються важливі для мешканців питання, відбуваються достатньо активно. Трансляції засідань сесій ради ведуться (запроваджено рік тому), виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться. Проте інформації про трансляції засідань сесій ради на сайті немає. YouTube-канал громади відсутній.
7. Громадські організації не беруть участі у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації і до якої могли доєднатися усі бажаючі. Але громадськість була не дуже активною. Затверджений регламент та алгоритм для розробки місцевих програм, який передбачає створення робочих груп із залученням громадськості. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їх потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Актуалізувати Стратегію та інші стратегічні, планувальні документи в частині розвитку громадянського суспільства.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публіч-

но зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

11. **Розширювати досвід проведення діалогових заходів** різних форматів, зокрема діалогових сесій.
12. **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм.** Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
13. **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
14. **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
15. **Оновити рубрику «Програми»** на головній сторінці сайту (не оновлювалась із 2021 року).
16. **Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами** у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.
17. **Наповнити рубрику «Бюджет»** на головній сторінці сайту відповідними рішеннями про затвердження бюджету, внесення змін, звітами за виконання бюджету. (наразі там лише один документ – звіт щодо виконання бюджету за перший квартал 2024 року).
18. **У переліку рішень сесій до рішення про затвердження бюджету на 2024 рік приєднати додатки** (наразі додатки опубліковані лише серед проєктів рішень, звичайний користувач не буде так глибоко шукати).
19. **Розглянути можливість оприлюднення текстів рішень** виконавчого комітету (наразі оприлюднені лише назви документів без самих документів).
20. **Створити окрему рубрику або підрубрику зі звітами** (голови, старост, депутатів, керівників структурних підрозділів, звітами за виконання бюджету, за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку,

за результатами роботи зі зверненнями громадян).

21. Розглянути можливість **оприлюднення оголошень про засідання** виконавчого комітету та постійних депутатських комісій.

22. **Опублікувати інформацію про старост.** Опублікувати контактні дані ключових працівників виконавчого апарату (керівництво, керівники структурних підрозділів, старост), а також депутатів.

23. **Створити окрему рубрику «Публічні закупівлі»** та опублікувати у ній перелік головних розпорядників бюджетних коштів, річний план публічних закупівель, звіти щодо проведених закупівель).

24. **Висвітлювати на офіційному сайті новини про діяльність Молодіжної ради.**

ТЕТЕРІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі		Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів		
			Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	4,5	x1	4,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2		2
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,5		0,5
		2. Проведення інформаційних кампаній	0		0
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	4,25	x2	8,5
		2. Відкритість влади	1,25		2,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	0,75		1,5
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	0,5		1
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,5	X3	4,5	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,25	X3	0,75	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,5		1,5	
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0	X4	0
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього					49,5	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.7**

ВИСНОВКИ

1. Тетерівська громада розташована у південно-західній частині Житомирської області. Це межа Полісся та лісостепу. Її площа становить 296,8 кв. км. Тетерівська сільська територіальна громада, об'єднавши 5 сільських рад, наразі є адміністративно-територіальною одиницею у складі 15 населених пунктів (всі сільські) з адміністративним центром у селі Тетерівка. Станом на 01.01.2023 загальна кількість зареєстрованого населення у Тетерівській громаді становила 10370 осіб, а на 01.07.2023 – вже 10422. Причому фактично проживає в громаді без реєстрації (це не лише вплив війни, хоча вона й посилює міграційні проце-

си) ще більше 5000 незареєстрованих у громаді осіб.

2. Громадська активність мешканців є дуже низькою, діалог між місцевою владою та громадськістю не налагоджений. На початку повномасштабного вторгнення спостерігався певний сплеск активності, злагодженої роботи влади та громадськості. Більш активними є люди середнього та поважного віку. Молодь здебільшого неактивна, але сільська рада запрошує долучитися учнів старших класів до певних заходів. Представники ВПО є у громаді малоактивні, особливо у місцях компактного проживання.

- 3. У громаді налічується 11 громадських організацій та об'єднань громадян.** Активними громадськими організаціями є 1-2. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють із органами місцевого самоврядування, зокрема й у процесі стратегічного планування. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.
- 4. Повідомлення про події, важливі для громади** (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо) і на сайті, і на facebook-сторінці громади **публікуються рідко**. У facebook та telegram не знайдено спільнот, груп, сторінок, де би активно публікувалися новини про діяльність органу місцевого самоврядування, справи громади. Є 2 групи у Viber, де мешканці спілкуються між собою. Вони налічують по 1 тис. учасників кожна.
- 5. У громаді затверджені основні нормативно-правові акти** щодо громадянської участі.
- 6. Сільська рада відкрита та доступна для жителів**, проте мешканці не можуть вільно відвідувати засідання виконкому. Здійснюється трансляція сесій ради, записи доступні на YouTube-каналі громади та викладаються на сайті (все це стосується останніх двох сесій). Трансляції засідань депутатських комісій та виконавчого комітету відсутні.
- 7. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів** при органі місцевого самоврядування. З 2021 року громада практикує створення робочої групи із розробки бюджету, до якої залучають громадську організацію. Щодо вразливих верств населення, то місцева влада лише вивчає потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів. Проте наразі приймає участь у проекті щодо залучення цих верств населення до прийняття владних рішень. Проводилися заходи для ВПО та людей з інвалідністю, але їх відвідало мало людей. У громаді спостерігаються проблеми з безбар'єрністю, забезпеченням мобільності людей з інвалідністю, що обмежує можливості їх залучення.
- 8. У сільській раді немає окремого відділу та посадової особи, яка б займалася залученням громадян.** Сільська рада не має можливості розширити штат. Розглядається можливість покладення обов'язків на фахівця відділу юридично-кадрового забезпечення та цифровізації. Але якщо це будуть не основні обов'язки, то напевно вони виконуватимуться ефективно. Сільська рада потребує працівника у штаті, яка б системно займалася діалогом з громадськістю, а не просто інформуванням.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 7.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 8.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 9.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 10.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але

й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

- 11.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 12.** Для того, щоб **краще залучати населення та реагувати на його запити**, місцевої раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 13.** **Наповнити рубрику «програми»** на головній сторінці сайту чинними місцевими програмами.
- 14.** **Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами** у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.
- 15.** **Створити на сайті окрему рубрику «Бюджет».** Інформація про бюджет опу-

блікована в підрубриці «Апарат сільської ради», що незручно для користувачів.

- 16.** Розглянути можливість **публікації рішень** сесій та виконавчого комітету або зробити примітку, що частина рішень вилучена із публічного доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
- 17.** **Створити окрему рубрику або підрубрику зі звітами** (голови, старост, депутатів, керівників структурних підрозділів, звітами за виконання бюджету, за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку, за результатами роботи зі зверненнями громадян).
- 18.** **Більш регулярно наповнювати сайт новинами** про діяльність органу місцевого самоврядування.
- 19.** Розглянути можливість **опублікувати контактні дані депутатів ради.**
- 20.** **Навести інформацію про склад виконавчого комітету та старост.**
- 21.** **Оновити Статут**, привести його у відповідність до законодавства (питання функціонування системи електронних петицій та онлайн-консультацій мають регламентуватися Статутом, а не окремими положеннями (або ці положення мають бути додатками до Статуту).

ХОРОШІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі		Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів		
			Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	6,5	x1	6,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3		3
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,75		0,75
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,25		0,25
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	5,5	x2	11
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,75		1,5
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	1,75		3,5
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	2		4
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	2,75	X3	8,25
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75	X3	2,25
		2. Адвокація проектів місцевих політик	1		3
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,75		2,25
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0
4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,5	X4	2
		2. Постійні робочі групи	0,75		3
Всього					71

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.8**

ВИСНОВКИ

- 1.** Громада розташована у центральній частині Житомирської області, її площа становить **595,9 км² області**. Утворена навколо адміністративного центру селища Хорошів, що розташоване за 52 км на північний захід від Житомира. До складу Хорошівської територіальної громади увійшли: селище Хорошів, селище Червоногранітне та 55 сільських населених пунктів. У громаді сформовано 12 старостинських округів. Демографічна ситуація у Хорошівській громаді загрозлива – це найбільша її проблема. Станом на 01.01.2023 загальна кількість зареєстрованого населення у Хорошівській громаді становила 17885 осіб.
- 2.** Громадська активність мешканців громади є достатньо високою. З'явилося багато волонтерів, активними є мешканці у віці 20+ – до 40-45 років. Проте відчувається, що триває війна, існує невизначеність, тому це стримує мешканців у проявах активності. Активність молоді є низькою. ВПО долучаються до волонтерської діяльності через Службу зайнятості. Але це певна частина населення, які були активні в себе вдома.
- 3.** В анкеті селищна рада вказала, що у громаді налічується **26 громадських організацій та об'єднань громадян**. Проте

в аналітичній частині Стратегії вказано, що станом на 01.07.2023 у громаді зареєстровано 29 громадських організацій, з них 13 – у Хорошеві, 10 – в селах громади (з них 5 – це об'єднання рибалок). Найбільшу громадську активність проявляє 7 організацій.

громадськості пропозицій майже не надходило. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їхні потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.

- 4.** **На офіційному сайті громади регулярно публікуються новини** про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо). Новини про діяльність органу місцевого самоврядування та про життя громади публікуються у facebook-спільнотах «Наш Хорошів», «Підслухано Хорошів», «Хорошів онлайн» та на сторінках видання «ZvisnoNews/ Газета Прапор».
- 5.** **У громаді не розроблені більшість нормативно-правових актів** щодо громадянської участі.
- 6.** **Сільська рада та її виконавчий комітет відкриті та доступні для жителів.** Трансляції засідань сесій ради, депутатських комісій, виконавчого комітету не ведуться.
- 7.** **Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів** при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації, була створена можливість доєднуватися до засідань онлайн. У процесі розробки стратегії від

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молоді слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатки до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати

публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

бюджет з додатками, рішенням про внесення змін, звітами про виконання.

- 11.** **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм.** Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 12.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 13.** **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 14.** **Вчасно оновлювати перелік діючих місцевих програм у рубриці «Програми»** на головній сторінці сайту.
- 15.** **Наповнити рубрику «Бюджет»** відповідними документами – рішенням про бюджет з додатками, рішенням про внесення змін, звітами про виконання.
- 16.** **Розглянути можливість публікації рішень** сесій та виконавчого комітету або зробити примітку, що частина рішень вилучена із публічного доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
- 17.** **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 18.** **Розглянути можливість створення на сайті рубрики для онлайн-консультацій** із мешканцями.
- 19.** **Розглянути можливість наповнення рубрики «Громадські організації»** на офіційному сайті новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проєкти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.

ЧЕРНЯХІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	7,75	x1	7,75
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,5		3,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	1		1
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,25		0,25
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	4,75	x2	9,5
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	1		2
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,25		2,5
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,25		0,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,75	X3	5,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,25	X3	0,75	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,5		1,5	
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього					62,25	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.9**

ВИСНОВКИ

- 1. Черняхівська селищна територіальна громада утворена 24 жовтня 2020 року** з адміністративним центром у смт Черняхів у складі Житомирського району Житомирської області. Громада розташована у центральній частині Житомирської області, її площа становить, 537,1 км². До складу Черняхівської селищної територіальної громади увійшли: селище міського типу – Черняхів, селище міського типу – Головине та 35 сільських населених пунктів. У громаді сформовано 16 старостинських округів. Станом на 1 січня 2022 року, на території громади проживало 19560 осіб.
- 2. Громадська активність мешканців громади є низькою.** Більш активними є жінки та вікова група 35 – 60 років. Молодь не проявляє високої активності. За оцінкою селищної ради, із початком повномасштабного вторгнення активність населення знизилася, у той час як представники громадського сектору відзначили небувале єднання та згуртованість громади під час наступу росіян.
- 3. У громаді зареєстровано 34 громадські організації.** Основна маса (21 із 34) громадських організацій зареєстровані в смт Черняхів. Лише 13 ГО – у сільських

населених пунктах, в т.ч. 4 – у смт. Головині. Найбільш активними громадськими організаціями є Федерація футболу, Творча майстерня «Код нація», Бойове братство ветеранів АТО Черняхівщини, «Громадська єдність і контроль». Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані, створено ОСББ «Головині Жовтневе», ОСББ «Східний».

4. **На сайті регулярно публікуються новини** про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо). Громада створила telegram-канал (2,5 тисячі підписників), але 90% публікацій стосуються оголошення сигналу повітряної тривоги. Функціонує telegram-канал «Новини Черняхівщини» (900 підписників), але там майже немає публікацій, які стосуються саме громади. Новини про життя громади публікуються у газеті «Нове життя» та на її facebook-сторінці. Також новини про життя громади публікуються на сторінках facebook-спільнот «Говорить Черняхів», «Підслухано Черняхів», «Небайдужі Черняхів», «Черняхівщина», «Новини Черняхівщини».

5. **У громаді розроблені більшість нормативно-правових актів щодо громадянської участі.**

6. **Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів.** Трансляції засідань сесій ради, виконавчого комітету, депутатських комісій на сайті та YouTube-каналі громади відсут-

ні. Щодо сесій, то до війни здійснювалися відеозаписи та онлайн-трансляції, які дивилося багато мешканців. Наразі ведеться відеозапис, який зберігається в архівах. Щодо виконавчого комітету, то здійснюються аудіо записи його засідань, які зберігаються.

7. **Громадські організації не беруть участі у діяльності консультативно-дорадчих органів** для внесення пропозицій щодо вироблення політик громади. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації. Також громадськість залучалася до напрацювання економічного профілю громади. Проте, за оцінкою селищної ради, активність її низька.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями..
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 7.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 8.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 9.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.
- 10.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 11.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно

спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проектів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

- 12.** Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 13.** Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти необхідні рішення вимагає багато часу і зусиль.
- 14.** Наповнити рубрику «Бюджет» повнішою інформацією – навести звіт за 2023 рік (станом на 1 червня опубліковано лише звіт за 3 квартал 2023 року), рішення про затвердження бюджету.
- 15.** Наповнити рубрику «Звіти» опублікованими в інших рубриках документами – звіти старост, звіти за результатами моніторингу реалізації стратегії, звіти керівників структурних підрозділів, комунальних підприємств, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 16.** Створити рубрику «Публічні закупівлі», наповнити її інформацією про річний план публічних закупівель, переліком головних розпорядників бюджетних коштів, звітами щодо проведених публічних закупівель.
- 17.** «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знайти про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 18.** Розглянути можливість створення на сайті рубрики для онлайн-консультацій із мешканцями.
- 19.** Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації» на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проекти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.
- 20.** Розглянути можливість публікувати оголошення про проведення засідань сесій, виконавчого комітету, постійних депутатських комісій.
- 21.** Оновити Статут в частині електронних петицій.

ЧУДНІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі		Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів		
			Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,75	x1	5,75
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,5		3,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	1		1
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,75		0,75
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	4,75	x2	9,5
		2. Відкритість влади	1,5		3
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		2
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	1,5		3
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,5		3
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0		0

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,75	X3	2,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75	X3	2,25	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1		3	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи	2		8
Всього					61,25	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.10**

ВИСНОВКИ

1. Чуднівська міська територіальна громада утворена у нинішньому складі **25 жовтня 2020 р.** з адміністративним центром у м. Чуднів у складі Житомирського району Житомирської області. Наразі до складу громади входять 35 населених пунктів: одне місто, два селища та 32 села. Займає площу 520,4 км². На території громади проживає 19405 осіб (станом на 01.01.2022 року), загальна кількість зареєстрованого населення на території громади станом на серпень 2023 р. становило 17191 особа. 91,43% населення проживає у сільській місцевості.

2. Населення громади проявляє активність у випадку, якщо не потрібно себе ідентифікувати та включитися потім у роботу з вирішення проблеми та втілення пропозицій. Зазвичай така активність проявляється через Facebook-групи. Але коли йде мова, щоб конструктивно взяти участь в опитуванні, підготувати проектну заяву, подати ідею, тобто про те, що принесе результат, то активність громади низька.

3. У громаді налічується **62 громадських організацій та об'єднань громадян**, проте з них лише 5 активних: міська рада знає їх, вони долучені до діяльності робочих

груп, проте ініціативу не проявляють. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, але вони не дотичні до роботи міської ради. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

4. **На сайті регулярно публікуються новини** про події, важливі для громади. Громада веде офіційну сторінку в instagram. Інформація про діяльність органу місцевого самоврядування та важливі події у житті громади публікуються у спільнотах в telegram «Чуднівщина: ми переможемо», «Чуднів новини», у facebook «Чеднів, Чуднов та район», «Чуднів only», «Чуднів-град», а також на сторінках інтернет-видання ЧуднівNews.

5. **У громаді не затверджені більшість нормативно-правових актів**, які регламентують сфері залучення громадян.

6. **Регламент Ради передбачає право мешканців бути присутніми на засіданнях сесій ради.** Мешканці не можуть вільно відвідувати засідання депутатських комісій та виконкому. Трансляції засідань сесій ради, виконавчого комітету, депутатських комісій на сайті та YouTube-каналі громади відсутні. Вони не велися до повномасштабної війни, але міська рада планує транслювати засідання, запровадити електронне голосування та ведення протоколу. Для цього потрібно здійснити переоснащення сесійної зали.

7. **Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів** (громадські ради, робочі групи) при органі місцевого самоврядування. Представники ГО входять до числа членів робочих груп щодо напрацювання стратегічних документів (стратегії розвитку громади, комплексного плану просторового розвитку) та інших. Також є членами різних комісій – визначення перевізників, відстеження реалізації стратегії, тощо.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

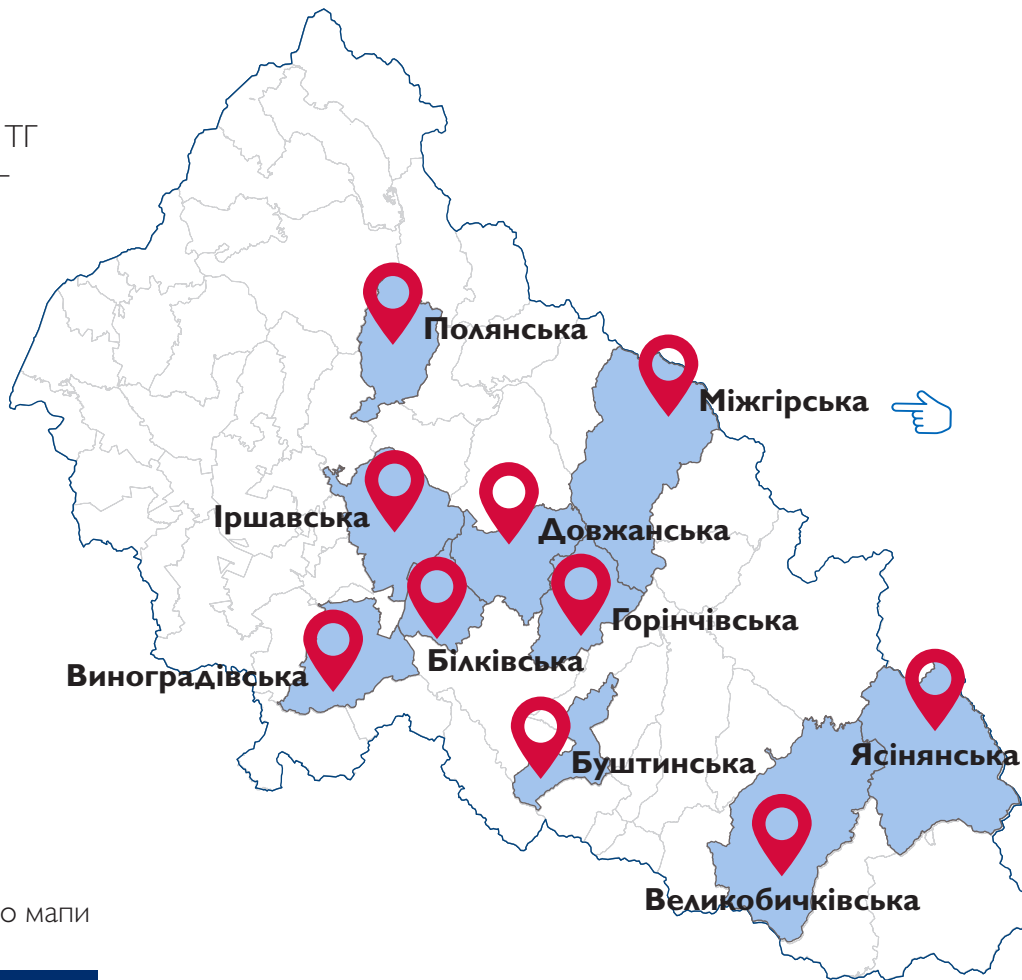
- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їхніх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатки до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публіч-

но зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

- 11.** **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм.** Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 12.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 13.** **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 14.** **На офіційному сайті громади наповнити рубрику «Публічні закупівлі»** інформацією про головних розпорядників бюджетних коштів, річними планами публічних закупівель, звітами щодо проведених публічних закупівель.
- 15.** **Наповнити рубрику «Бюджет»** відповідною інформацією.
- 16.** Розглянути можливість **створення окремої рубрики «Звіти»,** наповнивши її звітами голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звітами за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку, звітами за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 17.** Розглянути можливість **оприлюднення оголошень про засідання** сесій, виконавчого комітету та постійних депутатських комісій.
- 18.** **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 19.** Розглянути можливість **створення на сайті рубрики для онлайн-консультацій** із мешканцями.
- 20.** Розглянути можливість **створення рубрики «Громадські організації»** на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проєкти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

- Білівська ТГ
- Буштинська ТГ
- Великобичківська ТГ
- Виноградівська ТГ
- Горинчівська ТГ
- Довжанська ТГ
- Іршавська ТГ
- Міжгірська ТГ
- Полянська ТГ
- Ясінянська ТГ

Повернутись до мапи

БІЛКІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	3	x1	3
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2,75		2,75
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0	0	
		2. Проведення інформаційних кампаній	0	0	
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	1,75	x2	3,5
		2. Відкритість влади	1,5		3
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,5	1	
		2. Активність місцевих ОГС	0,5	1	
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	0	0	
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,5	1	

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,5	X3	1,5	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0		0	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0	X3	0	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,25		0,75	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0	X4	0
			2. Постійні робочі групи	1		4
Всього					30,25	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.11**

ВИСНОВКИ

1. Білківська територіальна громада утворена у 2020 р. у результаті об'єднання чотирьох сільських рад. До складу громади увійшли: село – Білки та 5 інших сільських населених пунктів. У громаді сформовано 4 старостинських округи. Площа громади – 149,6 км². Просторово громада розташована у передгір'ї Карпат, на обох берегах ріки Боржава.

2. Населення громади на початок 2023 року становило 20650 особи. У с. Білки проживало 8011 осіб. Чисельність населення у старостинських округах є достатньо нерівномірною. Впродовж останніх

двох років динаміка чисельності мешканців населених пунктів, які складають Білківську громаду, має тенденцію до збільшення за рахунок природного приросту.

3. Громадська активність мешканців не дуже висока та залежить наскільки те чи інше питання зачіпає їх особисті інтереси. В громаді зареєстровано 5 громадських організацій. Сільська рада не володіє інформацією наскільки ці організації активні. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, але вони не співпрацюють

з органами місцевого самоврядування. У громаді або в окремих населених пунктах є неформальні ініціативні групи, які займаються волонтерською діяльністю.

4. Найбільш дієвим інструментом донесення інформації до мешканців є офіційна сторінка громади у Facebook.

Охоплення розміщеної новини може досягати кількох тисяч, залежно від резонансу. Тому офіційний сайт використовується в основному для розміщення офіційної інформації, документів.

5. У громаді не розроблені більшість нормативно-правових актів щодо громадянської участі. На ті документи, які розроблені і затверджені (Регламент ради, Положення про молодіжну раду) сільська рада посилання не надала, на офіційному сайті вони відсутні.

6. Контент-аналіз офіційного сайту вказує на часткову доступність інформації про залучення громадян. На сайті не створені можливості для онлайн-звернень, запитів на публічну інформацію, онлайн-консультацій, електронних петицій. Сільська рада вказала на необхідність технічної підтримки для створення таких онлайн інструментів.

7. Сільська рада та її виконавчий комітет відкриті та доступні для жителів, проте мешканці користуються своїми можливостями лише у разі необхідності вирішення особистих проблем. Громадські організації

не користуються своїм правом відвідувати засідання сесій, виконавчого комітету, постійних депутатських комісій. Трансляції засідань сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться і не велися до повномасштабного вторгнення

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Доцільно провести повний аудит наявності громадських організацій, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити к роки щодо співпраці з громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями, так щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розмістити Регламент ради у відповідній рубриці на головній сторінці сайту, яка наразі порожня.
- 7.** Наповнити діючими місцевими програмами рубрику «Програми» на головній сторінці сайту, яка наразі порожня.
- 8.** Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.
- 9.** Розглянути можливість публікації рішень сесій та виконавчого комітету або зробити примітку, що частина рішень вилучена із публічного доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
- 10.** Сайт взагалі не обладнаний функцією пошуку, що дуже ускладнює пошук будь-якої інформації. Варто звернутися до розробника сайту із проханням обладнати сайт такою функцією.
- 11.** Не вдалося знайти звітів голови, депутатів, старост, звітів за результатами виконання програм, звітів за результатами роботи зі зверненнями громадян. Наявні інші звіти публікуються у стрічці новин і швидко заміщаються свіжими новинами, тому звіти важко знайти користувачам. Варто розглянути можливість створення окремої рубрики на головній сторінці сайту «Звіти» і наповнювати її відповідними документами.

12. Розглянути можливість **опублікувати контактні дані депутатів ради**.
13. Розглянути можливість **оприлюднення оголошень про засідання сесій**, виконавчого комітету та постійних депутатських комісій.
14. Публікувати **результати громадських слухань**, які рішення були прийняті, як вони були враховані органом місцевого самоврядування.
15. Розробити **Статут громади та додатків до нього**, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
16. Організація **інформаційно-просвітницької кампанії** серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
17. Створення (пошук) та **популяризація власного успішного кейсу**, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртовувала. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
18. Важливо органу місцевого самоврядування **вчасно реагувати на прояви громадської активності**, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
19. Розширювати **досвід проведення діалогових заходів** різних форматів, зокрема діалогових сесій.
20. **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм**. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
21. **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням**. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
22. **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити**, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.

БУШТИНЬСКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	3,25	x1	3,25
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,25		3,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,75		0,75
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,25		0,25
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	2,5	x2	5
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,25		0,5
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	1		2
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	0,75		1,5
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,5	X3	1,5
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,75		2,25
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,75		5,25
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,25		0,75
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,5		1,5
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0
4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
		2. Постійні робочі групи	1,25		5
Всього					45

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.12**

ВИСНОВКИ

- 1.** Буштинська територіальна громада розташована у Тячівському районі Закарпатської області. Громаду утворюють селище Буштино і вісім сіл, об'єднаних у шість старостинських округів. Площа Буштинської ТГ – 145 км². Відстань: від смт. Буштино до м.Ужгород автошляхом 131 км. Загальна кількість населення – 25 522 осіб.
- 2.** В інформаційному просторі населення активне, але при переході до реалізації конкретних пропозицій, вироблення конструктивних рішень – пасивне. Найбільш активні люди віком 50+. Зі створен-

ням молодіжної ради, в громаді активізувалась молодь.

- 3.** Під час інтерв'ю представники селищної ради зазначили, що у громаді зареєстровано 20 громадських організацій, серед них виділили 2 активних. Високою є громадська активність мешканців громади у численних релігійних організаціях, які діють на території громади. Буштинська ТГ представлена 24 релігійними осередками шести конфесій. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані.

- 4.** У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють із органом місцевого самоврядування, зокрема, у сфері надання пропозицій щодо покращення молодіжного життя, долучення до соціальних акцій, волонтерських заходів.
- 5.** Новини на сайті майже не публікуються, інформація публікується із запізненням. Відвідуваність сайту низька через відсутність посадової особи, яка би відповідала на постійній основі за його наповнення. Facebook-сторінка регулярно оновлюється важливими для мешканців новинами. Кожна комунальна установа має свою сторінку. Громада активно веде офіційний telegram-канал (1055 підписників) та сторінку в instagram. Новини про життя громади публікуються у facebook-спільнотах «Буштинська ОТГ», «Буштинська файта», «Тиса Буштином».
- 6.** Нормативно-правові документи щодо залучення громадян перебувають у процесі розробки або оновлення.
- 7.** Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, проте мешканці користуються правом відвідувати сесії та засідання виконкому, лише коли це стосується безпосередньо їх особистих проблем. Відео– або аудіо трансляція сесій місцевої ради, депутатських комісій На YouTube-каналі громади є записи декількох засідань сесій ради за 2021 рік, але не усіх. Інших записів засідань сесій немає. Трансляції засідань сесій ради тимчасово не ведуться (через технічне переоснащення сесійного залу), виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться (ніколи не велися).
- 8.** Громадські організації не беруть участі у роботі консультативних органів (громадські ради, робочі групи) при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації. Громадськість була активною під час фокус-груп, пропозиції надходили на електронну пошту, через Google-форму. Моніторингова комісія щодо стану реалізації стратегії поки не створена. Представники ОГС не були залучені до складу інших робочих груп із напрацювання документів і вироблення політик. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їх потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.
- 9.** Проблемою є те, що у селищній раді штат заповнений на 40%, тому посадові особи займаються різними міжсекторальними напрямками роботи. Відтак окремої людини, яка би зосередилася на питанні залучення громадян, немає.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 7.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 8.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 9.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 10.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.
- 11.** Розмістити у порожній рубриці «Статут громади» на головній сторінці сайту відповідний документ.
- 12.** Оновити рубрику «Програми» діючими програмами (останнє оновлення відбулось у 2021 році).

- 13.** Привести у порядок опубліковані рішення сесій, які на сайті розміщені у двох різних рубриках. Обладнати цю рубрику функцією «пошук». Розглянути можливість публікації всіх рішень сесій та виконавчого комітету або зробити примітку, що частина рішень вилучена із публічного доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
- 14.** Наповнити рубрику «Бюджет» актуальною інформацією – рішенням про затвердження бюджету, звітами про виконання бюджету.
- 15.** У підрубриці «Закупівлі» рубрики «Офіційні документи» навести перелік головних розпорядників бюджетних коштів, річні плани публічних закупівель, звіти щодо проведених публічних закупівель.
- 16.** Активніше наповнювати сайт новинами про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
- 17.** Розглянути можливість оприлюднення оголошень про засідання сесій, виконавчого комітету та постійних депутатських комісій.
- 18.** Розглянути можливість опублікувати контактні дані депутатів ради.
- 19.** Публікувати результати громадських слухань, які рішення були прийняті, як вони були враховані органом місцевого самоврядування.
- 20.** Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації» на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проекти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.
- 21.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор..
- 22.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проектів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 23.** Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.

ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,25	x1	5,25
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,5		3,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	1,25		1,25
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,75		0,75
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	5,75	x2	11,5
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	2,75		5,5
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,75	X3	2,25		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	2		6		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,25		3,75		
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи		1,25		5
Всього					69,25		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.13**

ВИСНОВКИ

1. Великобичківська територіальна громада утворена у 2020 році, об'єднавши 9 населених пунктів. Розташована у Рахівському районі Закарпатської області України, безпосередньо на кордоні з Румунією, проте митних переходів на її території немає. До найближчого пункту митного пропуску з ЄС – 13 км (пасажирський (автомобілі повною масою до 3,5 тон) пункт пропуску «Солотвино-Сігет» (Румунія)).

2. Населення громади – 29521 мешканець. ВПО близько 200 осіб. Працевдатне населення у 2022 році становило 52,5%. Населення Великобичківської громади

багатоетнічне. Переважають українці, проте існують населені пункти з великою кількістю румун та угорців (сmt. Великий Бичків, сmt. Кобилецька Поляна). В сmt. Кобилецька Поляна близько 15% населення – угорці.

3. Населення проявляє досить високу активність, зокрема селищна рада відзначила молодь та людей у віці 35 – 60 років, які займаються волонтерською діяльністю. Найактивнішими є жінки. Серед ВПО окремі люди демонструють високу активність.

4. У громаді зареєстровано 13 громадських організацій, з них 8-9 є активними, із сімома з них селищна рада співпрацює. У Великобичківській громаді активна молодь, успішно працює Молодіжна рада при селищній раді, функціонує осередок організації «Гласт». Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють з органами місцевого самоврядування, зокрема із відділом освіти. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

5. На сайті регулярно публікуються новини про події, важливі для громади. Громада активно використовує telegram-канал для інформування мешканців (1300 підписників). Новини з життя громади публікуються у facebook-спільнотах

6. Селищна рада намагається охопити якомога більше категорій населення: Facebook-сторінка орієнтована на людей віком 30+ (7800 підписників), telegram-канал створений для молоді.

7. У громаді розроблені та затверджені більшість нормативно-правових актів щодо громадянської участі.

8. Сільська рада та її виконавчий комітет відкриті та доступні для жителів, проте мешканці приходять лише у випадку, якщо запрошені або розглядаються резонансні питання. Громадські організації також

не проявляють ініціативу брати участь у формуванні рішень. Трансляції засідань сесій ради ведуться (до війни велися прямі ефіри, після початку повномасштабного вторгнення – протокольний запис), виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться.

9. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили 3 громадські організації, які надавали свої пропозиції. Моніторинг стану реалізації стратегії наразі не проводився. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їх потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до діяльності консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 6.** Вивчення причин чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 7.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 8.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 9.** Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми» та розмістити там тексти діючих місцевих програм, у тому числі Програми соціально-економічного розвитку.

10. Розмістити **Регламент ради** на головній сторінці сайту у якійсь із рубрик.

11. **Наповнити підрубрику «Звіти»** рубрики «Публічна інформація» актуальними звітами – звітами голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, керівників комунальних установ, підприємств, звітами за результатами реалізації Програми соціально-економічного розвитку, за результатами реалізації Стратегії, за результатами роботи зі зверненнями громадян.

12. **Більш регулярно наповнювати сайт новинами** про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).

13. **Наповнити рубрику «Закупівлі»** інформацією про річний план публічних закупівель, переліком головних розпорядників бюджетних коштів, звітами щодо проведених публічних закупівель.

14. Розглянути можливість **опублікувати контактні дані депутатів ради**.

15. **Оприлюднити інформацію про склад виконавчого комітету**.

16. Розглянути можливість **створення рубрики «Громадські організації»** на офі-

ційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проекти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.

17. **«Пропіарити» систему електронних петицій та систему електронних консультацій** через соціальні мережі. Не всі мешканці можуть знати про наявність цих інструментів. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій і система електронних консультацій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.

ВИНОГРАДІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,5	x1	5,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,75		3,75
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	1	x1	1
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,5		0,5
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	3,25	x2	6,5
		2. Відкритість влади	0		0
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1	x2	2
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	2		4
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1	X3	3		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1		3		
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи		1,5		6
Всього			57,75				

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.14**

ВИСНОВКИ

1. Громада утворена 10 грудня 2020 року шляхом приєднання до Виноградівської міської ради Боржавської, Буківської, Великоком'ятівської, Великокопанської, Дротинської, Малокопанської, Олешницької, Оноцької, Підвиноградівської, Фанчиківської і Широківської сільських рад колишнього Виноградівського району. Виноградівська міська територіальна громада входить до складу Берегівського району в новому його форматі. Виноградівська громада за чисельністю населення – це 4-та громада з 64-ох в Закарпатській області (після Ужгородської ТГ, Мукачівської ТГ та Хустської ТГ) і найбільша з 10-ти громад у Берегівському районі (64 724 мешканця, що становить 31,3%

від населення району та 5,2% від області). Характерною особливістю населення є багатоетнічність – на території громади проживають представники чотирьох основних національностей: українці, угорці, росіяни, євреї, представники інших національностей.

2. Виноградівська громада безпосередньо не має спільної межі із країнами ЄС, але близькість до міжнародних пунктів пропуску, наявність різнопланової транспортної інфраструктури, в тому числі суміжної із європейською (дві залізничні лінії з шириною колій відповідно до стандартів, прийнятих в Європі) дозволяє обґрунтовано говорити про статус громади як «Воріт до ЄС».

- 3.** У громаді високий рівень активності, більш активними є мешканці у віці від 30 до 60 років, більшість із них це – жінки. Після повномасштабного вторгнення активність зросла незначно. Змінився вектор активності, зокрема, стрімко розвивається волонтерський рух. Соціально незахищені верстви населення менш активні. Люди пенсійного віку створили власну громадську організацію «Кікімори Виноградова», яка є активною та відомою.
- 4.** На території громади зареєстровано 115 громадських організацій. Вони охоплюють більшість сфер суспільного життя. Під час інтерв'ю представники міської ради вказали, що зареєстровано 96 громадських організацій. Багато організацій з'явилося вже під час повномасштабної війни. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони не співпрацюють з органами місцевого самоврядування. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.
- 5.** На сайті регулярно публікуються новини про події, важливі для громади. Інформацію про діяльність органу місцевого самоврядування та дискусії мешканців про проблеми громади публікують у facebook-групах «Виноградів сьогодні», «Виноградів». Найбільш популярним інструментом отримання інформації про громаду серед населення є сторінка у Facebook. Сайт регулярно зазнає хакерських атак.
- 6.** Міська рада не має затвердженого Статуту та основних документів, що регламентують питання громадянської участі.
- 7.** Міська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, мешканці користуються своїми можливостями. У зв'язку з військовим станом усі засідання проводяться у закритому режимі.
- 8.** Два роки поспіль у міській раді стажується молодь, у тому числі з інвалідністю. Міська рада успішно проводила діалогові сесії з громадськими організаціями Мешканцями було подано 6 електронних петицій, пов'язаних з питаннями благоустрою, розвитку спорту, інфраструктури. Функціонує «Інтернет приймальня» для подачі звернень.
- 10.** Міська рада затверджує цільові програми підтримки громадських організацій. Організації здійснюють подання і міська рада приймає відповідне рішення. Наразі така підтримка передбачена для освітнього напрямку, охорони здоров'я та волонтерської діяльності.
- 11.** Громадські організації беруть участь у діяльності робочої групи з розробки Стратегії розвитку громади.
- 12.** У міській раді функціонує відділ зв'язків із громадськістю. До розвитку інструментів залучення громадян долучений також сектор розвитку підприємництва, але це не основний напрям його діяльності. Представники міської ради зазначили, що дуже важливо мати окремий відділ, який би системно займався розвитком залученням громадян, а не час від часу. Проте це вимагає додаткових коштів.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями..
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 5.** Розробити Статут громади та додатків до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 6.** Актуалізувати Стратегії та інші стратегічні документи в частині розвитку громадянського суспільства.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 11.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різного формату, зокрема діалогових сесій.

12. Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

13. Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.

14. Важливо створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.

15. Розглянути можливість оприлюднення звітів про роботу депутатів.

16. «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікації у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.

17. Розглянути можливість створення рубрики онлайн-консультації (або

зареєструватися на платформі Edem «Онлайн-консультації»).

18. Публікувати результати громадських слухань, які рішення були прийняті, як вони були враховані органом місцевого самоврядування.

19. У рубриці «Закупівлі» оприлюднити перелік головних розпорядників бюджетних коштів, річний план публічних закупівель звіти за проведеними публічними закупівлями.

ГОРІНЧІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,5	x1	5,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,25		3,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,75		0,75
	ОГС	1. Публічність ОГС	1	1	
		2. Проведення інформаційних кампаній	0	0	
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	3,5	x2	7
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75	1,5	
		2. Активність місцевих ОГС	1	2	
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1	2	
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0	0	

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,75	X3	2,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,75		2,25	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,25	X3	0,75	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,5		1,5	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи	1,25		5
Всього					47,5	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.15**

ВИСНОВКИ

- 1.** **Горінчівська територіальна громада утворена у 2020 р.** у результаті об'єднання чотирьох сільських рад. Площа – 222,0356 км², чисельність населення – 12832 осіб. Громада розташована у центральній частині Закарпатської області. До 70% загальної площі громади географічно знаходиться у гірській місцевості. Статус гірських населених пунктів мають 10 із 16 сіл.
- 2.** **Особливістю громади, яка впливає на активність громадян, є те, що частка населення, яке перебуває на заробітках за кордоном, становить 34,1% від його**

загальної кількості. Майже половина населення громади у працездатному віці не належить ані до числа трудових мігрантів, ані до офіційно працевлаштованих.

- 3.** **Громадська активність населення не дуже висока.** Більш активно є молодь. У громаді відомо про 5 зареєстрованих громадських організацій, з них 3 є активними. Органи самоорганізації населення та неформальні ініціативні групи відсутні. Діє учнівське самоврядування.

- 4.** **Офіційний сайт сільської ради протягом останнього року почав активно оновлюватися** та наповнюватися. Проте найбільш популярним серед населення каналом комунікацій є сторінка у facebook. Дієвим каналом комунікацій є особисті зустрічі посадових осіб місцевого самоврядування із мешканцями.
- 5.** У громаді відсутні затверджені усі основні, крім Регламенту ради, нормативно-правові акти, які регламентують функціонування та застосування інструментів громадянської участі. Сільська рада усвідомлює важливість вищезазначених документів та планує розпочати їх розробку найближчим часом.
- 6.** **Контент-аналіз офіційного сайту вказує на доступність усієї необхідної інформації щодо залучення громадян.** Створені можливості для онлайн-звернень, електронних петицій тощо, проте вони не використовуються громадянами.
- 7.** **Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів,** проте мешканці користуються своїми можливостями лише у разі необхідності вирішення особистих проблем. Громадські організації не користуються своїм правом відвідувати засідання сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій.
- 8.** **Сільська рада системно співпрацює лише з однією громадською організацією – «Майбутнє Березова».** Щодо інших організацій, то сільська рада може долучатися до проектних заявок, надавати консультаційну підтримку або допомагати із приміщеннями для проведення заходів.
- 9.** **Громадські організації долучені лише до робочих груп із розробки Стратегії та Комплексного плану** просторового планування. Вони не беруть участі у роботі консультативно-дорадчих органів, не звертаються до сільської ради з публічними запитами, не долучаються до організованих нею заходів.
- 10.** **Сільська рада відчуває брак кадрів,** які б могли зосередитися виключно на комунікаціях. Водночас посадові особи намагаються постійно підвищувати свою кваліфікацію у цій сфері.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Провести повний аудит наявності громадських організацій, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці з громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до діяльності консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевій раді доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями, так щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатків до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Актуалізувати Стратегію та інші стратегічні, планувальні документи у частині розвитку громадянського суспільства. Як варіант, розробити план заходів щодо залучення громадян.
- 8.** Розглянути можливість створення окремої рубрики «програми» на головній сторінці сайту, де варто опублікувати усі діючі програми.
- 9.** Розпочати публікувати результати поіменного голосування засідань сесій.
- 10.** Розглянути можливість створення окремої рубрики «Звіти», де можна, окрім звіту голови, розмістити звіти старост, депутатів, керівників структурних підрозділів, звіти за результатами реалізації Стратегії, за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 11.** Більш регулярно наповнювати сайт новинами про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
- 12.** Розглянути можливість оприлюднення оголошень про засідання сесій, виконавчого комітету та постійних депутатських комісій.

- 13.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 14.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 15.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близька багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 16.** «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 17.** Розглянути можливість створення рубрики онлайн-консультації (або зареєструватися на платформі Edem «Онлайн-консультації»).
- 18.** Органу місцевого самоврядування доцільно звернути увагу на те, щоб **вчасно реагувати на прояви громадської активності**, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 19.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.
- 20.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з іншого, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 21.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 22.** Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи та координувати його.

ДОВЖАНСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	3	x1	3
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2		2
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,5		0,5
		2. Проведення інформаційних кампаній	0		0
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	2	x2	4
		2. Відкритість влади	1,5		3
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	1,75		3,5
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1		2
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0		0

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,75	X3	2,25		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,25		0,75		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,5		1,5		
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,5	X4	2
			2. Постійні робочі групи		0,5		2
Всього					40,5		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.16**

ВИСНОВКИ

1. Довжанська територіальна громада утворена у 2019 р. у результаті об'єднання чотирьох сільських рад. На сьогодні до складу громади входить 8 населених пунктів. Територія Довжанської територіальної громади охоплює 257,5 км². Станом на 01.01.2023 чисельність населення, зареєстрованого на території громади, становить 16 575 осіб. У громаді спостерігається високий рівень трудової міграції, яка до 2022 р. мала сезонний характер. Досить велика кількість людей, які виїхали із сім'ями закордон для постійного проживання.

2. Громадська активність населення в цілому досить низька. Представники

сільської ради відзначають, що мешканці проявляють активність, якщо це стосується їх особистих потреб чи порушення їх особистих прав. Активною є молодь віком 14-17 років, але їм потрібна менторська підтримка дорослих. Активними є також мами з дітьми.

3. У громаді відомо про 7 зареєстрованих громадських організацій, з них 2 є активними та співпрацюють із сільською радою. Органи самоорганізації населення відсутні. Діє учнівське самоврядування, яке співпрацює із сільською радою. Також у громаді діють неформальні ініціативні групи.

4. **Офіційний сайт сільської ради наповнюється новинами**, але фіксується мала кількість переглядів через те, що основні з них викладаються на офіційній сторінці сільської ради у Facebook.
5. **Місцеві мешканці**, за інформацією представників сільської ради, **використовують сайт в основному для пошуку рішень**. Для більшості жителів громади джерелом інформації, новин є офіційна сторінка у Facebook. Створено також багато груп у соціальних мережах, на сторінках яких мешканці обговорюють новини із життя громади.
6. **Нормативно-правові документи щодо проведення громадських слухань, діяльності молодіжної ради і бюджету участі прийняті**, але їх поки що немає на офіційному сайті. Щодо решти нормативно-правових документів, крім Регламенту ради, який затверджено, сільська рада планує їх розробляти, але потребує експертної підтримки у цьому.
7. **Контент аналіз офіційного сайту вказує на доступність усієї необхідної інформації щодо залучення громадян**. Створені можливості для онлайн звернень, електронних петицій тощо, проте вони не використовуються громадянами.
8. **Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів**, проте мешканці користуються правом відвідувати сесії та засідання виконкому, лише коли питання стосується безпосередньо їх особистих проблем. Відео– або аудіо трансляція сесій місцевої ради, депутатських комісій та виконкому не ведеться. Здійснювалися прямі трансляції сесії перед повномасштабною війною, але зараз вони призупинені з міркувань безпеки. Також через війну протоколи засідань не оприлюднюються.
9. **На думку представників сільської ради найкраще у громаді працюють круглі столи та громадські обговорення**. Громада мала позитивний досвід проведення діалогових сесій. Сільська рада відмітила також, що ідеально працюють особисті звернення
10. **Сільська рада співпрацює з ГО «Боржава»**, яка була створена у 2012 році як агенція розвитку, у 2022 році вона оновила бачення своєї діяльності. Наразі у партнерстві з сільською радою подається багато проектних заявок, поки безуспішно, але на цю організацію громадою покладаються великі надії.
11. **Проблемою є відсутність окремої відповідальної особи, яка б займалася наповненням сайту**, через відсутність фінансових ресурсів для розширення штату сільської ради. Це впливає негативно на розвиток інструментів залучення громадян.
12. **Сільська рада потребує підвищення кваліфікації у сфері покращення комунікацій та мотивування мешканців**. Корисною була би дорожня карта щодо розвитку залучення громадян, яка б містила чіткі цілі та завдання поетапний алгоритм підготовки документів та впровадження інструментів. Також сільська рада підкреслила, що потребує розробки цілісної програми розвитку громадянського суспільства.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Варто провести повний аудит наявності громадських організацій, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці з громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями, так щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатків до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близька багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Важливо органу місцевого самоврядування вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 11.** Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми», періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
- 12.** Розглянути можливість публікації рішень сесій та виконавчого комітету або зробити примітку, що частина рішень вилучена із публічного доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
- 13.** Розглянути можливість публікації проектів рішень сесій та виконавчого комі-

- тету або зробити примітку, що частина рішень вилучена із публічного доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
14. Розглянути можливість **створення окремої рубрики «Звіти»**, де можна, окрім звіту голови, розмістити звіти старост, депутатів, керівників структурних підрозділів, звіти за результатами реалізації Стратегії, за результатами роботи зі зверненнями громадян.
  15. **Більш регулярно наповнювати сайт новинами** про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
  16. **Доповнити інформацію про відповідальних осіб** даними про секретаря ради, керуючого справами виконавчого комітету, інформацією про старост.
  17. Розглянути можливість **опублікувати контактні дані депутатів ради**.
  18. **Створити окрему рубрику «Публічні закупівлі»**, наповнивши її переліком головних розпорядників бюджетних коштів із кодами ЄДРПОУ, річним планом публічних закупівель, звітами щодо проведених публічних закупівель.
  19. **«Пропіарити» систему електронних петицій**. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
  20. Розглянути можливість **створення рубрики онлайн-консультації** (або зареєструватися на платформі Edem «Онлайн-консультації»).
  21. **Публікувати на сайті новини про діяльність молодіжної ради**.
  22. **Публікувати звіти щодо проведених громадських слухань** з інформацією про пропозиції мешканців та інформацією, як вони були враховані.
  23. **Розширювати досвід проведення діалогових заходів** різних форматів, зокрема діалогових сесій.
  24. **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм**. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
  25. **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням**. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
  26. **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити**, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи та координувати його.

ІРШАВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	7	x1	7
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,75		3,75
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	1		1
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,75		0,75
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	5,5	x2	11
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,5		3
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	2,75	X3	8,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1,25		3,75	
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	1	X3	3	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,75		2,25	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,5		1,5	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,75	X4	1
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього					73,5	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.17**

ВИСНОВКИ

1. Іршавська міська територіальна громада утворена в 2020 р. До її складу увійшли: місто – Іршава та 19 сільських населених пунктів. У громаді сформовано 8 старостинських округів. Займає площу 309,5 км². Географічне розташування Іршавської ТГ майже в центрі області, є певною логістичною перевагою для соціально-економічного розвитку, проте з огляду на, її віддаленість від обласних центрів та пунктів пропуску з країнами ЄС, Іршавська громада не вирізняється логістичним потенціалом. Населення громади на початок 2023 року становило 35 732 особи, з них у м. Іршава 9223 особи.

2. Громадська активність населення громади органами місцевого самоврядування охарактеризована як низька. Але останнім часом міська рада спостерігає зростання активності. Особливо активність мешканців зростає тоді, коли вони бачать результати своєї активності. Більш активними є жінки віком від 40 – 55 років. Молодь є активною, достатньо ініціативною, особливо учнівська молодь віком 15 – 17 років. ВПО, люди з інвалідністю, інші категорії населення активні ситуативно, залежно від своїх потреб.

- 3.** У громаді зареєстровано 33 громадських організації та 1 благодійну організацію. Основна маса (30 з 34) громадських та благодійних організацій у громаді зареєстровані в м. Іршава. Лише 4 ГО зареєстровані у сільських населених пунктах. Діяльність громадських організацій у період воєнного стану активізувалась. Найбільш активними є до 10 організацій. Частина ГО тісно співпрацюють із міською радою у межах проектів. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, але вони не співпрацюють з органом місцевого самоврядування. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.
- 4.** Сайт регулярно наповнюється важливими для мешканців новинами, публікуються оголошення про проведення засідань сесій міської ради, виконавчого комітету. Facebook-сторінка регулярно наповнюється важливими для мешканців повідомленнями. Telegram-каналу громади не створено. Повідомлення про діяльність ОМС та ухвалювані ним рішення публікують в Іршавській районній газеті «Нове життя», на сторінках у facebook «Irshava news», «Іршава», «Іршава без кордонів», «Іршавщина». Також регулярно публікуються новини про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо).
- 5.** У громаді розроблено та затверджено більшість нормативно-правових документів щодо залучення громадян.
- 6.** Міська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, проте громадяни приходять на засідання, якщо питання, які там розглядаються, стосуються їх особистих проблем. Трансляції засідань сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться.
- 7.** Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації, вони були активними, надавали пропозиції, які враховані. Представники двох із трьох громадських організацій підтвердили, що входили до складу робочої групи із розробки стратегії і що їх пропозиції були враховані. Стратегія тільки нещодавно прийнята, моніторингова комісія щодо стану її реалізації ще не створювалась, але планується. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їх потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів. Громадська організація «Іршавські промені» проводила аудит безпеки з позиції людини з інвалідністю або з дитячою коляскою, де залучали мешканців.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 7.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 8.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним
- 9.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 10.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.

- 11.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 12.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 13.** Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 14.** Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми», періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
- 15.** Опублікувати додатки до рішення про бюджет на 2024 рік серед переліку рішень сесій.
- 16.** Розглянути можливість продовжити публікувати річні плани публічних закупівель у рубриці «Публічні закупівлі» (наразі є план на 2022 рік, на 2023-2024 роки немає), а також звіти щодо проведених публічних закупівель і перелік головних розпорядників бюджетних коштів.
- 17.** Створити на головній сторінці сайту рубрику або підрубрику «Бюджет», у якій публікувати рішення про затвердження бюджету, звіти.
- 18.** Створити на головній сторінці сайту рубрику або підрубрику «Звіти», де розміщувати звіти голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звіти за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 19.** Розглянути можливість оприлюднити контакти та графіки прийому громадян керівництва громади, керівників структурних підрозділів, а також розглянути можливість опублікувати контакти депутатів і старост.
- 20.** Розглянути можливість публікувати оголошення про засідання постійних депутатських комісій.
- 21.** Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації» на офі-

ційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проекти, які вони реалізують на території громади, і публікувати їх на сайті.

22. **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.

23. Розглянути можливість **створення рубрики онлайн-консультації**, що передбачено Статутом громади (або зареєструватися на платформі Edem «Онлайн-консультації»).

24. Публікувати **звіти щодо проведених громадських слухань** з інформацією про пропозиції мешканців та інформацією, як вони були враховані.

МІЖГІРСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі		Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів		
			Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	2,75	x1	2,75
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3		3
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	1		1
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,5		0,5
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	2	x2	4
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,5		1
		2. Активність місцевих ОГС	1,5		3
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1		2
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,5	X3	1,5	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,25		0,75	
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,25	X3	0,75	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,25		0,75	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0	X4	0
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього					42,25	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськістю
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.18**

ВИСНОВКИ

1. Міжгірська територіальна громада утворена у 2020 р. шляхом об'єднання Міжгірської селищної ради та одинадцяти сільських рад. На території громади налічується 22 населені пункти, які об'єднані в 11 старостинських округів. Територія громади входить до складу Хустського району Закарпатської області. Площа Міжгірської територіальної громади становить 562,8 км², з яких майже дві третини вкриті лісами. Населення громади складає 26,1 тис осіб, з яких 53,5% – жінки, а 46,5% – чоловіки. Звертає на себе увагу також нерівномірність розселення мешканців громади. Так, майже 40% усього її населення в адміністративному центрі – смт. Міжгір'я.

2. Громадська активність мешканців громади є низькою і з початком повномасштабного вторгненням знизилася у зв'язку з масовим виїздом закордон та небажанням чоловіків афішувати свою присутність у громадському житті. Чим старші люди, тим вони активніші. Проте вони гірше володіють сучасними технологіями. ВПО зазвичай зацікавлені лише в соціальній допомозі.

3. У громаді налічується 26 громадських організацій та об'єднань громадян, які охоплюють майже всі сфери її суспільно-економічного життя. Однією з найбільш

активних громадських організацій громади є ГО «АРР «Центр Міжгір'я». Представники селищної ради відзначають, що співпрацюють з волонтерською організацією, подають проекти, у разі потреби надають ГО інформаційно-консультаційну підтримку. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, але вони не співпрацюють із органами місцевого самоврядування. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

Селищна рада зазначила, що вони залучаються в міру необхідності та їх зацікавленості у прийнятті рішень.

4. На офіційному сайті публікуються новини про події, важливі для громади. Інформація про справи громади публікується на сторінках facebook-спільнот «Міжгірська об'єднана територіальна громада», «Міжгірська правда», «Міжгір'я». До серпня 2022 року у telegram були активними спільноти «Міжгірська правда», канал голови громади..

5. У громаді основні нормативно-правові акти перебувають на стадії розробки.

6. Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, які активно користуються цією можливістю. Трансляції засідань сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться у зв'язку з війною.

7. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями..
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молоді слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій і з мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Актуалізувати Стратегію та інші стратегічні, планувальні документи в частині розвитку громадянського суспільства.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публіч-

но зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

дично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.

11. **Розширювати досвід проведення діалогових заходів** різних форматів, зокрема діалогових сесій.
12. **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм.** Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
13. **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
14. **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
15. **Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми»,** періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
16. **Розглянути можливість публікації рішень сесій та виконавчого комітету** або зробити примітку, що частина рішень вилучена із публічного доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
17. **Окрім самих рішень сесій, якщо є можливість, публікувати також додатки.** Наприклад, опубліковане рішення про затвердження Програми соціально-економічного розвитку, але сама Програма не опублікована.
18. **Створити на головній сторінці сайту рубрику або підрубрику «Бюджет»,** у якій публікувати рішення про затвердження бюджету, звіти щодо виконання.
19. **Створити окрему рубрику «Публічні закупівлі»,** наповнивши її переліком головним розпорядників бюджетних коштів із кодами ЄДРПОУ, річним планом публічних закупівель, звітами щодо проведених публічних закупівель.
20. **Більш регулярно наповнювати сайт новинами** про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).

21. Створити на головній сторінці сайту рубрику або підрубрику «Звіти», де розміщувати звіти голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звіти за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.

22. Розглянути можливість публікації оголошень про засідання виконавчого комітету та постійних депутатських комісій.

23. Наповнити підрубрики «Голова громади», «Заступник голови» відповідною інформацією (наразі вони порожні).

24. Опублікувати склад виконавчого комітету.

25. Розглянути можливість опублікувати контактні дані депутатів ради.

26. «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.

27. Розглянути можливість створення рубрики онлайн-консультації, що передбачено Статутом громади(або

зареєструватися на платформі Edem «Онлайн-консультації»).

28. Публікувати звіти щодо проведених громадських слухань з інформацією про пропозиції мешканців та інформацією, як вони були враховані.

ПОЛЯНСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,5	x1	5,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2,25		2,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,75		0,75
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,5		0,5
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	1,75	x2	3,5
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,5		1
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1		2
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,25	X3	3,75	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,5		1,5	
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75	X3	2,25	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,25		0,75	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,5	X4	1
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього					51	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.19**

ВИСНОВКИ

- 1. Початок формування Полянської сільської територіальної громади відбувся 18 грудня 2016 року**, коли були проведені перші вибори голови та депутатів Полянської ОТГ. У жовтні 2020 року визначено новий склад Полянської сільської територіальної громади. До складу Полянської територіальної громади увійшли тринадцять сільських населених пунктів (с. Поляна є адміністративним центром громади). Особливістю територіальної громади є поєднання порівняно невеликої території (232,1 км²; найдовша відстань до адміністративно центру громади від с. Пасіка, яка становить 16,2 км, а найкоротша – від с. Солочин – 3,0 км), і низької щільності

населення. Населення Полянської сільської територіальної громади на початок 2023 р. становило 13 678 осіб.

- 2. Мешканці громади достатньо активні**, найбільш активними є вікова група 30-45 років. Активність залежить від питань, які розглядаються, наприклад, питання благоустрою хвилює мешканців більш старшого віку, освіти – молодь. Із початком повномасштабного вторгнення відбулися зміни. Громада прийняла більше 20 тис. ВПО при населенні 14 тис. Усі жителі активізувалися для допомоги у розміщенні гостей громади та забезпеченні їхнього побуту.

3. У громаді зареєстровано 12 громадських організацій та 1 Громадське формування з охорони громадського порядку. Майже половина громадських організацій у громаді (5) та 1 Громадське формування з охорони громадського порядку зареєстровані в адміністративному центрі – с. Поляна. Серед активних громадських організацій сільська рада відмітила «Прогресивний рух Поляни»; Благодійний фонд «Віфанія»; «Центр стратегічного розвитку Поляни».

4. Громада створила офіційний telegram-канал (133 підписника), на якому після повномасштабного вторгнення опубліковано лише одну новину. Активною є сторінка сільського голови.

5. У громаді більшість нормативно-правових документів щодо залучення громадян відсутні.

6. Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів. Мешканці та представники громадських організацій активно приходять на сесії, відводиться час для запитань та пропозицій. На засідання виконкому та постійних депутатських комісій мешканці приходять не так активно. Трансляції засідань сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться і не велися до повномасштабної війни.

7. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих орга-

нів при органі місцевого самоврядування. Участь представників ГО «Прогресивний рух Поляни» долучається до напрацювання пропозицій до бюджету Полянської сільської ради у складі робочої групи. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації і до якої могли доєднатися усі бажаючі. Громадськість була активною, вносила свої пропозиції. Також громадськість долучається до робочих груп або тимчасових комісій, в тому числі щодо ветеранів, ВПО.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 7.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 8.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 9.** Для органу місцевого самоврядування важливо **вчасно реагувати на прояви громадської активності**, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 10.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.
- 11.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

- 12.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 13.** Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 14.** Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми», періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
- 15.** У рішенні про затвердження Регламенту ради додати сам текст Регламенту (наразі він відсутній, є лише саме рішення про його затвердження).
- 16.** Розглянути можливість публікації рішень виконавчого комітету (наразі опубліковані лише два рішення).
- 17.** Розглянути можливість оприлюднення звітів голови, депутатів, старост, керівників структурних підрозділів, звітів за результатами виконання програм, звітів за результатами роботи зі зверненнями громадян. Можливо, варто створити окрему рубрику «Звіти» на головній сторінці сайту і розмістити там ці документи.
- 18.** Наповнити змістом рубрики «Керівництво громади» і «Працівники громади» (наразі вони порожні).
- 19.** Опублікувати інформацію про склад виконавчого комітету.
- 20.** Опублікувати інформацію про ста-рост та їх контактні дані.
- 21.** Більш регулярно наповнювати сайт новинами про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
- 22.** Доповнити рубрику «Публічні закупівлі» переліком головних розпорядників бюджетних коштів, річним планом публічних закупівель та звітами про проведені публічні закупівлі.
- 23.** «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 24.** Розглянути можливість створення рубрики онлайн-консультації, що передбачено Статутом громади(або зареєструватися на платформі Edem «Онлайн-консультації»).
- 25.** Публікувати звіти щодо проведених громадських слухань з інформацією про пропозиції мешканців та інформацією, як вони були враховані.

ЯСІНЯНСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	4	x1	4
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2,5		2,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,25		0,25
	ОГС	1. Публічність ОГС	1,25		1,25
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,25		0,25
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	2,75	x2	5,5
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,75		3,5
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1	X3	3		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,75		2,25		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1		3		
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		1,5	X4	6
			2. Постійні робочі групи		1,5		6
Всього					62		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.20**

ВИСНОВКИ

1. Ясінянська територіальна громада сформувалася 24 листопада 2020 року в рамках адміністративно-територіальної реформи. До складу громади входять 1 селищна та 3 сільські ради у складі 7 населених пунктів. Територія Ясінянської громади є гірською. Територіальна громада займає площу 533.6 кв км, вона є компактною із відносно зручним транспортним сполученням між населеними пунктами, що здійснюється дорогами із твердим та ґрунтовим покриттям. У Ясінянській громаді зареєстровано 19 717 мешканців.

2. Загальна активність населення досить висока. Більш активними є жінки середнього віку, їхня активність спрямована на волонтерську діяльність. Активною є молодь, наразі у громаді створюється Молодіжна рада. Менш активними є люди старшого віку та чоловіки. З повномасштабним вторгненням мешканці активізувалися для допомоги ВПО та ЗСУ.

3. На території Ясінянської громади діють 12 громадських організацій, які беруть активну участь у житті громади, проводять різного роду акції, масові заходи, вносять свої пропозиції на розгляд органу місцево-

го самоврядування та виконавчої влади. Активними, за оцінками селищної ради, є 5 організацій. Селищна рада долучається до волонтерської діяльності. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють з органом місцевого самоврядування через відділ освіти. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

- 4.** **80% мешканців громади дізнаються новини із інформаційних сайтів, офіційної веб-сторінки громади та офіційної сторінки в мережі Facebook.** Також громада використовує для інформування telegram-канал (143 підписника). Рідко публікуються новини про події, важливі для громади (повідомлення про регіональні, національні та міжнародні програми і конкурси, опитування тощо). Новини про життя громади публікуються у facebook-спільнотах «Ясіня.Інфо», «Новини Ясіня», instagram-спільноті «Ясіня.Інфо», telegram-спільнотах «Ясіня.Інфо», «Селище Ясіня».
- 5.** **У громаді відсутні більшість основних нормативно-правових документів щодо залучення громадян.**
- 6.** **Селищна рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів.** Трансляції засідань сесій ради, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться та не велися до війни.

- 7.** **Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування.** Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації і до якої могли доєднатися усі бажаючі. Також практикують створення робочих груп з залученням громадськості за іншими напрямками. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їхні потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 7.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 8.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 9.** Для органу місцевого самоврядування важливо **вчасно реагувати на прояви громадської активності**, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 10.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.
- 11.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до

додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

- 12.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.**
Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 13.** **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 14.** **Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми»,** періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
- 15.** **Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами у рубриці «Офіційні документи».** У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.
- 16.** **Розглянути можливість публікації рішень виконавчого комітету** (наразі опубліковані лише кілька рішень).

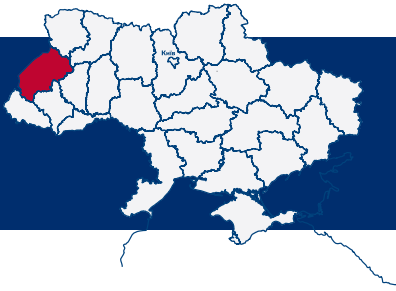
- 17.** **Розглянути можливість оприлюднення контактних даних депутатів.**
- 18.** **Розглянути можливість оприлюднення звітів** голови, депутатів, старост, керівників структурних підрозділів, звітів за виконання програм, звітів за результатами роботи зі зверненнями громадян. Можливо, варто створити окрему рубрику «Звіти» на головній сторінці сайту і розмістити там ці документи.
- 19.** **Більш регулярно наповнювати сайт новинами** про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
- 20.** **Розглянути можливість створення системи електронних петицій та онлайн-консультацій.**
- 21.** **Публікувати звіти щодо проведених громадських слухань** з інформацією про пропозиції мешканців та інформацією, як вони були враховані.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Бродівська ТГ
Городоцька ТГ
Добротвірська ТГ
Жидачівська ТГ
Жовківська ТГ
Золочівська ТГ
Козівська ТГ
Оброшинська ТГ
Рава-Руська ТГ
Сокільницька ТГ

Повернутись до мапи

БРОДІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі		Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів		
			Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,5	x1	5,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,25		4,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	1,75		1,75
		2. Проведення інформаційних кампаній	1		1
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	5,5	x2	11
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,75		3,5
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,25		0,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,75	X3	5,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	2		6	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75	X3	2,25	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,25		0,75	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,5		4,5	
		4. Залучення шкільної молоді	1		3	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього					74,25	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.21**

ВИСНОВКИ

- 1.** Бродівська територіальна громада утворена 25 жовтня 2020 року у результаті адміністративно-територіальної реформи. До її складу ввійшов 51 населений пункт, у тому числі місто Броди та 10 сільських рад. Площа громади – 642,8 кв км. Кількість населення громади у 2024 р.– 39,4 тис. осіб, з них 40% – сільське населення. Станом на кінець 2023 року у громаді залишилося 2675 внутрішньо переміщених осіб, повідомили про вибуття з громади – 998 осіб.
- 2.** У цілому в громаді із повномасштабним вторгненням громадська активність «омолоджується». Якщо до 2022

р. найактивнішими була вікова категорія 50+, то на сьогодні це 25 – 45-50 років. Міська рада докладає зусиль щодо активізації кожної вікової категорії через фінансову підтримку з власного бюджету або участь у проєктах. Розроблена Програма розвитку громадянського суспільства.

- 3.** На території Бродівської громади зареєстровано близько 100 громадських об'єднань та формувань, з них більше 25 є активними.
- 4.** Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах

освіти функціонують органи учнівського самоврядування у кожному навчальному закладі, вони співпрацюють із органами місцевого самоврядування. У громаді функціонує міжшкільний учнівський парламент. У громаді також діють неформальні ініціативні групи, здебільшого це волонтерські спільноти. Також самоорганізуються митці громади, зокрема організують зустрічі молоді літератори.

- 5.** **На початку повномасштабної війни офіційний сайт громади зазнав хакерської атаки, громада змушена була створити новий, який ще не до кінця наповнений.** Основним джерелом інформації для населення є соціальні мережі, де відбувається неформальне спілкування між мешканцями. Інформування мешканців відбувається також через Viber– і telegram-групи, будинкові дошки оголошень, індивідуальне інформування, зустрічі з громадянами, публічні звіти.
- 6.** **У громаді затверджені усі основні нормативно-правові акти щодо громадянської участі.**
- 7.** **Контент аналіз офіційного сайту вказує на доступність усієї необхідної інформації щодо залучення громадян.** Створені можливості для онлайн-звернень, електронних петицій тощо, проте вони не використовуються громадянами.
- 8.** **Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів,** проте вони користуються своїми можливостями лише у разі необхідності вирішення особистих проблем. Громадські організації не користуються своїм

правом відвідувати засідання сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій.

- 9.** **Бродівською міською радою укладено меморандуми, договори та угоди про співпрацю з такими організаціями:** ГО «Стратегії і технології ефективного партнерства» (2023 рік); «Львівська обласна організація Товариства Червоного Хреста України» (2023 рік); ГО «Екоклуб» (2023 рік); ГО «Міжнародні системи реєстрації» (2018 рік).
- 10.** **Під час розробки стратегії розвитку міська рада зіштовхнулася із небажанням громадськості активно долучитися до її розробки.** Моніторингової групи щодо стану реалізації Стратегії наразі не створено, але міська рада планує її створювати. Щодо програм, які стосуються соціально незахищених верств населення, то вони щороку поновлюються без залучення громадськості.
- 11.** **На відділ інформаційно-аналітичної діяльності, який складається із 3 фахівців, покладено обов'язки щодо залучення громадян.** Курує цей відділ перший заступник міського голови. Міський голова був ініціатором активізації мешканців та громадянського суспільства, він особисто зустрівся із представниками громадських організацій. Така його увага до цього напрямку, пов'язана з тим, що до обрання міським головою він очолював благодійний фонд, який активно займався волонтерською діяльністю.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** **Активізація роботи з молоддю:** учнівську молоддь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 2.** **Перегляд каналів комунікацій з мешканцями з тим,** щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 3.** **Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення:** це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 4.** **Опублікувати інформацію про склад виконавчого комітету.**
- 5.** **Опублікувати контактні дані старост.**
- 6.** **Розглянути можливість оприлюднення оголошень про засідання виконавчого комітету.**
- 7.** **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікації у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 8.** **Розглянути можливість створення окремої підрубрики «Звіти»,** де можна було б оприлюднювати звіти голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звіти за результатами реалізації Стратегії, програм, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 9.** **Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації»** на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проекти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.
- 10.** **Організація інформаційно-просвітницької кампанії** серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 11.** **Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності,** давати публіч-

но зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

- 12.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.

- 13.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

- 14.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

ГОРОДОЦЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі		Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів		
			Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5	x1	5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2,75		2,75
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	1,5		1,5
		2. Проведення інформаційних кампаній	1		1
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	4,25	x2	8,5
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,5		3
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,5		1

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1	X3	3		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3		
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,25		0,75		
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,5	X4	2
			2. Постійні робочі групи		1,5		6
Всього			61,5				

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.22**

ВИСНОВКИ

1. Городоцька територіальна громада утворена у 2020 році. До складу громади входить 39 населених пунктів, з них 38 – сільські. Площа громади – 377 квадратних кілометрів. Утворено 16 старостинських округів. Городоцька ТГ займає вигідне економіко – географічне розташування, а саме: зі сходу на захід територію Городоччини перетинає міжнародна траса М-11 та залізнична колія міжнародного значення сполученням Львів-Перемишль. Відстань від адміністративного центру до Львова – 22 км., до міжнародного пункту перетину з Польщею с.Шегині – 50 км. Населення Городоцької територіальної громади складає 39996 осіб. Чисельність міського населен-

ня становить – 16 159 осіб (40,5%), сільського – 23837 осіб (59,5%). Демографічна ситуація характеризується зменшенням кількості населення за рахунок природного скорочення.

2. Громадська активність мешканців органами місцевого самоврядування охарактеризована як не дуже висока. Населення звертається в основному через особисті проблеми. Молодь більш активна, створено молодіжний простір, де молоді люди можуть себе проявляти. Також створена координаційна Рада ВПО, але вона активності не проявляє. Створюється

ветеранський простір, крім того, є ініціативна група батьків дітей з інвалідністю.

3. Міська рада зазначила, що у громаді не надто багато активних громадських організацій. Серед активних виділили: ГО «Апостольська чота», Агенція Розвитку Городоччини, «Дитячий шаховий клуб «Е2-Е4», Філія Союзу українців м. Городка, «Городоцька спілка соціального захисту бійців АТО та сімей загиблих», Спортивний клуб «Доступний», Спортивний клуб «Школа олімпійського тхеквондо «Фаворит», «Городоцький ФК «Колос». Міська рада разом з громадськими організаціями подає та реалізовує проекти з розвитку громади, виділяє кошти для здійснення ними статутної діяльності.

4. Новини про життя громади публікуються у telegram-спільноті «Підслухано Городок», facebook-спільнотах «Підслухано Городок», «Твоє місто Городок», «Городок, Львівська область», instagram-спільноті «Все про Городок». Також новини про життя громади публікує місцевий часопис «Народна думка». Громадська організація «Апостольська чота» випускає власну газету, на сторінках якої також публікуються новини про життя громади. Сайт менш популярний, ніж сторінка у Facebook (близько 12 тис. підписників). Міська рада через соціальні мережі проводить консультації, обговорення із мешканцями.

5. У громаді відсутні більшість основних нормативно-правових актів щодо громадянської участі.

6. Міська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, які приходять рідко, лише якщо виникають питання, які стосуються їхніх приватних інтересів. Громадська організація, яка брала участь в анкетуванні, зазначила, що її представники відвідують сесії та засідання виконавчого комітету. Трансляції засідань сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться.

7. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації. Стратегія обговорювалася із мешканцями усіх населених пунктів. У процесі розробки стратегії громадськість була не достатньо активною. Пропозиції, які надходили, обговорювалися на засіданнях робочої групи і лише тоді приймалося рішення про їх включення до стратегії. Робочі групи з залученням громадськості формуються тоді, коли розробляються системні комплексні документи. Щодо вразливих верств населення, то громада залучає їх до розробки відповідних програм та планів. Міська рада у разі необхідності реалізації того чи іншого проекту сприяє створенню ініціативних груп з представників вразливих верств населення.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до діяльності консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації із молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатки до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Актуалізувати Стратегію та інші стратегічні, планувальні документи в частині розвитку громадянського суспільства. Як варіант, розробити план заходів щодо залучення громадян.
- 8.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 9.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 10.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 11.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 12.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й

- реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор
- 13.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 14.** **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 15.** **Наповнити рубрику «Місцеві програми»** на головній сторінці відповідними чинними програмами (наразі там лише одна програма).
- 16.** **Опублікувати текст Регламенту** у відповідній підрубриці на головній сторінці сайту.
- 17.** **Створити на головній сторінці сайту рубрику або підрубрику «Звіти»,** де розміщувати звіти голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звіти за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 18.** **Навести інформацію про старост та їхні контактні дані.**
- 19.** **Розглянути можливість оприлюднення контактних даних депутатів.**
- 20.** **Більш регулярно наповнювати сайт новинами** про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
- 21.** **Розглянути можливість оприлюднення оголошень про проведення засідань сесії, виконавчого комітету, постійних депутатських комісій.**
- 22.** **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікації у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 23.** **Публікувати звіти про проведені громадські слухання,** зазначаючи, які рішення були прийняті чи які пропозиції були надані, як ці пропозиції були враховані органом місцевого самоврядування.
- 24.** **Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації»** на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проєкти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.

ДОБРОТВІРСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	4,25	x1	4,25
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2,5		2,5
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	1		1
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,25		0,25
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	5,5	x2	11
		2. Відкритість влади	1,5		3
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,25		0,5
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	1,5		3
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	0,5		1
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,75	X3	2,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0		0	
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,25	X3	0,75	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0		0	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,75	X4	3
			2. Постійні робочі групи	1,75		7
Всього					52,25	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.23**

ВИСНОВКИ

1. **Доброутвірська селищна громада утворена 12 червня 2020 року** в ході адміністративно-територіальної реформи, об'єднавши 20 населених пунктів. Центром громад є селище Доброутвір, кількість старостинських округів – 4. Чисельність населення громади складає 11 368 осіб. Станом на травень 2024 р. у громаді налічувалось близько 300 ВПО.

2. **Громадська активність населення є низькою** і ще більше знизилась із початком повномасштабного вторгнення. У громаді зареєстровано всього 5 громадських організацій, з них лише ГО «Агенція місце-

вого економічного розвитку Надбужжя» є активною. Органи самоорганізації населення у громаді незареєстровані. Діють неформальні ініціативні групи, які займаються волонтерством. Також функціонують органи учнівського самоврядування.

3. **В інформуванні мешканців, за оцінками посадових осіб селищної ради, найбільш популярним є telegram-канал** громади, а також **сторінка у facebook**, і лише на **третьому місці офіційний сайт**. Telegram-канал був створений під час війни для оперативного інформування мешканців. На сайт селищної ради

мешканці заходять, в основному, для перегляду офіційних документів. Новини публікуються лише ті, які не загрожують безпеці громади, враховуючи специфіку цієї громади в умовах війни.

4. У громаді більшість нормативно-правових документів щодо залучення громадян затверджені. Відсутній Статут. Селищна рада усвідомлює важливість вищезазначеного документу.

5. Контент-аналіз офіційного сайту вказує на доступність усієї необхідної інформації щодо залучення громадян. Створені можливості для онлайн-звернень, електронних петицій тощо, проте вони майже не використовуються громадянами.

6. Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, проте мешканці користуються своїми можливостями лише у разі необхідності вирішення особистих проблем. Громадські організації не користуються своїм правом відвідувати засідання сесій, виконавчого комітету, постійних депутатських комісій.

7. Селищна рада системно співпрацює лише з однією громадською організацією – «Агенція місцевого економічного розвитку Надбужжя», спільно подаючи та реалізуючи до 20 проєктів на рік (ця цифра стосується періоду, що передував повномасштабному вторгненню). Щодо інших організацій селищна рада зазначає,

що вона відкрита до співпраці як з місцевими ГО, так і ГО з-поза меж громади.

8. Громадські організації долучені лише до діяльності робочої групи щодо розробки Стратегії розвитку громади. Вони не беруть участі в роботі консультативно-дорадчих органів, не звертаються до сільської ради із публічними запитами.

9. Селищна рада відчуває брак кадрів, які б могли зосередитися виключно на комунікаціях. Водночас посадові особи намагаються постійно підвищувати свою кваліфікацію у цій сфері.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями із тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут територіальної громади.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Наповнити рубрику «Місцеві програми» на головній сторінці відповідними чинними програмами (наразі там лише одна програма).

11. У рубриці «Правова база» є вкладка «Регламент», яка порожня. Варто розмістити там текст Регламенту ради.
12. **Налагодити роботу функції «пошук» у рубриці «Офіційні документи».** Наразі вона не працює – видає повідомлення про відсутність документів. Наприклад, за словом «Регламент» немає жодних результатів, але пошук «вручну» дає відповідне рішення про затвердження Регламенту. Сам текст Регламенту не розміщений на сайті. Якщо обрати у пошуку всі типи документів – система видає лише Розпорядження голови. Якщо обрати рішення сесій – система видає лише документи за 2021 рік.
13. **Створити на головній сторінці сайту рубрику або підрубрику «Звіти»,** де розміщувати звіти голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звіти за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.
14. **Доповнити рубрику «Публічні закупівлі»** переліком головних розпорядників бюджетних коштів, річним планом публічних закупівель та звітами про проведені публічні закупівлі.
15. Розглянути можливість **оприлюднення контактних даних депутатів.**
16. **Більш регулярно наповнювати сайт новинами** про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
17. **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
18. Для органу місцевого самоврядування важливо **вчасно реагувати на прояви громадської активності,** давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
19. **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм.** Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

ЖИДАЧІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі		Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів		
			Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	7,25	x1	7,25
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,25		3,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	1,5		1,5
		2. Проведення інформаційних кампаній	1		1
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	6,5	x2	13
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	2		4
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,75		3,5
		4. Співпраця ОГС з громадянами	1		2

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,75	X3	5,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	1		3	
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	1	X3	3	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1		3	
		4. Залучення шкільної молоді	1		3	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього					76,25	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.24**

ВИСНОВКИ

- 1. Жидачівська міська територіальна створена у 2020 році** у складі Стрийського району Львівської області. Громада розташована у південно-східній частині Львівської області, її площа становить 164,2 км². До складу Жидачівської міської територіальної громади увійшли місто – Жидачів та 17 сільських населених пунктів. Адміністративним центром громади є м. Жидачів. У громаді сформовано чотири старостинські округи на базі 4 сільських рад. Населення громади становило на 01.01.2022 р. 17422 осіб. У м. Жидачів проживає 10353 осіб.
- 2. Громадська активність населення залежить від питання, яке розглядається** та залежить від того, як проведена підготовча робота до заходів, яка донесена інформація, як вибрано місце та час. Після повномасштабного вторгнення знизилася, особливо це стосується чоловіків. ВПО, люди з інвалідністю є достатньо активними, міська рада сприяє їх активності.
- 3. У громаді зареєстровано 20 громадських організацій.** Діяльність громадських організацій у період воєнного стану активувалась. У співпраці із мешканцями, органом місцевого самоврядування та

благодійними фондами, в т.ч. з-за кордону, організовано волонтерську роботу щодо забезпечення мешканців регіонів, що постраждали від повномасштабного вторгнення продуктами харчування, засобами гігієни та ін.; організація співпраці щодо допомоги військовим ЗСУ спецзасобами, автомобілями, продуктами харчування, ліками, одягом тощо.

4. **Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані.** У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють з органами місцевого самоврядування. У громаді або в окремих населених пунктах діють неформальні ініціативні групи.

5. **Інформаційний простір Жидачівської громади формує таке видання як народний часопис «Новий час».** У місті Жидачів діє комунальне підприємство «Редакція радіомовлення «Жидачів ФМ» де висвітлюються важливі питання соціально-економічного та суспільно-політичного життя територіальної громади, плани та перспективи її розвитку. Інформування мешканців громади також здійснюється з використанням інтернет-ресурсів – створено офіційний сайт Жидачівської міської ради та сторінки територіальної громади у соціальних мережах.

6. **Наявні нормативно-правові акти щодо громадянської участі, які розроблено та затверджено Жидачівською міською радою, зокрема Статут.**

7. **Міська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів.** Мешканці та громадські організації відвідують засідання сесій та виконкомів. Трансляції засідань сесій міської ради, депутатських комісій, виконавчого комітету не ведуться.

8. **Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів** при органі місцевого самоврядування, зокрема у робочій групі з питань моніторингу безбар'єрності; участь у засіданнях робочої групи щодо розробки Стратегії розвитку громади.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 9.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 10.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 11.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 12.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 13.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але

- й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 14.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 15.** **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його..
- 16.** **Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми»,** періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
- 17.** **Розглянути можливість створення окремої підрубрики «Звіти»,** де можна було б оприлюднювати звіти голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звіти за результатами реалізації Стратегії, програм, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 18.** **Розглянути можливість оприлюднення контактних даних керівників структурних підрозділів, депутатів, старост.**
- 19.** **Доповнити рубрику «Публічні закупівлі»** переліком головних розпорядників бюджетних коштів, річним планом публічних закупівель та звітами про проведені публічні закупівлі.
- 20.** **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікації у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 21.** **Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації»** на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проєкти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.

ЖОВКІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,75	x1	5,75
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,75		4,75
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	1	1	
		2. Проведення інформаційних кампаній	1	1	
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	7,25	x2	14,5
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1	2	
		2. Активність місцевих ОГС	2	4	
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,5	3	
		4. Співпраця ОГС з громадянами	1	2	

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	2	X3	6	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	3		9	
		3. Взаємодія з вразливими групами	2		6	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75	X3	2,25	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,25		3,75	
		4. Залучення шкільної молоді	1		3	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,5	X4	2
			2. Постійні робочі групи	2		8
Всього					87	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.25**

ВИСНОВКИ

1. Жовківська громада включає до складу 1 місто та 48 сільських населених пунктів. Ще до широкомасштабної війни Жовква вже почала реалізовуватися як міграційний магніт у рамках Львівської агломерації. До Жовкви та сусідніх населених пунктів приїздили й залишалися люди з різних регіонів, а в окремі періоди фіксувалося зростання населення. Станом на початок 2022 року населення Жовківської громади стабілізувалося й становило 34 тис. 680 осіб, а з початком широкомасштабного вторгнення почала зростати кількість нових мешканців (ВПО) – у січні-лютому 2023 року у громаді налічувалося вже 1 977 таких осіб.

2. Рівень громадської активності міська рада оцінює вище середнього. До 2022 році діяв ряд місцевих програм, які передбачали залучення громадян, зараз діяльність громадськості сфокусована на волонтерській діяльності. Багато людей, які не вважали себе лідерами, вже протягом двох років є активними у суспільній діяльності. Порівняно із початком повномасштабної війни зараз активність дещо знизилась, комунікації мешканців із владою здійснюються важче, частина активних мешканців виїхала із громади. Молодь є менш активною через події, які відбуваються. Найбільш активна вікова група 35 – 40 років, також жінки більш активні, ніж чоловіки.

- 3. У громаді налічується 36 громадських організацій та об'єднань громадян.** Найбільш активними, за оцінками міської ради, є «Молодь Королівського», «Агенція розвитку Жовківщини», «Піклуюсь». Вони об'єдналися навколо волонтерської діяльності та співпрацюють між собою. «Хвостики» – міська рада виділяє кошти, це зоозахисники. «Твори Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, які співпрацюють із органом місцевого самоврядування, зокрема із відділом освіти. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.
- 4. На сайті регулярно публікуються новини** про події, важливі для громади. Новини із життя громади публікуються у facebook-спільнотах «Жовква – моє місто», «Куликів, Жовква, Добросин, Рава-Руська. Правдиві новини», «Моя Жовква», «Info Жовква». Новини про громаду публікує видання «Прикордоння». Населення найактивніше на Facebook-сторінці громади, в telegram-каналі міського голови. Офіційний сайт потребує доопрацювання. Міська рада створила бази даних мешканців по категоріям населення, організаціям, і якщо потрібно залучити мешканців до заходів, їх інформують за допомогою Viber-груп, або за допомогою телефону.
- 5. У громаді розроблено більшість нормативно-правових актів щодо громадянської участі.**
- 6. Міська рада та її виконавчий комітет відкриті та доступні для жителів.** Мешканці та громадські організації приходять

на сесії та засідання виконкому залежно від питань, які розглядаються. Трансляції засідань сесій ради та громадських слухань ведуться, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться.

- 7. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів** при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входило багато громадських організацій, у тому числі тих, які представляють людей з інвалідністю. Громадськість була активною і подавала свої пропозиції. Робоча група перетворена у моніторингову, її представники здійснили навчальний візит щодо здійснення моніторингу стратегій. Статут територіальної громади розроблявся спільно із громадськістю. Для розробки важливих документів зазвичай створюються робочі групи, до складу яких залучена громадськість. Щодо вразливих верств населення, то міська рада працює над Положенням про інклюзію, соціальним паспортом громади, до розробки яких залучає ці верстви.
- 8. Керуючий справами виконавчого комітету міської ради має досвід проектного менеджменту** та управління громадськими організаціями, тому міський голова доручив керувати напрямом залучення громадян та комунікаціями з громадськими організаціями.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їхніх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 2.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 3.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 4.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 5.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 6.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 7.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 8.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 9.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

10. Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми», періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.

11. Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.

12. Розглянути можливість оприлюднення усіх рішень сесій і виконавчого комітету (наразі частина рішень відсутня), або зробити примітку, що частина рішень вилучена із відкритого доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.

13. Розглянути можливість публікації звітів старост і депутатів.

14. Спробувати ініціювати міською радою онлайн-консультації із мешканцями з приводу важливого питання, використовуючи наявний інструмент для онлайн-консультацій.

15. Публікувати новини про діяльність Молодіжної ради.

16. Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації» на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсила-

ти коротку інформацію про проекти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.

17. У розділі «Закупівлі» продовжити публікувати план річних закупівель, яке це було до 2019 року, звіти про проведені закупівлі.

ЗОЛОЧІВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	2,5	x1	2,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	3,75		3,75
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	2	2	
		2. Проведення інформаційних кампаній	1	1	
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	2,75	x2	5,5
		2. Відкритість влади	2		4
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,75		1,5
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1	2	
		2. Активність місцевих ОГС	2	4	
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,5	3	
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75	1,5	

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	2	X3	6		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,5		1,5		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,75		5,25		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,75		5,25		
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи		1,5		6
Всього			64,25				

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.26**

ВИСНОВКИ

1. Золочівська територіальна громада була утворена 25 жовтня 2020 року в ході адміністративно-територіальної реформи. Громада складається з міста Золочів та території 18 колишніх сільських рад. Загальна кількість населених пунктів – 67. Золочівська громада розташована у східній частині Львівської області. Відстань від кордону з Європейським Союзом (Республіка Польща) до межі громади – близько 100 км. У Золочівській громаді проживає 49 243 особи (у м. Золочів – 24 109 мешканців, а у сільській місцевості – 25 134).

2. У цілому громада активна, в селах сформовані осередки активності: молодіжної, жіночої. З повномасштабним вторгненням відбулися зміни ролей різних груп населення. Сільське населення більш зосереджене на допомозі ЗСУ (продукти харчування, плетіння сіток, виготовлення окопних свічок). Для молоді проводяться різноманітні тренінги. Жінки беруть активну участь у благодійних аукціонах. У селі Білий Камінь створено молодіжний та дитячий простір зусиллями громадської організації.

3. У громаді налічується 76 громадських організацій та об'єднань громадян.

Міська рада відзначила під час інтерв'ю як активні 5 організацій, проте відмітила, що їх більше, але вони зосереджені на гуманітарній допомозі. Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані.

У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють із органами місцевого самоврядування через відділ освіти. У громаді або в окремих населених пунктах діють неформальні ініціативні групи, зокрема, ініціативні осередки в освітянському середовищі.

4. Новини про життя громади поширюються за допомогою радіо «Золочів FM» (а також сайт із новинами, сторінки у соціальних мережах). Також функціонує інтернет-ЗМІ «Золочів вечірній».

Також новини про громаду публікуються у telegram-каналі «Темний Золочів», «Золочів.нет», у facebook-спільнотах «Буськ. Броди. Золочів. Інфо», «Мій Золочів», «Підслухано Золочів» тощо. Мешканці найбільш активні на facebook сторінці Золочівської міської ради, на сайт заходять, ті кому потрібні офіційні документи.

5. У громаді не затверджені усі основні нормативно-правові акти, які регламентують функціонування інструментів залучення громадян, у т.ч. Статут громади.

6. Міська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, які активно користуються цією можливістю. Мешканці та громадські

організації обов'язково приходять, якщо питання стосуються безпосередньо їх побуту. Трансляції засідань сесій ради ведуться на YouTube-каналі газети «Наша українська справа», записи викладаються на сайті громади. Засідання виконавчого комітету відбувається у сесійній залі, де встановлені камери відеоспостереження і ведеться постійна відеофіксація зі звуком.

7. Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації. Вони були активними, надавали свої пропозиції, які були враховані. Представники громадських організації підтвердили, що входили до складу робочої групи із розробки стратегії і що їх пропозиції були враховані. Моніторингова комісія щодо стану реалізації стратегії не створена. У громаді створюються робочі групи з залученням громадськості у різних напрямках політики громади. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їх потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатків до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публіч-

но зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.

11. Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.

12. Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

13. Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

14. Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.

15. Розмістити Стратегію в одній із рубрик на головній сторінці сайту, так,

щоб її легко можна було знайти користувачам. Наразі вона опублікована серед новин у рубриці «Економічний розвиток» на головній сторінці сайту, але щоб її знайти, треба гортати сторінки із новинами у цій рубриці.

16. Розглянути можливість публікації рішень сесії та виконавчого комітету. Або створити примітку, що документи вилучені із відкритого доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.

17. Розглянути можливість створення окремої підрубрики «Звіти», де можна було б оприлюднювати звіти голови, керівників структурних підрозділів, старост, депутатів, звіти за результатами реалізації Стратегії, програм, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.

18. Розглянути можливість оприлюднення контактних даних ключових працівників виконавчого апарату (керівників структурних підрозділів).

19. Змінити формат викладення новин на сайті. Наразі в стрічці новин викладається весь текст новини і всі світлини, це сповільнює відкривання сторінки і утруднює можливість швидко гортати новини.

20. Розглянути можливість оприлюднення оголошень про проведення засідань сесії, виконавчого комітету, постійних депутатських комісій.

- 21.** Продовжити публікувати звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян, як це було до 2020 року.
- 22.** «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікації у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 23.** Публікувати звіти про підсумки проведених громадських слухань – які рішення ухвалено, які пропозиції надійшли від громадян та як ці пропозиції були враховані органом місцевого самоврядування.
- 24.** Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації» на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проекти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.
- 25.** Продовжити публікувати річний план публічних закупівель, як було у 2018 і 2020 роках. Публікувати звіти щодо проведених публічних закупівель. Оприлюднити перелік головних розпорядників бюджетних коштів із кодами ЄДРПОУ.

КОЗИВСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	3,5	x1	3,5
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	2,25		2,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	1		1
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,5		0,5
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,5		0,5
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	5	x2	10
		2. Відкритість влади	1		2
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,5		1
		2. Активність місцевих ОГС	1,5		3
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1		2
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	0,75	X3	2,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,5		1,5	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,5	X3	1,5	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1		3	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи	2		8
Всього					52,75	

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськістю
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.27**

ВИСНОВКИ

1. Козівська територіальна громада розташована у Стрийському районі Львівської області. Відстань від Стрия до села Козьова (адміністративного центра територіальної громади) становить 53 кілометри, а відстань від Львова до с. Козьова становить 109 кілометрів. Територія об'єднаної громади складає 440.9 км², кількість сіл – 24, населення – 11563 особи. Сучасний адміністративно-територіальний устрій територіальної громади склався у жовтні 2020 року. Головним природним ресурсом громади є розташування на її території Національного парку «Сколівські Бескиди».

2. Населення активне у випадку, якщо стосується особистих проблем. Сплеск активності спостерігався у 2014 році після Майдану, вдалося залучити до громадського життя осіб пенсійного віку. Другий сплеск спостерігався у 2022 році у сфері волонтерської діяльності. Наразі активність мешканців пішла на спад. Громадські організації не дуже активні. Заходи не проводять, проекти не реалізують. Свою сторінку у facebook веде ГО «Розвиток і поступ» (волонтерство, допомога ВПО, розвиток громади). Органи самоорганізації населення у громаді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, але вони не

дотичні до роботи міської ради. В громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

потреби, не залучаючи до розробки відповідних програм та планів.

- 3.** Громада веде telegram-канал (1700 підписників). Новини про життя громади публікуються у facebook-спільнотах «Сколе. Славське. Козьова. Правдиві новини», «Козівська ОТГ», «Козівська громада та Козівський край».
- 4.** У громаді відсутні затверджені основні нормативно-правові акти щодо громадянської участі.
- 5.** Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, проте мешканці не відвідують сесії, засідання виконкомів, депутатських комісій. Трансляції засідань сесій ради, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться.
- 6.** Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів при органі місцевого самоврядування, зокрема щодо Стратегії розвитку громади, Комплексного плану території. Під час розробки стратегії було сформовано робочу групу, до складу якої входили громадські організації. Найбільше пропозицій надавала учнівська молодь. Також створена робоча група з питань просторового розвитку, до складу якої входить громадськість. Щодо вразливих верств населення, то громада лише вивчає їхні

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатки до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Актуалізувати Стратегію та інші стратегічні, планувальні документи в частині розвитку громадянського суспільства.
- 8.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 9.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 10.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 11.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 12.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.

- 13.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
- 14.** Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 15.** Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 16.** Опублікувати Стратегію на головній сторінці сайту, створивши відповідну рубрику.
- 17.** Створити можливість автоматичного пошуку за ключовими словами у рубриці «Офіційні документи». У такому вигляді, як зараз, знайти якісь рішення вимагає багато часу і зусиль.
- 18.** Опублікувати відсутні рішення сесій за 2020 і січень-вересень 2021 року, які наразі відсутні.
- 19.** Створити окрему рубрику «Звіти» на головній сторінці сайту, де розмістити наявні звіти: звіти за виконання бюджету, звіти сільського голови, звіти секретаря сільської ради, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян, звіти керівників структурних підрозділів виконавчого апарату, звіти старост, звіти за результатами містобудівного моніторингу.
- 20.** Більш регулярно наповнювати сайт новинами про життя громади. (Попри те, що мешканці читають новини на сторінці у facebook, сайт – обличчя громади, зокрема для потенційних інвесторів, партнерів, фондів).
- 21.** Оприлюднити склад виконавчого комітету. Навести інформацію про старост, керівників структурних підрозділів, заступників голови, секретаря ради, керуючого справами виконавчого комітету та їх контактні дані.
- 22.** Публікувати звіти про підсумки проведених громадських слухань – які рішення ухвалено, які пропозиції надійшли від громадян та як ці пропозиції були враховані органом місцевого самоврядування.
- 23.** «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 24.** Розглянути можливість створення рубрики «Онлайн-консультації».

ОБРОШИНСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	3,75	x1	3,75
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,25		4,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	0,5		0,5
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,25		0,25
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	3,75	x2	7,5
		2. Відкритість влади	1,5		3
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	0,75		1,5
		2. Активність місцевих ОГС	1,75		3,5
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,5		3
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,75		1,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,75	X3	5,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	2,5		7,5	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75	X3	2,25	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0		0	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,25		3,75	
		4. Залучення шкільної молоді	0,25		0,75	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0	X4	0
			2. Постійні робочі групи	0,5		2
Всього			57,25			

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.28**

ВИСНОВКИ

- 1. Оброшинська територіальна громада Львівського району Львівської області з адміністративним центром у селі Оброшине була утворена у листопаді 2020 року.** До складу громади увійшло 6 сіл колишніх 3-х сільських рад. Площа громади становить 44,4 км². У 2022 році в Оброшинській територіальній громаді проживало 7662 зареєстрованих осіб, з них 1631 дітей. У громаді проживає близько 3 000 незареєстрованих осіб, які здебільшого працюють у м. Львові. Станом на 01.01.2023 у громаді зареєстровано 786 осіб з числа ВПО, більшість з яких – жінки та діти. Особливістю громади є те, що вона розташована за 7 км на півден-

ний захід від м. Львова.

- 2. Громадська активність населення є високою.** Найбільш активними є ті категорії населення, до яких можна «дотягнутися» онлайн. За спостереженнями сільської ради, це – люди у віці 30 – 45 років. Молодь є неактивною, водночас учні старших класів проявляють високий рівень ініціативності.
- 3. Під час інтерв'ю і сільська рада, і представники громадськості відзначили невисоку активність молоді.**

- 4.** У громаді відомо про 8 громадських організацій, з них 3 є активними. Органи самоорганізації населення не зареєстровані. Неформальні ініціативні групи діють, в основному, при церквах. Також функціонують органи учнівського самоврядування.
- 5.** Особливістю комунікацій у громаді є наявність Viber-групи, у якій налічується більше 3,5 тис. учасників. Сільська рада та сільський голова безпосередньо комунікують через цю групу із мешканцями.
- 6.** У громаді затверджені усі основні нормативно-правові акти, які торкаються питань залучення громадян. Наразі розробляється Статут територіальної громади. Контент-аналіз офіційного сайту вказує на доступність усієї необхідної інформації щодо залучення громадян.
- 7.** Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів, які активно користуються цією можливістю. Трансляції засідань сесій, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться у зв'язку з війною.
- 8.** Сільська рада відкрита до співпраці, але наразі системно співпрацює лише з однією громадською організацією – ГО «Наш простір дій». Сільська рада співпрацює з ініціативними групами, які займаються волонтерською діяльністю, допомагає їм інформаційно, надає приміщення. Щодо проведення заходів, представники сільської ради зазначили, що їм простіше допомогти громадським організаціям, ніж проводити їх самостійно, оскільки суспільство більше довіряє саме організаціям громадянського суспільства.
- 9.** Громадські організації долучені лише до робочих груп щодо розробки Стратегії розвитку громади та Комплексного плану просторового розвитку. Вони не беруть участі у роботі консультативно-дорадчих органів, не звертаються до сільської ради із публічними запитами, не долучаються до організованих нею заходів.
- 10.** Сільська рада постійно підвищує кваліфікацію, у той же час навчає мешканців сама. До війни сільська рада проводила тренінги щодо написання проектних заявок для конкурсу місцевих ініціатив. Під час підготовки стратегії також проводилось навчання для мешканців на тему, як подати проектну ідею.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Варто впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розглянути можливість публікації рішень сесії та виконавчого комітету. Або створити примітку, що документи вилучені із відкритого доступу у зв'язку із умовами воєнного стану.
- 7.** Публікувати кожне рішення сесії окремо, а не всі рішення одним файлом із розширенням «.pdf» (у такий спосіб дуже важко шукати потрібну інформацію). Обладнати функцією автоматичного пошуку розділ із офіційними документами.
- 8.** Розглянути можливість оприлюднення діючих місцевих програм. Варто створити окрему рубрику «Програми» на головній сторінці сайту.
- 9.** Публікувати звіти старост, депутатів, керівників структурних підрозділів. Створити окрему рубрику «Звіти» на головній сторінці сайту, де розмістити усі наявні звіти, у тому числі звіти голови, звіти за результатами реалізації Стратегії, Програми соціально-економічного розвитку, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян.
- 10.** Навести інформацію про голову громади, його заступників, секретаря ради, керуючого справами виконавчого комітету.

11. **Навести контакти ключових працівників виконавчого апарату** (керівників структурних підрозділів).
12. Розглянути можливість **оприлюднення контактів депутатів**.
13. **«Пропіарити» систему електронних петицій**. Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
14. **Публікувати звіти про підсумки проведених громадських слухань** – які рішення ухвалено, які пропозиції надійшли від громадян та як ці пропозиції були враховані органом місцевого самоврядування.
15. **Доповнити рубрику «Публічні закупівлі»** інформацією про перелік головних розпорядників бюджетних коштів із кодами ЄДРПОУ, річними планами публічних закупівель, звітами про проведені закупівлі.
16. **Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу**, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близька багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
17. **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм**. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.
18. **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням**. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.

РАВА-РУСЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	6,25	x1	6,25
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4,25		4,25
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	1		1
		2. Проведення інформаційних кампаній	0,5		0,5
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	5,5	x2	11
		2. Відкритість влади	1,75		3,5
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1		2
		2. Активність місцевих ОГС	1,5		3
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	2		4
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,25		0,5

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1	X3	3		
		2. Взаємодія з дорадчими органами	2		6		
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5		
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75		2,25		
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5		
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	1,25		3,75		
		4. Залучення шкільної молоді	1		3		
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0		
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі		0,25	X4	1
			2. Постійні робочі групи		1,25		5
Всього					69,5		

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.29**

ВИСНОВКИ

1. Рава-Руська територіальна громада Львівської області сформувалася у 2020 році в рамках адміністративно-територіальної реформи. До складу громади входять 1 місто та 45 сільських населених пунктів. Утворено 8 старостинських округів. Площа громади 318,1 кв. км. На території громади розташовані залізничний та автомобільний міжнародні пункти пропуску, функціонує митно-пропускний пункт Рава-Руська. Населення громади 25536 осіб, з них 17042 сільське населення.

2. Населення не достатньо активне, якщо потрібно продукувати ідеї для розвитку громади. Більш активна молодь, представники цієї вікової категорії активізувалися із відкриттям молодіжного центру. Повномасштабне вторгнення істотно на активність не вплинуло. Створено Раду з питань ВПО, але вона не проявляє високої активності.

3. У громаді налічується близько 20 громадських організацій та об'єднань громадян. Міська рада співпрацює із ними через проекти, виступаючи партнером. Органи самоорганізації населення у гро-

маді не зареєстровані. У закладах освіти функціонують органи учнівського самоврядування, вони співпрацюють з органом місцевого самоврядування. У громаді або в окремих населених пунктах відсутні неформальні ініціативні групи.

у молодіжному форумі «МолоДійте», організатором якого була молодіжна рада при Рава-Руській міській раді.

- 4.** **Стрічка новин на сайті регулярно наповнюється** важливими для мешканців повідомленнями щодо діяльності органу місцевого самоврядування та заходів. Facebook-сторінка активна та інформативна для мешканців, на ній ведуться трансляції засідань сесій міської ради.
- 5.** У громаді відсутні майже усі основні нормативно-правові акти щодо громадянської участі.
- 6.** **Міська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів.** Мешканці приходять на засідання, якщо розглядаються їх особисті питання. Трансляції засідань виконавчого комітету та депутатських комісій не ведуться, сесії – ведуться, у зв'язку з війною не призупинялися.
- 7.** **Громадські організації беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів** при органі місцевого самоврядування. ГО «Громада в дії» спільно з Молодіжною радою при Рава-Руській міській раді напруцювали механізм реалізації спільних проєктів задля активізації молодіжного руху у громаді та створення сприятливої атмосфери його діяльності, брала участь

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій із мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Розробити Статут громади та додатки до нього, які врегульовують використання різних інструментів залучення громадян.
- 7.** Організація інформаційно-просвітницької кампанії серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
- 8.** Вивчення причин того, чому не працюють онлайн інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 9.** Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близькою багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
- 10.** Для органу місцевого самоврядування важливо вчасно реагувати на прояви громадської активності, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
- 11.** Розширювати досвід проведення діалогових заходів різних форматів, зокрема діалогових сесій.
- 12.** Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм. Таке «делегування», з одного боку, дозво-

литель підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

- 13.** **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням.** Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проєктів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
- 14.** **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити,** місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.
- 15.** **Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми»,** періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
- 16.** **Створити окрему підрубрику «Бюджет»** на головній сторінці сайту, де розмістити рішення про затвердження бюджету, звіти за результатами виконання бюджету.
- 17.** **Створити окрему рубрику «Звіти»** на головній сторінці сайту, де розмістити наявні звіти: звіти за виконання бюджету, звіти сільського голови, звіти секретаря сільської ради, звіти за результатами роботи зі зверненнями громадян, звіти керівників структурних підрозділів вико-

навчого апарату, звіти старост, звіти за результатами містобудівного моніторингу.

- 18.** **Розглянути можливість оприлюднення контактних даних депутатів.**
- 19.** **На сайті є рубрика «Електронні петиції»,** у якій зазначено, що сервіс електронних петицій розміщено на платформі E-dem, але немає посилання, користувач повинен самостійно через пошуковий браузер шукати цю платформу. Варто розмістити посилання на сайті.
- 20.** **«Пропіарити» систему електронних петицій.** Не всі мешканці можуть знати про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.
- 21.** **Розглянути можливість створення рубрики «Громадські організації»** на офіційному сайті та наповнення її новинами про діяльність місцевих громадських організацій, дати їм можливість надсилати коротку інформацію про проєкти, які вони реалізують на території громади і публікувати їх на сайті.
- 22.** **Створити рубрику «Публічні закупівлі»,** де розмістити перелік головних розпорядників бюджетних коштів із кодами ЄДРПОУ, річні плани публічних закупівель, звіти за проведені публічні закупівлі. (Наразі є підрубрика «Відділ публічних закупівель» у рубриці «Апарат ради»). Не кожен користувач шукатиме інформацію про публічні закупівлі у рубрик «Апарат ради»).

СОКІЛЬНИЦЬКА ТГ

Шкала оцінки громадянської участі на рівні громади*

Рівні участі	Показники/індикатори оцінки (критерії базової порівняльної оцінки)	Сума балів			
		Бали	Коефіцієнт	3 урахуванням коефіцієнту	
1. Інформування	ОМС	1. Доступ до ключових документів	5,75	x1	5,75
		2. Забезпечення публічності процесів в громаді	4		4
		3. Забезпечення зворотного зв'язку з громадянами	0,5		0,5
	ОГС	1. Публічність ОГС	1	1	
		2. Проведення інформаційних кампаній	1	1	
2. Консультації	ОМС	1. Забезпечення умов для громадянської участі	6	x2	12
		2. Відкритість влади	1,5		3
		3. Забезпечення системи зворотного зв'язку з ОГС/громадськістю	0,5		1
		4. Участь громадян у плануванні розвитку громади	1		2
	ОГС	1. Мережа місцевих ОГС	1	2	
		2. Активність місцевих ОГС	2	4	
		3. Співпраця ОГС з ОМСВ	1,75	3,5	
		4. Співпраця ОГС з громадянами	0,5	1	

3. Діалог	ОМС	1. Забезпечення діалогу з ОГС/ громадянами	1,75	X3	5,25	
		2. Взаємодія з дорадчими органами	0,5		1,5	
		3. Взаємодія з вразливими групами	1,5		4,5	
	ОГС	1. Навчання ОГС та ОМС	0,75	X3	2,25	
		2. Адвокація проектів місцевих політик	0,5		1,5	
		3. Вплив дорадчих органів на вироблення політик	0,25		0,75	
		4. Залучення шкільної молоді	0,75		2,25	
		5. Залучення органів самоорганізації населення	0		0	
	4. Партнерство	ОМС та ОГС	1. Бюджети участі	0,5	X4	2
			2. Постійні робочі групи	1,5		6
Всього			67,25			

* Деталізована шкала оцінки громадянської участі наведена у **додатку 1**

** Для підвищення об'єктивності оцінювання рівня громадянської участі (у залежності від складності множаться на коефіцієнт 1,0; бали на рівні «Консультації» множаться на коефіцієнт 2,0; бали на рівні «Діалог» множаться на коефіцієнт 3,0; бали на рівні «Партнерство» множаться на коефіцієнт 4,0.

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ

Результати оцінки, виражені цифровими показниками у вищенаведеній таблиці «Шкала оцінки громадянської участі в громаді» також наводиться в описовій формі і дає загальну характеристику стану громадянської участі в громаді на основі відповідних методів проведення оцінки. Структура такого описового звіту (Аналітичної записки):

- I. Загальна інформація про громаду
- II. Розвиток інструментів залучення громадськості в Стратегії розвитку громади
- III. Інформація про громадську активність в громаді
- IV. Комунікаційні канали місцевої ради для інформування громадськості

- V. Доступність публічної інформації щодо залучення громадян на офіційному сайті громади (на основі контент-аналізу)
- VI. Відкритість влади
- VII. Використання інструментів залучення громадськості
- VIII. Взаємодія громадських організацій/активістів та органів місцевого самоврядування
- IX. Розподіл обов'язків серед посадових осіб місцевої ради щодо розвитку інструментів залучення громадськості

Детальна інформація наведена у **Додатку 2.30**

ВИСНОВКИ

- 1. Сокільницька сільська територіальна громада утворена у 2020 р.** До складу територіальної громади увійшли три населені пункти: село Сокільники, яке є адміністративним центром громади, села Годовиця і Басівка, які утворили Годовицько-Басівський старостинський округ, єдиний у громаді. Площа громади становить 32,6 км², населення громади станом на 01.01.2022 р. становило 10 000 осіб. Громада є однією з найменших за площею громад України.
- 2. Понад 70% населення проживає в адміністративному центрі с. Сокільники.**

Проблемою громади є те, що реально на її території проживає у 1,5 рази більше людей, ніж офіційно зареєстровано за рахунок великої кількості жителів, які тут не реєструються, і використовують громаду як «спальний район» Львова.

- 3. Громадська активність населення є достатньо високою.** У громаді відомо про 28 зареєстрованих громадських організацій, з них 3 є активними. Органи самоорганізації населення та неформальні ініціативні групи відсутні. Функціонує учнівське самоврядування.

- 4.** **Найбільш популярним серед населення каналом комунікацій є сторінка у Facebook.** У громаді відсутні більшість нормативно-правових актів щодо громадянської участі. Розроблено проєкт Статуту, який регламентуватиме після затвердження ці питання. Контент-аналіз офіційного сайту вказує на доступність більшості необхідної інформації щодо залучення громадян. Створені можливості для онлайн-звернень, електронних петицій тощо, проте вони не використовуються громадянами.

- 5.** **Сільська рада та її виконавчий комітет повністю відкриті та доступні для жителів,** мешканці активно користуються своїми можливостями. Трансляції засідань сесій ведуться, виконавчого комітету, депутатських комісій не ведуться і не велися до повномасштабного вторгнення

- 6.** **Сільська рада системно співпрацює із небагатьма громадськими організаціями,** зокрема, у контексті написання спільних проєктів (ГО «Сокільники», ГО «Реабілітаційний центр ветеранів російсько-української війни «Сокільники»).

- 7.** **Громадські організації долучені до діяльності лише робочих груп щодо розробки Стратегії розвитку громади та Комплексного плану просторового розвитку,** не беруть участь у роботі консультативно-дорадчих органів, не звертаються до сільської ради з публічними запитами, не долучаються до організованих нею заходів.

КЛЮЧОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1.** Потрібно провести повний аудит наявності громадських організацій у громаді, мети та напрямів їх діяльності, активності, потреб та інтересів.
- 2.** Ініціатором налагодження комунікацій з усіма громадськими організаціями має виступати місцева рада. Форматом може бути, наприклад, зустріч із місцевим головою, де кожна сторона зможе висловити свої побажання та очікування. Перед такою зустріччю місцева рада внутрішньо має чітко обговорити та визначити кроки щодо співпраці із громадськими організаціями.
- 3.** Важливим є виявлення неформальних ініціативних груп, вивчення їх потреб, можливостей для формалізації, залучення до консультативно-дорадчих органів або робочих груп.
- 4.** Активізація роботи з молоддю: місцевим радам доцільно «відкрити двері» для молоді. Учнівську молодь слід заохочувати надавати свої пропозиції, ідеї безпосередньо місцевій раді, депутатам, виконкому, без посередництва відділу освіти. Впровадити менторську підтримку посадовими особами місцевої ради молодіжним організаціям, молодіжним ініціативним групам.
- 5.** Перегляд каналів комунікацій з мешканцями з тим, щоб усі вікові групи мали доступ до інформації. Звернути увагу на комунікації з молоддю, яка отримує інформацію з Instagram, а не Facebook.
- 6.** Створити на головній сторінці сайту окрему рубрику «Програми», періодично наповнювати цю рубрику діючими місцевими програмами.
- 7.** У розділі «Офіційні документи» опубліковано лише рішення про затвердження програм, без тексту самих програм. Варто прикріпити до рішень тексти програм.
- 8.** Опублікувати текст Положення про електронні петиції (наразі доступне лише рішення про його затвердження без самого Положення).
- 9.** Публікувати результати поіменного голосування на сесіях.
- 10.** Розглянути можливість публікації звітів депутатів та звітів за результатами роботи зі зверненнями громадян. Варто створити окрему рубрику «Звіти», де розмістити усі наявні звіти.
- 11.** Важливим є вивчення причин того, чому не працюють онлайн-інструменти залучення: це технічні проблеми, небажання мешканців їх використовувати, цифрова неграмотність тощо.
- 12.** «Пропіарити» систему електронних петицій. Не всі мешканці можуть знайти про її наявність. Можна написати кілька публікацій у facebook про те, що на сайті

діє система електронних петицій, і кожен громадянин може зареєструвати відповідну петицію.

13. Спробувати **провести онлайн-консультації** із мешканцями за допомогою наявного інструменту.
14. **Створити рубрику «Публічні закупівлі»**, де розмістити перелік головних розпорядників бюджетних коштів із кодами ЄДРПОУ, річні плани публічних закупівель, звіти за проведені публічні закупівлі.
15. **Організація інформаційно-просвітницької кампанії** серед мешканців громади щодо функцій та повноважень консультативно-дорадчих органів.
16. **Створення (пошук) та популяризація власного успішного кейсу**, (кейсів), де громада вплинула на вирішення проблеми. Бажано, щоб ця проблема була близька багатьом мешканцям, згуртувала їх. Важливо, щоб результат був реальним та відчутним.
17. Для органу місцевого самоврядування важливо **вчасно реагувати на прояви громадської активності**, давати публічно зворотній зв'язок, заохочувати прояви громадської активності.
18. **Більш широко залучати громадські організації не тільки до розробки, але й реалізації місцевих програм**. Таке «делегування», з одного боку, дозволить підтримати фінансово громадський сектор, а, з другого боку, відкриє доступ органу місцевого самоврядування до

додаткових ресурсів, які має громадянський сектор.

19. **Фінансування під час війни Бюджету участі або Шкільного громадського бюджету є дискусійним питанням**. Але якщо є можливість, то доцільно спрямувати громадськість на подачу та реалізацію суспільно значущих проектів, зокрема соціально вразливими верствами населення, ВПО, ветеранами, сім'ями загиблих.
20. **Для того, щоб краще залучати населення та реагувати на його запити**, місцевій раді доцільно визначити конкретну відповідальну особу, яка буде займатися цим напрямком роботи і координувати його.

Ця публікація була створена ГО «Європейський діалог» в межах проєкту «Посилення залученості громадян і впливу громадянського суспільства» та стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА».

Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

